

DE DYNAMIEK VAN WERKENDEN IN ARMOEDE

Onderzoek naar instroom en uitstroom van werkenden in en uit
armoedeproblematiek

Paul de Hek

Arie-Jan van der Toorn

Mark den Hartog

Maarten de Rooij

COLOFON

DIT IS EEN UITGAVE VAN

SEOR BV

© SEOR BV / ROTTERDAM, FEBRUARI 2026

Niets van deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden verveelvoudigd zonder de voorafgaande toestemming van de uitgever en andere auteursrechthebbenden. SEOR is niet aansprakelijk voor gegevens die door derden werden verstrekt.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING/CONCLUSIES	4
1 INLEIDING	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Doel en centrale vraagstelling	9
1.3 Aanpak	9
1.4 Leeswijzer	12
2 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN EN PATRONEN	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Algemene patronen werk/niet werk en in armoede/uit armoede	13
2.3 Kenmerken van de verschillende clusters	16
3 VERKLARINGEN VOOR ARMOEDE ONDER WERKENDEN (DYNAMIEK)	22
3.1 Inleiding	22
3.2 De dynamiek naar werken in armoede	22
3.3 Uitstroom uit werken in armoede	31
4 RELATIE TUSSEN OBJECTIEVE EN SUBJECTIEVE ARMOEDE ONDER WERKENDEN	45
4.1 Inleiding	45
4.2 Gegevens en onderzoekspopulatie	45
4.3 Belangrijkste bevindingen in het kort	46
4.4 Objectieve en subjectieve armoede (onder werkenden)	47
4.5 De relatie tussen subjectieve en objectieve armoede en de invloed van omstandigheden daarop	48
I INITIËLE CLUSTERANALYSE	54
II ADDITIONELE FIGUREN EN TABELLEN HOOFDSTUK 2	60
III ADDITIONELE FIGUREN EN TABELLEN HOOFDSTUK 3	66
IV ADDITIONELE TABELLEN HOOFDSTUK 4	90

SAMENVATTING/CONCLUSIES

Werkenden in armoede zijn mensen die betaald werk hebben, maar door een te laag inkomen toch onder de armoedegrens leven. In de afgelopen jaren is er geleidelijk meer aandacht gekomen voor de groep werkenden in armoede. Eerder onderzoek richt zich vooral op de groep werkenden in armoede op een bepaald moment in de tijd en kijkt naar de omvang en samenstelling ervan. Vrooman et al. (2018) vinden dat het merendeel van de werkende armen actief is als zelfstandige, parttimer of oproepkracht. Werknemers zijn vooral arm door een klein aantal arbeidsuren in het huishouden, zelfstandigen door een laag uurtarief. Zzp'ers, werkenden uit een eenpersoonshuishouden en werkenden met een migratieachtergrond vormen de grootste risicogroepen om als werkende in armoede te komen. Ook leeftijd en opleiding hebben invloed op het risico op armoede onder werkenden (CBS, 2024).

Dit onderzoek naar armoede onder werkenden richt zich meer op de dynamiek van werken in armoede. Het beantwoordt de volgende vragen:

- A. Welke werk- en armoededynamieken zijn te identificeren? In hoeverre verschillen de werk- en armoededynamieken tussen regio's?
- B. Wat zijn de oorzaken van deze armoede(dynamiek)? Welke gebeurtenissen en (persoons)kenmerken hangen samen met instroom in of uitstroom uit werken in armoede?
- C. Wat is de relatie tussen objectieve en subjectieve armoede onder werkenden?

De belangrijkste lessen uit het onderzoek zijn:

- 1. Er is een grote dynamiek in de groep werkenden in armoede. Er zijn grote stromen in en uit werken in armoede. Voor de meeste mensen is werken in armoede een tijdelijk fenomeen. Een relatief kleine groep werkenden blijft wel langer in armoede.
- 2. De weg uit werken in armoede loopt voornamelijk via werk. De meeste mensen die structureel hun inkomen zien verbeteren, blijven werken. Zij gaan meer uren werken en hun uurloon neemt toe.
- 3. Er is een disbalans tussen de objectieve inkomenssituatie en de subjectieve armoede-ervaring. Veel meer huishoudens ervaren armoede dan er objectief gezien in armoede leven. Tegelijkertijd zijn er relatief veel huishoudens die geen armoede ervaren bij een inkomen onder de armoedegrens.
- 4. Instabiele werkomstandigheden en een slechte gezondheid vergroten de kans op het ervaren van armoede.

A. WERK- EN ARMOEDEDYNAMIEKEN

Om inzicht te verkrijgen in de dynamiek van werk en armoede analyseren we individuele patronen over de tijd. Deze laten een grote mate van dynamiek zien. De werk- en armoededynamieken verschillen weinig tussen regio's.

Er is een grote dynamiek in de groep werkenden in armoede

Werken in armoede is voor de meeste mensen een sterk dynamisch en tijdelijk fenomeen. Er zijn grote stromen in en uit werken in armoede.¹ Voor zo'n twee derde van de populatie is werken in armoede slechts een eenmalige gebeurtenis. Ook een analyse op individueel niveau laat zien dat er geen duidelijk afgebakende groep kan worden geïdentificeerd die structureel werkend in armoede blijft. Een relatief kleine groep blijft wel langer werkend in armoede.

Mensen stromen in en uit armoede, bewegen richting werk zonder armoede, of wisselen tussen werk en niet-werk. We zien de volgende drie meest voorkomende patronen:

1. Werken in armoede als een kortdurende situatie. Het gaat hier om personen die veelal werken, één jaar onder de armoedegrens terechtkomen en zich daarna herstellen.
2. Werken in armoede komt wat vaker en iets langduriger voor. Ook hier komen mensen met hun inkomen weer boven de armoedegrens, maar vallen mensen ook regelmatig weer terug.
3. Soms werkend in armoede maar vooral niet-werkend. Mensen hebben korte of iets langere perioden van werken in armoede, maar hebben voornamelijk geen werk.

De invloed van regio, gemeten door mate van stedelijkheid en arbeidsparticipatie in de wijk, op de mate waarin deze patronen voorkomen is beperkt.

Verskil in diepe en ondiepe armoede

In dit onderzoek wordt een onderscheid gemaakt tussen diepe en ondiepe armoede. Armoede is diep als het inkomen lager is dan 90% van de armoedegrens. Bij een inkomen vanaf 90% van de armoedegrens tot de armoedegrens is de armoede ondiep. Onder werkenden die perioden van diepe armoede kennen, zien we relatief meer alleenstaanden, meer mensen met flexibele contracten en deeltijdbanen, en meer zelfstandigen dan onder werkenden die ondiepe armoede kennen.

B. OORZAKEN VAN ARMOEDEDYNAMIEK

Voor werkenden met een inkomen net boven de armoedegrens wordt de kans om in een situatie van werken in armoede terecht te komen vooral bepaald door de werksituatie en – in iets mindere mate – de huishoudsituatie. De dynamiek uit werken in armoede wordt beïnvloed door werksituatie, huishoudsituatie en persoonskenmerken. Een structurele verbetering van de inkomenssituatie wordt vooral bereikt via kwalitatief beter werk.

Zelfstandigen en flexwerkers komen vaker in een situatie van werkend en armoede

Ongeveer 15% van de werkenden met een inkomen net boven de armoedegrens komt in armoede terecht, een deel voor meerdere jaren. Zelfstandig ondernemers, oproepkrachten en uitzendkrachten lopen een duidelijk groter risico om in een situatie van armoede terecht te komen dan werknemers met vaste contracten. Dit geldt ook voor werknemers met een laag uurloon. Daarnaast speelt ook, zij het in mindere mate, de huishoudsituatie een rol. Eenouderhuishoudens belanden vaker in werken in armoede. Ingrijpende gebeurtenissen zoals een echtscheiding zijn daarbij van invloed. De aanwezigheid van (vast) werk in het huishouden speelt ook een belangrijke rol. De kans dat huishoudens waarin minimaal één persoon een vast contract heeft in werken in armoede geraken, is substantieel kleiner. Persoonskenmerken en woonomgeving hebben slechts een beperkte invloed.

De weg uit werken in armoede loopt voornamelijk via werk

We zien grofweg drie routes uit werken in armoede. De belangrijkste, meest voorkomende route is een situatie waarin mensen blijven werken en de inkomenssituatie structureel verbetert. Deze route wordt

¹ Een werkende in armoede is een persoon die tot de Nederlandse beroepsbevolking (15-75 jaar) behoort en in Nederland woonachtig is, die meer dan de helft van het persoonlijke jaarinkomen uit werk heeft en van wie het huishoudinkomen onder de armoedegrens valt. De armoedegrens is vastgesteld volgens de armoededefinitie van CBS, Nibud en SCP (2024).

gevolgd door ongeveer 70 procent van de mensen die uit werken in armoede geraken. Voor de (grote) meerderheid van werkenden die structureel uit de armoede geraken is de inkomensverbetering bovendien relatief sterk; hun inkomen neemt toe tot minimaal 150% van de armoedegrens. De verbetering van het inkomen gebeurt veelal door verbetering van de werksituatie – structureel meer uren per week werken en hogere uurlonen of uurtarieven. Huishoudens waarin een thuiswonend kind werk vindt, komen vaker structureel uit de armoede. Ook mensen die na een echtscheiding in een situatie van werken en armoede belanden, verbeteren relatief vaak duurzaam hun inkomenspositie.

Ongeveer 15 procent blijft, terwijl zij werken, in een kwetsbare inkomenspositie. Zij hebben een inkomen net boven de armoedegrens of vallen weer terug onder de armoedegrens. Vooral oudere en lager opgeleide werkenden hebben meer moeite om duurzaam uit armoede te komen. Ook geldt dat huishoudens waarin maar één iemand werkt vaker in een precaire situatie blijven. Ook een deel van de zelfstandig ondernemers blijft rond de armoedegrens schommelen. Wat betreft de huishoudsituatie blijven eenouderhuishoudens vaker in een precaire inkomenssituatie. Dit impliceert dat beleid dat zich uitsluitend richt op werk onvoldoende is: duurzame armoedebestrijding vraagt om aandacht voor de kwaliteit van werk én de context van het huishouden.

Het overige aandeel mensen dat uit werken in armoede geraakt, ook rond de 15 procent, stroomt uit naar een situatie zonder werk. Dit zijn relatief vaak mensen met een slechte gezondheid. Ongeveer de helft van de mensen die dit overkomt, gaat naar een inkomen boven de armoedegrens, de andere helft blijft onder de armoedegrens.

Diepe armoede onder werkenden is vaker incidenteel, ondiepe armoede onder werkenden is vaker structureel

In het algemeen is de dynamiek uit diepe en ondiepe armoede vergelijkbaar, op een (belangrijk) verschil na. Werkenden in ondiepe armoede hebben vaker en langer een precaire inkomenssituatie (zij blijven met hun inkomen rond de armoedegrens schommelen), terwijl werkenden in diepe armoede hun inkomen vaker substantiëler (boven de armoedegrens) weten te verbeteren.

C. RELATIE TUSSEN OBJECTIEVE EN SUBJECTIEVE ARMOEDE

Hoewel armoede ontstaat door een gebrek aan voldoende inkomen, zijn armoedeproblemen ook een subjectieve ervaring. Armoede-ervaring is daarbij meer dan iemands financiële positie. Gezondheid en onzekerheid over het inkomen spelen hierin ook een belangrijke rol.

Disbalans tussen objectieve inkomenssituatie en subjectieve armoede-ervaring

In dit onderzoek ervaren huishoudens armoede als zij aangeven dat zij met moeite of met grote moeite met hun (huishoud)inkomen rond kunnen komen – dit betreft huishoudens die werk als belangrijkste bron van inkomsten hebben. Dan blijkt dat veel meer huishoudens armoede ervaren dan er objectief gezien in armoede leven.² Maar, naast dat er huishoudens zijn die met een inkomen (ruimer) boven de armoedegrens toch armoedeproblemen hebben, zijn er ook huishoudens die geen armoede ervaren bij een inkomen onder (of net boven) de armoedegrens. Het aandeel huishoudens dat armoede ervaart neemt logischerwijs wel af naarmate het inkomen ruimer boven de armoedegrens komt.

Instabiele werkomstandigheden en een slechte gezondheid vergroten de kans op subjectieve armoede

Bepaalde omstandigheden zorgen ervoor dat, gegeven de objectieve inkomenssituatie, de kans op het ervaren van armoede sterk toeneemt. Instabiele werkomstandigheden is zo'n omstandigheid. Een huishouden dat sterk afhankelijk is van flexibel werk of inkomsten uit zelfstandige arbeid heeft een veel

² Een werkend huishouden in armoede is een huishouden waarin de hoofdkostwinner tot de Nederlandse beroepsbevolking (15-75 jaar) behoort en in Nederland woonachtig is, waarin meer dan de helft van het huishoudinkomen uit werk afkomstig is en het huishoudinkomen onder de armoedegrens valt.

grotere kans om armoede te ervaren dan een huishouden dat daar niet of veel minder van afhankelijk is. Meer onzekerheid over het inkomen kan er dus voor zorgen dat iemand eerder armoedeproblemen ervaart. Ook een gebrek aan perspectief op betere tijden bij mensen in slechte werkomstandigheden kan hierin een rol spelen. Een slechte gezondheid zorgt ook voor een sterk verhoogde kans op ervaren armoede. Ook dit kan te maken hebben met onzekerheid over (toekomstige) inkomsten of met minder perspectief op beter werk.

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Werkenden in armoede – mensen die betaald werk hebben, maar door een te laag inkomen toch onder de armoedegrens leven – zijn een diverse en dynamische groep³ (Crettaz, 2013; Filandri & Struffolino, 2019; Halleröd, Ekbrand & Bengtsson, 2015): steeds opnieuw komen er nieuwe werkenden in armoede en lukt het sommige werkenden hun inkomenspositie te verbeteren en zich te ontworstelen aan armoede (Vandecasteele & Giesselmann, 2018; Whelan, 2023). Ook de ervaringen die mensen zelf als werkenden in armoede hebben, zijn gevarieerd. Sommige mensen slagen er beter in een goed en stabiel bestaan op te bouwen, terwijl anderen kopje onder dreigen te gaan door de voortdurende geldzorgen en schuldenproblematiek. En de problemen die mensen al dan niet ervaren houden zich niet aan een (tot op zekere hoogte) willekeurig gekozen definitiegrens. Het is bijvoorbeeld de vraag in hoeverre mensen die zich ‘ontworstelen’ uit de groep werkenden in armoede ook daadwerkelijk afscheid nemen van armoede en de bijbehorende problematieken. En wellicht zijn de ervaringen en problemen van mensen die net boven de definitiegrens leven net zo reëel en indringend, terwijl er ook mensen zijn die onder de armoedegrens leven en erin slagen een stabiel bestaan op te bouwen zonder al te grote problemen. Diverse recente verhalen leren dat ‘uit de armoede komen’ relatief is en suggereren dat er een te eenzijdig (financieel) beeld is over hoe armoedeproblemen zich ontfouten (Jungmann, Wesdorp & Madern, 2020; Plantinga, Zeelenberg & Breugelmans, 2018).

Hierboven schetsten wij in het kort twee verschillende perspectieven op het vraagstuk van armoede onder werkenden: een ‘objectief’ en een ‘subjectief’ perspectief. In dit onderzoek combineren wij beide perspectieven. Vanuit een objectief perspectief definiëren wij werkenden in armoede als mensen die actief aan de arbeidsmarkt deelnemen maar toch in armoede leven. Mensen leven in armoede als zij gedurende langere tijd niet de middelen hebben om de goederen en voorzieningen aan te schaffen die als minimaal noodzakelijk gelden. Een veelgebruikte subjectieve definitie van armoede is: moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. Deze subjectieve definitie van armoede wordt veel gehanteerd in Europese vragenlijsten, bijvoorbeeld in het kader van EU-SILC (zie Nolan & Whelan, 2009; Filandri et al., 2020).

Er is de afgelopen jaren geleidelijk meer aandacht gekomen voor (omvang en samenstelling van) de groep werkenden in armoede.⁴ Het merendeel van de werkende armen is actief als zelfstandige, parttimer of oproepkracht. Zzp’ers, werkenden uit een eenpersoonshuishouden en werkenden met een migratieachtergrond vormen de grootste risicogroepen. Werknemers zijn vooral arm door een klein aantal arbeidsuren in het huishouden, zelfstandigen door een laag uurinkomen (SCP, 2018). Ook leeftijd en opleiding hebben invloed op het risico op (werken in) armoede (CBS, 2024).

³ We zijn ons ervan bewust dat mensen in meer contexten participeren dan werk alleen en dat armoedeproblemen fluïde zijn, en daarmee geen persoonskenmerk. Maar, omdat deze studie zich focust op mensen die werken en tegelijkertijd financiële armoedeproblemen ervaren, duiden we de situatie vanuit deze perspectieven. Daarom refereren we veelal naar de staat van een persoon als werkend of niet-werkend, en een positie van in of buiten financiële/materiële armoede. Met ons longitudinale design omarmen we juist de tijdelijkheid van werk en armoedeproblemen.

⁴ SCP (2018) Als werk weinig opbrengt. CBS (2024) Armoede en sociale uitsluiting. Hoofdstuk 4, Werkenden met risico op armoede.

Minder aandacht is er echter voor ontwikkelingen, dynamiek en ervaringen van de groep werkenden in armoede. Terwijl dat veel inzicht kan geven in de oorzaken, achtergronden en kenmerken van de problematiek, en in mogelijkheden voor ondersteuning. Waarom lukt het sommige mensen wel om een stap te zetten in hun inkomenspositie en wat zijn specifieke kenmerken van de groep die erin slaagt om duurzaam uit de armoede te komen? Wat is de relatie tussen werken in armoede en de toegenomen flexibiliteit op de arbeidsmarkt? Dit zijn vragen die wij in dit onderzoek beantwoorden.

1.2 DOEL EN CENTRALE VRAAGSTELLING

Dit onderzoek heeft als doel om inzicht te krijgen in de dynamieken van werken in armoede. De onderzoeksvragen daarbij zijn:

- D. Welke werk- en armoededynamieken zijn te identificeren? In hoeverre verschillen de werk- en armoededynamieken tussen regio's?
- E. Wat zijn de oorzaken van deze armoede(dynamiek)? Welke gebeurtenissen en (persoons)kenmerken hangen samen met instroom in- of uitstroom uit werken in armoede?
- F. Wat is de relatie tussen objectieve en subjectieve armoede onder werkenden?

1.3 AANPAK

Het doel van het eerste deel van het onderzoek is om beter zicht te krijgen op de oorzaken en omvang van de instroom en uitstroom in de groep werkenden in armoede.

In de kwantitatieve analyses maken we gebruik van CBS-microdata. Het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB) bevat databestanden met gegevens over personen, banen, inkomen, vermogen, opleidingen, huishoudens en nog veel meer. De meeste gegevens zijn vanaf 2010 beschikbaar voor de hele Nederlandse bevolking. Voor identificatie van ervaren armoede en ervaren gezondheid, gebruiken we de enquête EU-SILC⁵.

Definitie werkenden in armoede

In Nederland wordt de armoedegrens vastgesteld volgens de armoededefinitie van CBS, SCP, en Nibud.⁶ Hierin worden de werkelijke kosten die mensen hebben aan wonen en energie meegenomen in plaats van gemiddelden. Ook wordt hierin meegenomen of huishoudens een financiële buffer hebben.

Als er na het betalen van de vaste lasten (wonen, energie en zorg) te weinig geld overblijft voor andere basisbehoeften, dan is een huishouden arm. Tenzij het huishouden een vermogen (en daarmee een financiële buffer) heeft dat hoger is dan de armoedegrens op jaarbasis, in dat geval is er geen sprake van armoede.⁷ Waar de armoedegrens voor een huishouden ligt, is afhankelijk van het soort huishouden. Hoe meer mensen, hoe meer er nodig is voor de minimale levensbehoeften.

Met het vrij besteedbaar huishoudinkomen (na belastingen, toeslagen en vaste lasten) wordt jaarlijks bepaald of een huishouden onder de armoedegrens valt én wordt de armoede-intensiteit vastgesteld (het procentuele verschil tussen beide). Dit gebeurt dus op *huishoudniveau*: iemand leeft in armoede

⁵ Hierin is de indicator 'the ability to make ends meet' opgenomen.

⁶ Zie [CBS, Nibud & SCP \(2024\). De nieuwe methode om armoede in Nederland te meten](#).

⁷ Bij het vermogen van een huishouden wordt uitgegaan van de zogenoemde 'betaalreserve'. De betaalreserve is de waarde van alle bezittingen exclusief woningwaarde, negatief gewaardeerde vermogensbestanddelen en pensioenvermogen. Het ondernemingsvermogen en aanmerkelijk belang worden dus tot het vermogen gerekend. Zelfstandigen met een jaarverlies maar veel vermogen in hun onderneming worden dus als niet-arm gekwalificeerd. Voor zelfstandig ondernemers telt de pensioenvoorziening indien onderdeel van het ondernemingsvermogen mee in het vermogen, omdat deze vrijelijk beschikbaar is.

als het inkomen en vermogen van het huishouden waartoe diegene behoort onder de armoedegrens vallen.

Werken in armoede kan zowel gedefinieerd worden voor het huishouden als voor het individu. Huishoudens zijn geen statische entiteiten, ze kunnen veranderen door geboorte, huwelijk, scheiding, overlijden, kinderen die het huis verlaten. Juist deze dynamiek is interessant in relatie tot de dynamiek van werken in armoede. Daarom nemen we voor de analyses over de dynamiek van werken in armoede het individu als meeteenheid voor armoede- en arbeidsmarktsituatie, een veelgebruikte strategie in longitudinale analyses.⁸ In lijn met het CBS definiëren we *werkenden* als personen in de leeftijd van 15 tot 75 jaar met hoofdzakelijk inkomen uit betaald werk.^{9,10}

Een werkende in armoede definiëren we als volgt:

Een persoon die tot de Nederlandse beroepsbevolking (15-75 jaar) behoort en in Nederland woonachtig is, die meer dan de helft van het persoonlijke jaarinkomen uit werk heeft¹¹ en van wie het huishoudinkomen onder de armoedegrens valt.¹²

Uit de gehanteerde definitie voor werkenden in armoede volgen twee basiseisen op persoonsniveau voor opname in de onderzoekspopulatie:

- De persoon staat van 2018 tot en met 2023 (peilmoment 1 januari) ingeschreven op een Nederlands woonadres
- De persoon is in de periode 2018 tot en met 2023 minimaal 15 en maximaal 75 jaar.

In de analyse van de relatie tussen subjectieve en objectieve armoede nemen we het huishouden als meeteenheid. In deze analyse volgen we huishoudens niet over de tijd. Een huishouden zien we als *werkend* als werk de belangrijkste bron van inkomsten is.

Een werkend huishouden in armoede definiëren we als volgt:

Een huishouden waarin de hoofdkostwinner tot de Nederlandse beroepsbevolking (15-75 jaar) behoort en in Nederland woonachtig is, waarin meer dan de helft van het huishoudinkomen uit werk afkomstig is¹³ en het huishoudinkomen onder de armoedegrens valt.

Beschrijvende analyses

Om inzicht te verkrijgen in de dynamiek van werk en armoede analyseren we eerst de individuele patronen over de tijd. Dit doen we met een combinatie van sequentie- en clusteranalyse. Hiermee worden de arbeidsmarktsituaties van individuen en economische situaties in huishoudens

⁸ Maria Vaalavuo & Outi Sirniö (2022), Jobs against poverty: a fixed-effects analysis on the link between gaining employment and exiting poverty in Europe, *European Societies*, 24:4, 431-462.

⁹ Zie [CBS \(2023\). Armoede en Sociale Uitsluiting](#)

¹⁰ Personen met inkomsten als zelfstandig ondernemer (winst), die in de CBS-microdata niet als "Nog niet schoolgaand/scholier/student" zijn getypeerd en die geen andere inkomsten hebben of van wie de som van de andere inkomsten kleiner is dan of gelijk aan de lage inkomensgrens voor een alleenstaande, worden als zelfstandig ondernemer getypeerd. Het kan dus zijn dat een persoon als zelfstandig ondernemer wordt getypeerd, terwijl feitelijk de inkomsten als zelfstandig ondernemer kleiner zijn dan inkomsten uit andere bronnen. De reden om een grens te stellen aan de som van de andere inkomensbronnen is dat winsten sterk kunnen fluctueren en zelfs negatief (verlies) kunnen zijn.

¹¹ Voor zelfstandigen geldt een andere inkomensafbakening, zie voetnoot 10.

¹² Personen die staan ingeschreven aan een onderwijsinstelling en wiens inkomen onder de lage-inkomensgrens uitkomen, zijn uitgezonderd van werken in armoede. Deze studenten kunnen in theorie inkomen uit werk hebben, en in een huishouden leven dat in armoede leeft. Maar in dit onderzoek hebben we ervoor gekozen werken in armoede alleen te onderzoeken voor mensen die niet studeren.

¹³ Voor zelfstandigen geldt een andere inkomensafbakening, zie voetnoot 10.

gecombineerd en in de tijd achter elkaar gezet om individuele sequenties te creëren. Dit doen we op basis van verschillende “statussen” die personen in een jaar kunnen hebben (zie Kader 1.1). Vervolgens wordt naar vergelijkbare en veelvoorkomende patronen (paden) in, en uit, werken in armoede gezocht en worden hier beleidsrelevante, herkenbare, clusters uit gedistilleerd.¹⁴

In eerste instantie hebben we de sequentie- en clusteranalyse uitgevoerd op basis van een brede groep: alle personen die in de jaren 2018-2023 minimaal één jaar onder de grens van 110% van de armoedegrens vielen. In de resultaten van deze analyse kwamen de groepen werkenden in armoede echter niet heel duidelijk naar voren, omdat er een grote groep in de populatie zat die nooit werkende in armoede werd. Daarom is gekozen voor een analyse met een strakkere afbakening. In deze uiteindelijke analyse nemen we alleen personen mee die in de periode 2018–2023 minimaal één jaar als *werkend en arm* geregistreerd stonden (dus onder de armoedegrens). De resultaten van de eerste, bredere analyse zijn opgenomen in de bijlage. De strengere afbakening leidde tot een onderzoekspopulatie van 582.589.¹⁵ Voor de analyse is gewerkt met een ~10%-steekproef van de onderzoekspopulatie om de rekenlast te beperken en de analyses efficiënt uit te kunnen voeren.¹⁶ Specifiek is een steekproef van 60.000 gebruikt.

Kader 1.1 Afbakening statussen

Voor de sequentie- en clusteranalyse is het noodzakelijk om een aantal “statussen” te definiëren waarin personen in een jaar kunnen zitten. Deze statussen hebben betrekking op of iemand werkend is én op de positie ten opzichte van de armoedegrens. Voor het laatste hanteren we vier opties: minder risico (>110% van de armoedegrens), risicogroep (100-110%), ondiepe armoede (90-100%), diepe armoede (<90%). De indeling tussen diepe en ondiepe armoede sluit aan bij een raming van het Centraal Planbureau, waaruit blijkt dat ongeveer de helft van de mensen in armoede een tekort heeft van minder dan 10% (oftewel een inkomen tussen 90–100% van de armoedegrens).¹⁷ Hoewel er geen vaste definitie voor de risicogroep net boven de armoedegrens bestaat, kan kwetsbaarheid doorlopen tot ruim boven de grens.¹⁸ We hebben hier, spiegelend aan de afbakening onder de armoedegrens, voor een afbakening op 110% gekozen.

Dit resulteert in de volgende acht statussen:

1. **Werkend in armoede (diep):** Onder de 90% van de armoedegrens en werkend
2. **Werkend in armoede (ondiep):** Tussen de 90-100% van de armoedegrens en werkend
3. **Werkende risicogroep:** Tussen de 100-110% van de armoedegrens en werkend
4. **Werkenden:** Boven de 110% van de armoedegrens en werkend
5. **Niet-werkend in armoede(diep):** Onder de 90% van de armoedegrens en niet-werkend
6. **Niet-werkend in armoede (ondiep):** Tussen de 90-110% van de armoedegrens en niet-werkend
7. **Niet-werkende risicogroep:** Tussen de 100-110% van de armoedegrens en niet-werkend
8. **Niet-werkenden:** Boven de 110% van de armoedegrens en niet-werkend.

¹⁴ Als “gelijkheidsindex” gebruiken we de longest common subsequence (LCS) methode waarmee de nadruk wordt gelegd op het patroon, en minder op de timing van de veranderende situatie.

¹⁵ De eerste afbakening leidde tot een populatie van 1.926.284.

¹⁶ De steekproef is getrokken via eenvoudige aselechte steekproeftrekking. Ter controle zijn meerdere trekkingen uitgevoerd, die tot consistente uitkomsten hebben geleid. Dit sluit aan bij de algemene richtlijn dat aselechte steekproeven, mits voldoende groot, een betrouwbare benadering van populatieparameters bieden (zie o.a. Thomson, 2012)

¹⁷ Zie CPB (2025). *De armoede-intensiteit: een raming van de diepte van armoede*

¹⁸ CBS-cijfers laten zien dat er, naast de groep onder de armoedegrens, nog een aanzienlijk aantal mensen is met een inkomen boven de armoedegrens die door een beperkte buffer eveneens financieel kwetsbaar zijn. Deze situatie verschilt volgens het CBS “maar weinig” van armoede. Zie CBS, Nibud & SCP (2024)

Verklarende analyses

Met een vrij nieuwe onderzoeksmethode genaamd *Sequence Analysis Multistate Model (SAMM)* worden de beschrijvende analyses vervolgens een stapje verder gebracht.¹⁹ Deze methode integreert patronen in, en uit, werken in armoede in multistate-modellen. We kunnen op deze manier de gevonden patronen gaan verklaren. Wat zijn de *kansen* (instroom, uitstroom, herinstroom) op armoede? Welke *gebeurtenissen* worden geassocieerd met instroom in en uitstroom uit armoede?

Voor de analyse van de dynamiek *naar* werken in armoede worden voor een populatie werkenden die net boven de armoedegrens uitkomt groepen samengesteld op basis van verschillende patronen die zich in de jaren erna voordoen. Vervolgens wordt op basis van een multinomiaal logistisch model verklaard welke factoren van invloed zijn op deze patronen.

Voor de analyse van de dynamiek *uit* werken in armoede worden voor een populatie werkenden in armoede groepen samengesteld op basis van verschillende patronen die zich in de jaren erna voordoen. Vervolgens wordt ook hiervoor op basis van een multinomiaal logistisch model verklaard welke factoren van invloed zijn op deze patronen.

Relatie tussen objectieve en subjectieve armoede onder werkenden

De analyse naar de relatie tussen objectieve en subjectieve armoede onder werkenden is gebaseerd op (Nederlandse) data uit de EU-SILC enquête. Hierin onderzoeken we in hoeverre subjectieve armoede verklaard wordt door objectieve armoede en hoe deze relatie wordt beïnvloed door verschillende kenmerken van huishoudens. Dit doen we door middel van logistische regressieanalyse waarin subjectieve armoede (onder werkenden) wordt gerelateerd aan objectieve armoede en allerlei andere (controle)variabelen.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 laten we, in beschrijvende zin, de algemene ontwikkelingen rondom werken in armoede zien en de verschillende patronen die mensen daarin volgen. Vervolgend laten we in hoofdstuk 3 zien welke verklaringen er zijn voor de dynamieken in en uit werken in armoede. Hoofdstuk 4, ten slotte, bevat de analyse naar de relatie tussen objectieve en subjectieve armoede onder werkenden.

¹⁹ Studer, M., Struffolino, E., & Fasang, A. E. (2018). Estimating the Relationship between Time-varying Covariates and Trajectories: The Sequence Analysis Multistate Model Procedure. *Sociological Methodology*, 48(1), 103–135.

2 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN EN PATRONEN

Werken in armoede is een sterk dynamisch en tijdelijk fenomeen, waarbij veel verschillende mensen voor korte perioden instromen. Voor zo'n twee derde van de onderzoekspopulatie is werken in armoede slechts een eenmalige gebeurtenis. Ook een analyse op individueel niveau laat zien dat geen duidelijk afgebakende groep kan worden geïdentificeerd die structureel werkend en arm blijft. Tegelijkertijd zijn er wel een aantal kenmerken te onderscheiden die samenhangen met, zij het kortstondig, (werken in) armoede. Zo komen personen zonder geregistreerd diploma vaak voor, terwijl hoger opgeleiden juist ondervertegenwoordigd zijn. Huishoudstructuren zoals eenpersoons- en eenouderhuishoudens komen ook relatief vaak voor. Qua baankenmerken zien we veel lage uurlonen, kleine contracten en relatief weinig vaste contracten. Ook komen (zeer) sterk stedelijke gebieden en wijken met een lage arbeidsparticipatie over de gehele linie breed voor.

Wanneer we kijken naar de diepte van armoede wanneer men in de situatie van werken en armoede terechtkomt, zien we hier qua kenmerken vooral verschillen in huishoudstructuur en arbeidsmarktpositie. Onder werkenden die perioden van diepe armoede kennen, zien we wat meer alleenstaanden, minder vaste contracten, een lager aandeel voltijdbanen dan onder werkenden die perioden van ondiepe armoede kennen. Ook zien we in de eerstgenoemde groep een groter aandeel zelfstandigen dan in de laatstgenoemde groep.

2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de algemene ontwikkelingen en patronen rondom werken in armoede besproken. In paragraaf 2.2 bespreken we algemene patronen over tijd. In paragraaf 2.3 kijken we naar verschillende persoon-, arbeids-, en woonkenmerken en brengen we verschillen in kaart tussen groepen binnen de onderzoekspopulatie.

In beide paragrafen zullen we eerst de hoofdboodschap bespreken en deze vervolgens toelichten aan de hand van verschillende bevindingen.

2.2 ALGEMENE PATRONEN WERK/NIET WERK EN IN ARMOEDE/UIT ARMOEDE

Volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau leefden in 2021 ruim 200.000 personen in een situatie van werken en armoede,²⁰ een groep die vaak wordt gepresenteerd als relatief vast en afgebakend. Onze bevindingen laten echter zien dat werken in armoede geen langdurige situatie betreft, maar een sterk dynamisch fenomeen is, waarbij verschillende mensen in- en uitstromen.

Werken in armoede is een dynamisch en vaak tijdelijk fenomeen

In 2018 leefden er 203.066 werkenden in armoede en in 2023 104,390 (zie Tabel 2.1).²¹ Tegelijkertijd gaat het over de gehele onderzoeksperiode om 582.589 (verschillende) personen die in enig jaar een situatie van werken en armoede hebben gekend. Dit laat zien dat het veelal niet om dezelfde mensen door de jaren heen gaat, maar om verschillende mensen. Van alle personen die in de onderzoeksperiode werkend in armoede zijn geweest, bevond ruim 67 procent zich slechts één jaar in

²⁰ Zie [SCP \(2023\). Meer dan 200.000 werkende armen in Nederland](#)

²¹ In lijn met het landelijke beeld geschetst door CBS, Nibud & SCP (2024) zien we over de hele onderzoeksperiode een afname van armoede (ook onder niet-werkenden). Overigens blijkt uit ditzelfde rapport wel dat binnen deze krimpende groep het aandeel werkenden is toegenomen.

deze situatie, terwijl minder dan één procent gedurende alle zes jaren werkend in armoede was (zie Tabel 2.2).

Tabel 2.1 Het aantal werkenden in armoede per jaar in de periode 2018-2023

	Aantal
2018	203.066
2019	187.966
2020	146.272
2021	138.367
2022	121.251
2023	104.309

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Tabel 2.2 Het aantal jaren dat personen in de onderzoekspopulatie werkend in armoede waren

	Aantal	%
1 jaar	389.010	67
2 jaar	116.917	20
3 jaar	44.216	8
4 jaar	19.748	3
5 jaar	8.805	1
6 jaar	3.893	1

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Ook op individueel niveau geen duidelijk te identificeren groep die langdurig werkend in armoede is

Dat werken in armoede een dynamisch fenomeen is, blijkt ook uit een analyse op individueel niveau. Als we de personen die in enig jaar in de periode 2018 – 2023 werken in armoede hebben gekend, indelen (clusteren) op basis van hoe hun situatie zich over deze periode heeft ontwikkeld, zien we wederom dat er geen duidelijk afgebakende groep geïdentificeerd kan worden die langdurig werkend in armoede is.

We concluderen dit op basis van een sequentie- en clusteranalyse. Personen met vergelijkbare ontwikkelingen zijn samengenomen in één cluster. De onderscheidde clusters zijn beschreven in Tabel 2.3. Figuur 2.1 geeft een visueel overzicht van deze clusters. Elke rij in de figuur staat voor één persoon, waarbij de kleuren aangeven in welke situatie iemand zich in een bepaald jaar bevindt.

In vrijwel alle clusters is sprake van beweging: mensen stromen in en uit armoede, bewegen richting werk zonder armoede, of wisselen tussen werk en niet-werk. Bovendien maakt de figuur zichtbaar dat er geen cluster bestaat waarin mensen gedurende het grootste deel van de onderzoeksperiode structureel in een situatie van werken en armoede blijven. In sommige clusters komt werken in armoede vaker voor dan in andere, maar ook daar gaat het veelal om tijdelijke situaties en zien we veel schommelingen rondom de armoedegrens.

Clusters 4 en 6 laten duidelijk de gevallen zien van werken in armoede als een kortdurende situatie: het gaat hier om personen die veelal werken, veelal slechts één jaar onder de armoedegrens terechtkomen en zich daarna herstellen. De clusters beschrijven in principe hetzelfde patroon en vormen samen 44% van de onderzoekspopulatie.

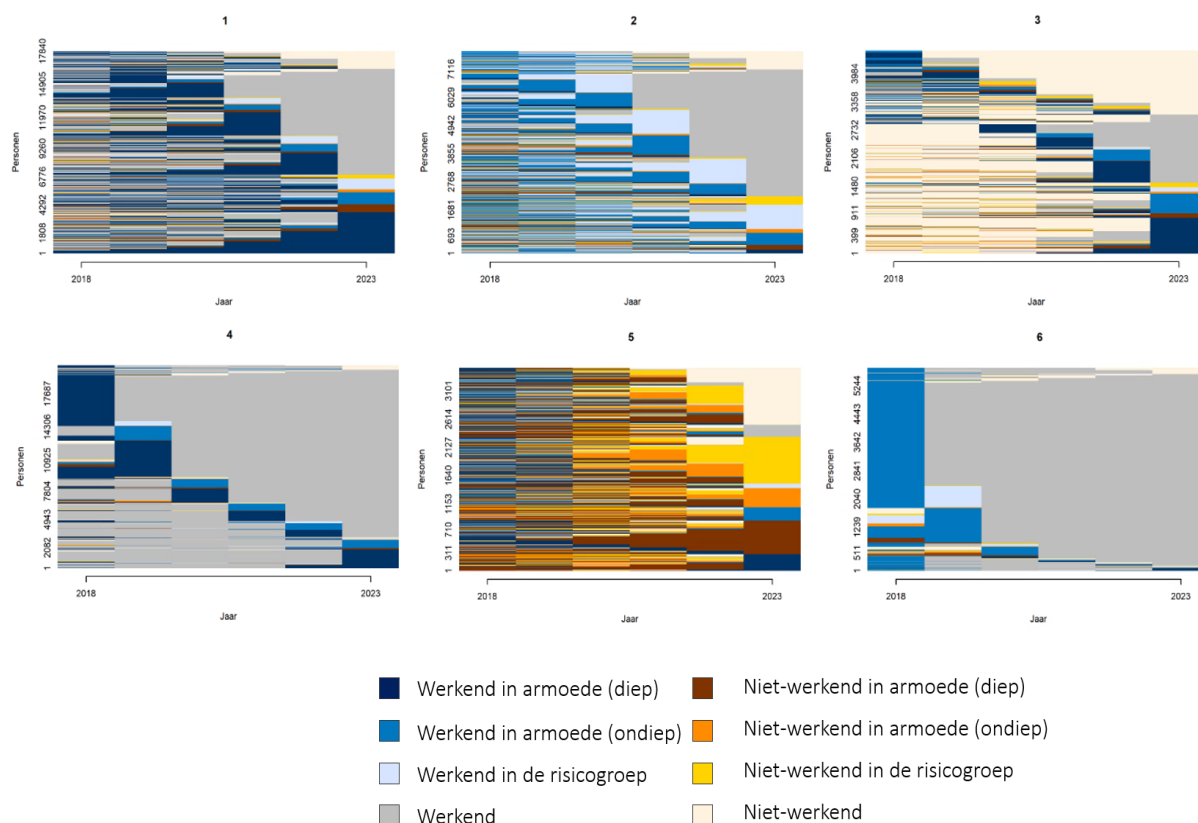
Daarnaast zijn er wel clusters waarin werken in armoede wat vaker en iets langduriger voorkomt, namelijk clusters 1 en 2. Toch is ook hier geen sprake van een structurele situatie en stromen mensen veel van en naar boven de armoedegrens. Het onderscheid tussen deze twee clusters zit vooral in de diepte en dynamiek van het inkomen. In cluster 1 gaat werken in armoede vaker gepaard met diepe armoede en grotere inkomenssprongen, waarbij personen van diepe armoede naar boven de

armoedegrens bewegen. Cluster 2 wordt daarentegen gekenmerkt door mildere schommelingen, waarbij personen vooral wisselen tussen ondiepe armoede en de risicogroep.

Tabel 2.3 Overzicht en omschrijving van de clusters

Cluster	Omschrijving	Grootte (%)	Aanvullende toelichting
1	Werkenden met perioden van diepe armoede	30%	Dit betreft de groep werkenden die zich veelal meerdere jaren in diepe armoede bevindt.
2	Werkenden in ondiepe armoede of in de risicogroep	13%	Deze groep is vergelijkbaar met cluster 1, maar bestaat uit personen die werkend zijn en in ondiepe armoede of in de risicogroep zitten.
3	Niet werkend, sporadisch in (werkende) armoede	7%	De groep personen die veelal niet-werkend is, maar sporadisch in (werkende) armoede terechtkomt.
4	Werkenden, sporadisch in armoede	34%	De grootste groep. Het betreft personen die slechts één jaar in de onderzoeksperiode werkend arm zijn, en verder werkend en boven de risicogrens.
5	Niet-werkenden met perioden van armoede	6%	Dit betreft de groep die veelal niet werkend is perioden van armoede kent. Tegelijkertijd zien we hier in de eerste jaren ook nog een behoorlijk aandeel werken in armoede.
6	Werkenden, in 2018 in ondiepe armoede	10%	Dit vormt een specifieke variant op cluster 4, waar alle personen in zitten die zich enkel in 2018 in werkende, ondiepe armoede bevonden.

Figuur 2.1 Ontwikkelingen in werk en armoede voor personen die tussen 2018 en 2023 op enig moment werkend arm zijn geweest

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR

2.3 KENMERKEN VAN DE VERSCHILLENDE CLUSTERS

In deze paragraaf wordt een beeld geschetst van de persoons-, arbeids-, en woonkenmerken die samenhangen met de verschillende patronen rondom werken in armoede. Daartoe is gekeken naar de samenstelling van de verschillende clusters. Kenmerken worden vergeleken tussen de clusters onderling, maar ook met landelijke cijfers. Zo kan worden gekeken bij welke kenmerken over- of ondervertegenwoordigden voorkomen. Extra aandacht zal worden besteed aan in hoeverre kenmerken verschillen tussen clusters waar vormen van werken in armoede het sterkst voorkomen.

We beginnen met de hoofdconclusie van deze analyse. Daarna zullen we een aantal kenmerken verder uitlichten.

2.3.1 Belangrijkste bevindingen in het kort

In zijn algemeenheid zien we een aantal kenmerken sterk samenhangen met armoede. Zo zijn personen zonder geregistreerd²² diploma in alle clusters oververtegenwoordigd, terwijl hoger opgeleiden juist zijn ondervertegenwoordigd. Daarnaast komen alleenstaanden en andere potentieel kwetsbare huishoudstructuren (zoals eenouderhuishoudens) relatief vaak voor. Qua baankenmerken zien we veel lage uurlonen, kleine contracten en relatief weinig vaste contracten. Ook komen (zeer) sterk stedelijke gebieden en wijken met een lage arbeidsparticipatie over de gehele linie breed voor.

Wanneer er sprake is van perioden van werken in armoede, hangen verschillen in diepte van armoede vooral samen met de huishoudsamenstelling en arbeidsmarktpositie. Dit kunnen we concluderen door kenmerken van de groep werkenden met perioden van diepe armoede (cluster 1), te vergelijken met de kenmerken werkenden in ondiepe armoede of in de risicogroep (cluster 2). Zo zien we het eerstgenoemde cluster een groter aandeel alleenstaanden dan in het laatstgenoemde. Qua arbeidsmarktpositie zien we onder personen met perioden van diepe armoede minder vaste contracten, een lager aandeel voltijdbanen, en juist een groter aandeel zelfstandigen dan onder personen die in ondiepe armoede of in de risicogroep. Deze verschillen in arbeidsmarktpositie vormen een mogelijke verklaring voor het feit dat personen in het eerste cluster relatief grotere inkomensschommelingen kennen en vaker in van boven de armoedegrens in diepe armoede vallen, terwijl personen in het tweede cluster vooral schommelen tussen ondiepe armoede en de risicogroep.

In het vervolg worden de kenmerken per cluster nader beschreven waarop bovenstaande bevindingen zijn gebaseerd.

2.3.2 Uitwerking van de clusterkenmerken

Geen duidelijke verschillen tussen mannen en vrouwen; jongeren oververtegenwoordigd in één cluster

Kijkend naar persoonskenmerken zoals geslacht en leeftijd (figuur 2.2), zien we dat de verdeling tussen mannen en vrouwen ongeveer gelijk is (respectievelijk 49% en 51%). Het grootste verschil zien we onder niet-werkende die sporadisch in armoede terechtkomen (cluster 3), waar 59% vrouw is. Wat betreft leeftijd valt in deze groep ook op dat jongeren sterk zijn vertegenwoordigd (ruim een derde is jonger dan 20). Het betreft hier een grote groep thuiswonende jongeren in die zelf nog niet werken. Armoede komt binnen deze groep doorgaans slechts incidenteel voor, veelal in één jaar.

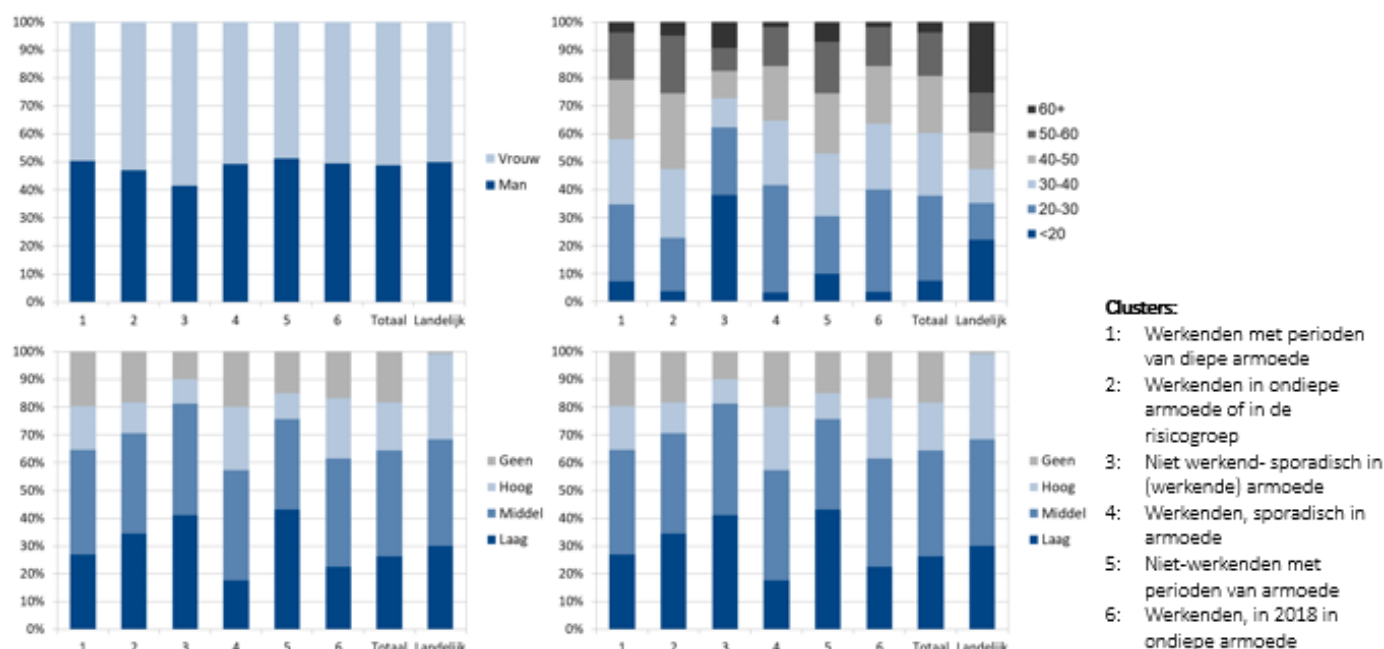
²² Dit hoeft niet te betekenen dat deze personen geen opleiding hebben afgerond. Deze groep bestaat relatief vaak uit oudere personen (vanwege beperktere registratie in het verleden), lager opgeleiden (met name omdat mbo-registraties minder ver teruggaan dan die van het hoger onderwijs) en personen met een migratieachtergrond. Qua profiel zijn er wel overeenkomsten met lager opgeleiden (meer dan met hoger opgeleiden).

Sterke oververtegenwoordiging personen zonder diploma

Kijkend naar opleidingsniveau²³ zien we in de gehele linie een aanzienlijke oververtegenwoordiging van personen zonder geregistreerd diploma, van maar liefst 18% tegenover 1% landelijk. Zoals in de hoofdconclusies ook aan bod kwam hoeft dit niet te betekenen dat deze personen geen opleiding hebben afgerond²², maar is dit doorgaans wel een groep die meer overeenkomsten heeft met lager opgeleiden dan met hoger opgeleiden.

Onder personen die slechts eenmalig werken in armoede zien we grotere aandelen hoger opgeleiden. Als we de clusters waar werken in armoede het sterkst voorkomt vergelijken (1 en 2), zien we dat onder de groep waar veel wisselingen van en naar diepe armoede voorkomen (cluster 1) een groter aandeel hoger opgeleiden dan onder de groep die wisselt tussen ondiepe armoede en de risicogroep (cluster 2; 16% tegenover 11%). Dit kan te maken met het hogere aandeel zelfstandigen in dit cluster (verderop in dit hoofdstuk nader geduid), die vaker hoger opgeleid zijn.²⁴ Kijkend naar zorgkosten²⁵ zien we onder niet-werkenden (cluster 3 en 5) iets hogere aandelen van hoge zorgkosten (mogelijk reden voor de lagere arbeidsdeelname). Verder zijn de verschillen tussen alle groepen niet heel groot.

Figuur 2.2 Verdeling in de clusters naar geslacht (linksboven), leeftijd (rechtsboven), opleidingsniveau (linksonder) en zorgkosten (rechtsonder)

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Potentieel kwetsbare huishoudstructuren oververtegenwoordigd

Figuur 2.3 geeft de voorkomende huishoudsamenstellingen en posities binnen het huishouden weer voor de verschillende groepen.²⁶ Potentieel kwetsbare huishoudstructuren zijn over de hele linie sterker terug te vinden ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Zo zijn met name eenpersoons- en

²³ Het gaat hier om de hoogst behaalde opleiding van een persoon

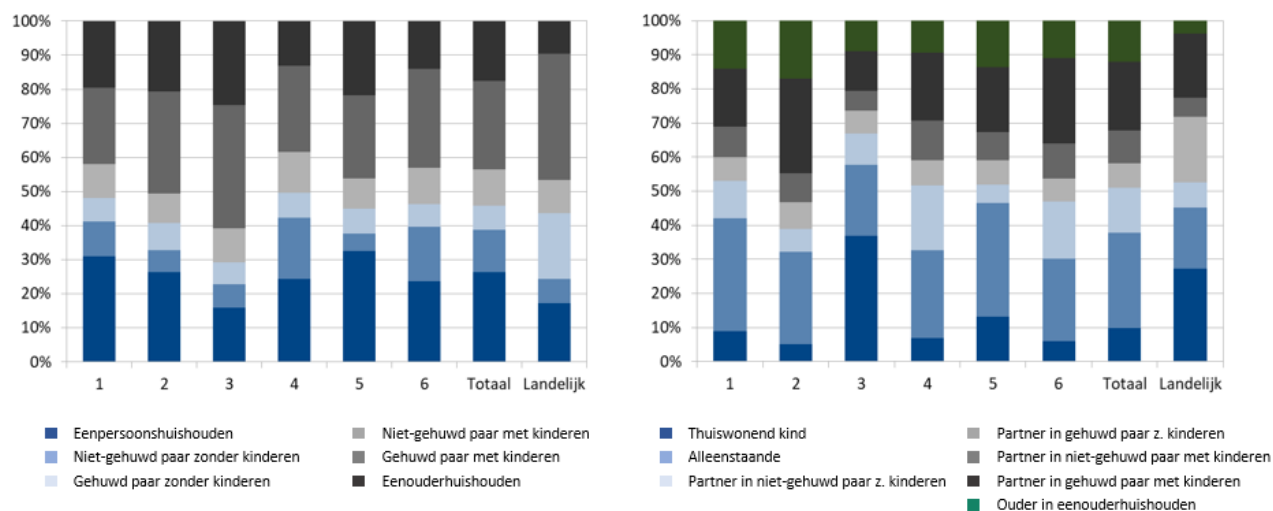
²⁴ Zie [CBS \(2025\). Wie zijn de zzp'ers?](#)

²⁵ Het gaat hier om de gemiddelde zorgkosten over de hele onderzoeksperiode, gecorrigeerd voor inflatie. Hiervoor hebben we de zorgkosten van de gehele Nederlandse beroepsbevolking ingedeeld in kwartielen. Landelijk gezien bestaat elk kwartaal daardoor uit 25%. Vervolgens is gekeken hoe personen uit onze onderzoekspopulatie over deze kwartielen verdeeld zijn. Grenswaarden daarbij zijn Q1: < 370, Q2: 327 – 820, Q3: 820 – 2346, Q4: > 2346.

²⁶ Hier is per persoon respectievelijk gekeken naar de meest voorkomende huishoudsamenstelling en positie binnen het huishouden over de jaren 2018-2023.

eenouderhuishoudens sterk terug te vinden (respectievelijk 26% en 17% tegenover 17% en 9% landelijk).²⁷ Als we de clusters waar werken in armoede het sterkst voorkomt vergelijken (1 en 2), zien we lichte verschillen in huishoudsamenstelling. In de groep met vaker perioden van diepe armoede (cluster 1) is het aandeel eenpersoonshuishoudens iets groter, terwijl we onder personen die wisselen tussen ondiepe armoede en de risicogroep (cluster 2) iets meer koppels zien.

Figuur 2.3 Verdeling in de clusters naar huishoudtype (links) en positie binnen het huishouden (rechts)

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Duidelijke verschillen in arbeidsmarktpositie tussen groepen

Figuur 2.4 geeft een typerend beeld van de arbeidsmarktpositie van personen per cluster over de periode 2018 – 2023. We hebben hiervoor gekeken naar het gemiddelde uurloon, gemiddelde deeltijdfactor, en het soort baan of contract.^{28,29,30} Het gaat hier dus om een de arbeidsmarktpositie van personen *overwegend* was.³¹

²⁷ Dit zijn de huishoudstructuren die ook volgens het CBS verhoogd risico op armoede kennen, onder meer vanwege een grotere afhankelijkheid van één inkomen of uitkering, en een grotere kwetsbaarheid voor inkomensschokken. Zie [CBS \(2023\). Risico op armoede bij huishoudens](#)

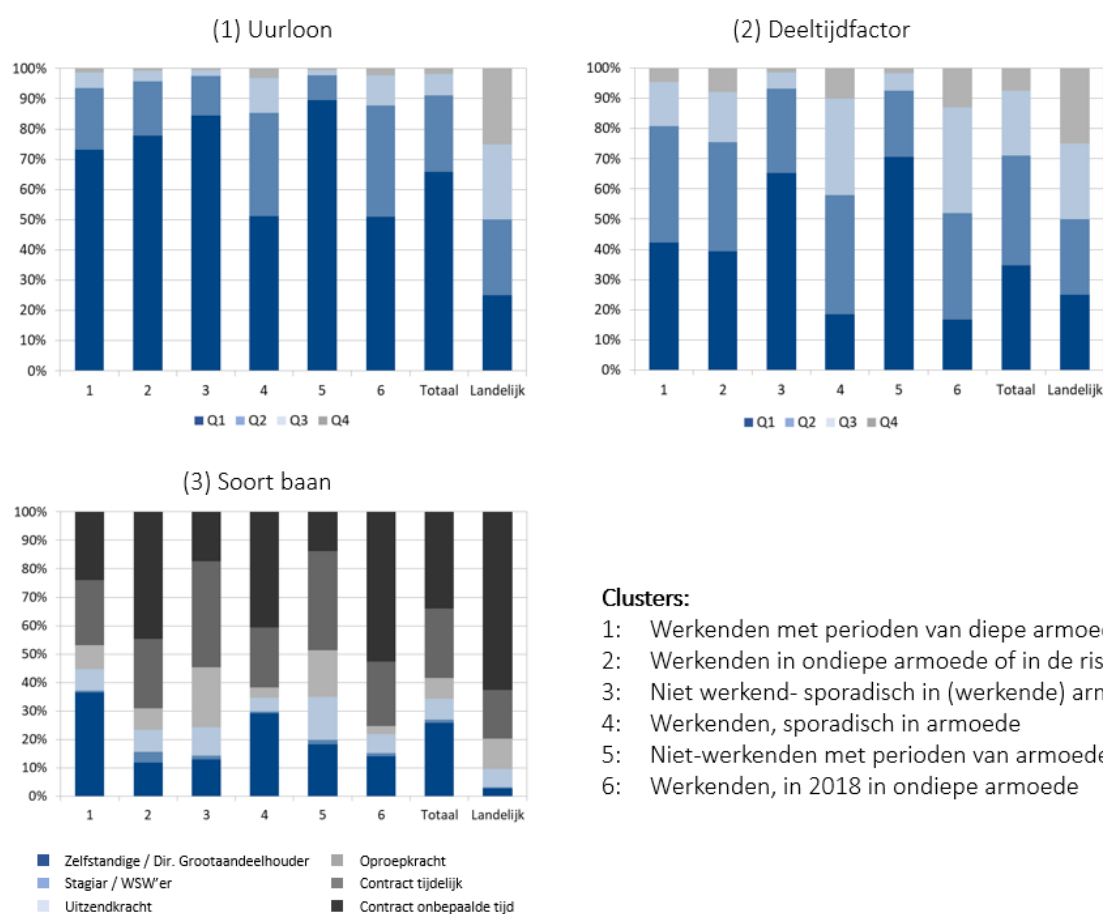
²⁸ Gemiddeld uurloon en gemiddelde deeltijdfactor zijn, net als de zorgkosten, uitgedrukt op basis van kwartielen. Onder de deeltijdfactor verstaan we de verhouding tussen het aantal uren dat iemand werkt en de volledige werktijd. Beide gemiddelden zijn berekend voor 2018 - 2023, over alleen perioden waarin iemand daadwerkelijk werkte. Het uurloon is dus gebaseerd op gewerkte uren, en de deeltijdfactor op daadwerkelijk gemaakte contracturen. Het uurloon betreft het bruto uurloon geïndexeerd naar 2020.

²⁹ Voor de soort baan is voor de periode waarin iemand daadwerkelijk werkte gekeken naar de meest voorkomende soort baan in de periode 2018 – 2023. We onderscheiden zes categorieën: contract onbepaalde tijd, contract bepaalde tijd, oproepkracht, uitzendkracht, stagiair/WSW'er, zelfstandige/directeur-grotoaandeelhouder. Dit is ook de gehanteerde hiërarchie in het geval dat meerdere baansoorten even vaak voorkwamen.

³⁰ Grenswaarden voor het gemiddelde uurloon zijn Q1: < 14.90, Q2: 14.90 – 20.60, Q3: 20.60 – 27.90, Q4: > 27.90. Grenswaarden voor de gemiddelde deeltijdfactor zijn Q1: < 0.53, Q2: 0.53 – 0.80, Q3: 0.80 – 0.98, Q4 > 0.99.

³¹ Dit betekent bijvoorbeeld dat iemand die hier als uitzendkracht is geclassificeerd, niet per definitie gedurende alle jaren als uitzendkracht heeft gewerkt (maar wel het merendeel van de jaren).

Figuur 2.4 Verdeling in de clusters naar uurloon (1), deeltijdfactor (2), en soort baan (3)

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Over de hele linie zien we behoorlijke verschillen met het landelijke beeld.³² We zien lagere gemiddelde uurlonen (66% in het laagste kwartiel), minder gewerkte uren (ruim 70% werkt minder dan 0,8 FTE) en minder vaste contracten (34% tegenover 62% landelijk). Ook zien we een aanzienlijk aandeel zelfstandigen (26% tegenover 3% landelijk). Onder personen die slechts sporadisch onder de armoedegrens terechtkomen zien we wel een wat hoger gemiddeld uurloon en deeltijdfactor. De laagste uurlonen en deeltijdfactor vinden we terug in clusters waar personen veelal niet-werkend zijn. In deze clusters zien we ook een groot aandeel uitzend- en oproepkrachten. In het eerstgenoemde cluster hangt dit voor een belangrijk deel samen met veel jongeren (en/of thuiswonende kinderen), die vaak nog geen vaste arbeidsmarktpositie hebben.

Tussen werkenden die perioden van diepe armoede kennen (cluster 1) en werkenden die vooral in ondiepe armoede of in de risicogroep terechtkomen (cluster 2) zien we ook een aantal verschillen. Zo is het aandeel dat meer dan 0,8 FTE werkt (i.e. deeltijdfactor Q3 en Q4) lager in de eerstgenoemde groep dan in de tweede (respectievelijk 19% en 25%). Dit kan bijdragen aan het verschil in armoedediepte tussen beide groepen, aangezien een hogere contractomvang doorgaans samenhangt met een hoger jaarinkomen. Ook het soort baan laat duidelijke verschillen zien. Personen die vaker in diepe armoede terechtkomen hebben aanzienlijk minder vaak een vast contract (24%) dan personen in ondiepe armoede of in de risicogroep (41%). Tegelijkertijd is het aandeel zelfstandigen een stuk groter in de eerste groep (37% versus 11%). Een vast contract biedt doorgaans meer

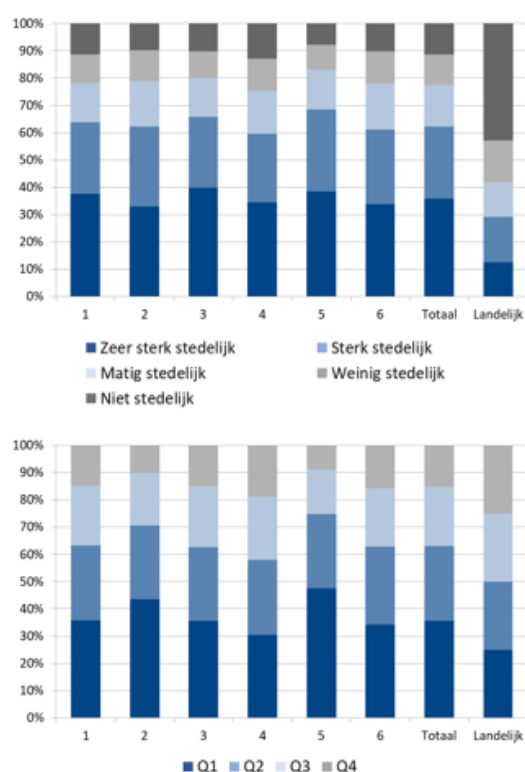
³² Het landelijke beeld is op dezelfde manier getypeerd als de clusters; een landelijk aandeel van 3% zelfstandigen betekent dat 3% van de werkenden in de periode 2018–2023 in de meeste jaren het grootste deel van het inkomen uit zelfstandig werk haalde.

inkomenszekerheid en stabiliteit, terwijl zelfstandigen vaker schommelende inkomsten kennen. Deze verschillen in arbeidsmarktpositie kunnen daarmee een mogelijke verklaring vormen voor het feit dat cluster 1 relatief vaker diepe armoede kent (en grotere inkomensschommelingen), terwijl de cluster 2 vooral uit ondiepe armoede of de risicogroep bestaat.

Beperkte verschillen in geografische kenmerken

Tot slot is gekeken naar verschillende geografische kenmerken. Figuur 2.5 geeft de verdeling in de groepen naar mate van stedelijkheid³³ en arbeidsparticipatie in de wijk³⁴ weer. Over de gehele linie zien we dat personen relatief vaak in sterk stedelijke of zeer stedelijke gebieden wonen. De minst stedelijke categorie komt juist het minste voor (11%), terwijl deze landelijk gezien het grootste aandeel heeft (43%). Dit beeld is redelijk consistent voor alle clusters. Kijkend naar arbeidsparticipatie in de wijk, zien we dat personen relatief vaak in wijken wonen waar de arbeidsparticipatie laag is. De laagste arbeidsparticipatie vinden we onder personen in ondiepe armoede of in de risicogroep (cluster 2) en niet-werkenden met perioden van armoede (cluster 5).

Figuur 2.5 Verdeling in de clusters naar mate van stedelijkheid (boven) en arbeidsparticipatie in de wijk (onder)

Clusters:

- 1: Werkenden met perioden van diepe armoede
- 2: Werkenden in ondiepe armoede of in de risicogroep
- 3: Niet werkend- sporadisch in (werkende) armoede
- 4: Werkenden, sporadisch in armoede
- 5: Niet-werkenden met perioden van armoede
- 6: Werkenden, in 2018 in ondiepe armoede

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Kijken we naar de verschillen tussen de twee groepen waar werken in armoede het vaakst voorkomt (cluster 1 en 2), dan zien we kleine nuances. De groep met perioden van diepe armoede woont iets vaker in wijken met de hoogste mate van stedelijkheid (38% tegenover 33%). Andersom zien we dat de groep die veelal in ondiepe armoede of in de risicogroep zitten iets vaker in wijken wonen met de

³³ Het gaat hier om de stedelijkheid op wijkniveau. Het CBS stelt jaarlijks de stedelijkheid van wijken vast. Per adres wordt de mate van stedelijkheid afgeleid aan de hand van de omgevingsadressendichtheid (OAD); het aantal adressen binnen een cirkel van één kilometer rond dat adres. Hier wordt een categorie opgeplakt van 1 (zeer sterk stedelijk) tot 5 (niet stedelijk). Per persoon hebben wij vervolgens gekeken naar de meest voorkomende categorie voor de jaren 2018 – 2023 (zie [CBS \(2019\), Stedelijkheid](#)).

³⁴ Ook uitgedrukt in kwartielen. Grenswaarden hier zijn Q1: < 65%, Q2: 65 – 70%, Q3: 70 – 75%, Q4 > 75%.

laagste arbeidsparticipatie (43% tegenover 36%). De verschillen zijn klein en kunnen samenhangen met andere kenmerken van deze groepen, zoals het hogere aandeel vaste contracten onder de werkenden die vooral in ondiepe armoede of de risicogroep zitten.

3 VERKLARINGEN VOOR ARMOEDE ONDER WERKENDEN (DYNAMIEK)

Voor werkenden met een inkomen net boven de armoedegrens wordt de kans om in een situatie van werken in armoede terecht te komen vooral bepaald door de werksituatie en, in iets mindere mate, door de huishoudsituatie. Het type werk is vooral doorslaggevend. Zelfstandig ondernemers, oproepkrachten en uitzendkrachten lopen een duidelijk groter risico dan werknemers met vaste contracten, terwijl onder werknemers een laag uurloon een structurele kwetsbaarheid vormt. De huishoudsituatie speelt ook een rol: eenouderhuishoudens belanden vaker in werken in armoede, en ook ingrijpende gebeurtenissen zoals een echtscheiding zijn daarbij van invloed. De aanwezigheid van (vast) werk in het huishouden speelt ook een belangrijke rol. De kans dat huishoudens waarin minimaal één persoon een vast contract heeft in werken in armoede geraken, is substantieel kleiner. Persoonskenmerken en woonomgeving hebben slechts een beperkte invloed.

Ongeveer vier op de zes werkenden in armoede weten hun inkomenspositie structureel te verbeteren, terwijl één op de zes uitvalt naar een situatie zonder werk en één op de zes langdurig blijft werken met een preciaire inkomenssituatie. Voor de (grote) meerderheid van werkenden die structureel uit de armoede geraken is de inkomensverbetering bovendien relatief sterk; hun inkomen neemt toe tot minimaal 150% van de armoedegrens. Oudere en lager opgeleide werkenden hebben moeite om duurzaam uit armoede te komen. Ook geldt dat huishoudens waarin maar één iemand werkt vaker in een preciaire situatie blijven. Mensen die na een echtscheiding in werken in armoede belanden, komen juist vaker weer structureel aan het werk. Ook huishoudens waarin een thuiswonend kind werk vindt, komen (veel) vaker structureel uit de armoede. Een deel van de zelfstandig ondernemers hebben moeite hun inkomenspositie structureel te verbeteren; zij blijven rond de armoedegrens schommelen. Onder werknemers speelt de contractsoort een minder grote rol, maar zorgt vooral een lager uurloon (en het niet kunnen verbeteren daarvan) ervoor dat men zich minder vaak structureel aan werken in armoede weet te onttrekken. Werknemers die hun inkomen structureel verbeteren, doen dat door zowel meer uren te werken als door middel van een hoger uurloon – beide dragen ongeveer evenveel bij aan het hogere inkomen. Werknemers die in een preciaire inkomenspositie blijven, vergroten hun aantal gewerkte uren aanzienlijk minder.

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt verder ingezoomd op de dynamiek in en uit de situatie van werken in armoede. Er is daarbij gekozen voor een onderzoeksopzet waarbij in- en uitstroom geen dichotome uitkomst is. In plaats daarvan volgen we individuele personen meerdere jaren, waardoor er bijvoorbeeld een onderscheid gemaakt kan worden naar mensen die hun positie structureel hebben weten te verbeteren vanuit werken in armoede, en mensen die dat kortstondig deden en weer zijn terugvallen. Voor de dynamiek naar werken in armoede kan op deze manier bijvoorbeeld een onderscheid worden aangebracht naar kortdurende en langdurige situaties van werken in armoede. Vervolgens worden er verklaringen gezocht voor deze dynamieken in en uit werken in armoede. We onderzoeken daarbij de rol van persoons-, huishoud- en werkkenmerken, en van bepaalde levensgebeurtenissen.

3.2 DE DYNAMIEK NAAR WERKEN IN ARMOEDE

In deze paragraaf komt aan bod welke factoren en gebeurtenissen samenhangen met de dynamiek naar werken in armoede. Wie hebben er een bovengemiddelde kans om in een situatie van werken in

armoede te raken? Wie weten hun inkomenspositie vervolgens weer snel te verbeteren, en wie niet? We beginnen met de hoofdboodschap van deze paragraaf en lichten deze vervolgens toe aan de hand van de gebruikte methode en de onderzoeksbevindingen.

3.2.1 Belangrijkste bevindingen in het kort

Ongeveer 15% van de werkende mensen met een inkomen net boven de armoedegrens komt in werken in armoede terecht, een deel voor meerdere jaren

Voor mensen met een inkomen net boven de armoedegrens, blijken er grofweg drie paden te bestaan uit deze situatie. Voor het grootste deel van deze groep (iets meer dan 70%) geldt dat zij blijven werken en dat de inkomenspositie van hun huishouden structureel verbetert tot boven 110% van de armoedegrens. Een klein deel, ongeveer 15% van de populatie, ziet hun inkomenspositie verslechteren en komt in werken in armoede terecht. Een deel van hen blijft voor een langere periode tot de groep werkende armen behoren (8% van de totale populatie). Verder verlaat ook ongeveer 15% het arbeidsproces, al dan niet na nog één jaar te hebben gewerkt.

Of iemand in een situatie van werken in armoede terechtkomt wordt vooral beïnvloed door de werk- en huishoudsituatie

Er zijn veel factoren met een significante invloed op de kans op (kortdurende of langdurige) armoede onder werkenden, maar de invloed van veel factoren is tegelijkertijd ook betrekkelijk klein. Over het algemeen geldt dat factoren gerelateerd aan werk de grootste invloed hebben, gevolgd door (gebeurtenissen in) het huishouden. Persoons-, en woonkenmerken en andere levensgebeurtenissen zijn veel minder bepalend.

Het soort werk dat iemand heeft is van (relatief) grote invloed op de kans om al dan niet in werken in armoede te geraken

Zelfstandig ondernemers komen veel vaker in een situatie van werken en armoede dan mensen in loondienst.³⁵ Dit duurt dan ook vaker meerdere jaren. Onder werknemers speelt de contractsoort een belangrijke rol. Oproep- en uitzendkrachten weten hun inkomenspositie minder vaak te verbeteren dan werknemers op een tijdelijk contract, en zeker werknemers met een vast contract. Oproepkrachten hebben de grootste kans om in werkend in armoede te geraken, terwijl uitzendkrachten wat vaker in een situatie zonder werk terechtkomen. Mensen met banen met lagere uurlonen komen vaker in een situatie van werken en armoede terecht, met name langdurige armoede.

De huishoudsituatie speelt ook een belangrijke rol in het al dan niet verbeteren van de inkomenspositie

Enkele factoren gerelateerd aan de huishoudsituatie blijken ook een grote(re) invloed te hebben. De kans om (kortdurend of langdurig) in werken in armoede te geraken, is lager voor huishoudens waarin minimaal twee mensen werken. Vooral de aanwezigheid van (minimaal) een vast contract is van grote invloed en verlaagt de kans op werken in armoede substantieel. De kans om (kortdurend of langdurig) in werken in armoede te geraken is ook groter voor eenouderhuishoudens. Eenouderhuishoudens net boven de armoedegrens zijn (financieel) een stuk kwetsbaarder dan samenwonenden (en eenpersoonshuishoudens). Eenouderhuishoudens raken het minst vaak werkloos, maar belanden *als zij blijven werken* het vaakst in armoede. Ook echtscheidingen vergroten de kans om werkend in armoede te geraken, zowel kortdurend als langdurig. Dit effect is sterker voor vrouwen in een echtscheiding en zij komen ook vaker in langdurige armoede (dan mannen in een echtscheiding). Het hebben van problematische schulden of gezondheidsproblemen in het huishouden is voor mensen net boven de armoedegrens *niet* sterk bepalend voor hun kansen.

³⁵ Het is goed om te benadrukken dat dit zelfstandigen zijn die (langdurig) onder de inkomensarmoedegrens uitkomen én die een (ondernemings)vermogen hebben dat kleiner is dan de vermogensarmoedegrens.

Persoons- en woonkenmerken zijn veel minder bepalend voor de kansen om werkend in armoede te geraken (of blijven)

Voor mensen met een inkomen net boven de armoedegrens wordt de kans op kortdurend en/of langdurig werken in armoede in beperkte mate beïnvloed door iemands opleidingsniveau, geslacht, herkomst, zorgkosten en kenmerken van het woongebied. Er zijn wel bepaalde kwetsbare deelgroepen die aandacht verdienen. Oudere werkenden komen als zij blijven werken vaker in armoede terecht. Ook zijn er kleine, maar relevante, verschillen voor migranten³⁶ en lager opgeleiden die vaker in (vooral langdurig) werken in armoede belanden.

3.2.2 SAMM-Methode

De hierboven geschetste hoofdconclusies zijn gebaseerd op de SAMM-methode (*Sequence Analysis Multistate Model*). Voor een populatie werkenden die net boven de armoedegrens uitkomt zijn clusters samengesteld op basis van de situatie die zich in de jaren erna voordoet. Vervolgens wordt op basis van een multinomiaal logistisch model verklaard welke factoren van invloed zijn op deze patronen.

SAMM-analyse stap 1: clustering van onderzoekspopulatie op basis van geïdentificeerde patronen

Om de dynamieken naar werken in armoede te kunnen verklaren moeten we een populatie onderzoeken die bestaat uit een mix van mensen die wel en niet in werken in armoede belanden. Omdat dit in potentie een zeer grote groep betreft, is gekozen voor een populatie van werkenden met een huishoudinkomen net boven de armoedegrens. Wij noemen dit de “risicogroep”.³⁷ Het gaat specifiek om mensen die in 2018, 2019 of 2020 werkten, en een huishoudinkomen hadden dat net boven de armoegrens uitkwam.³⁸

Tabel 3.1 Verdeling clusters

Clusters	Aandeel binnen populatie	Aantal observaties
Werkend met een inkomen boven de risicogrens	72%	140.772
1 jaar werken in armoede, daarna werkend boven risicogrens	6%	11.112
Vooraf werken in armoede	8%	14.917
1 jaar werk, daarna (vooral) uitstroom naar geen werk	4%	7.867
Vooraf geen werk	10%	19.552
Totaal	100%	194.220

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Opmerking: In totaal is het 194.000 keer voorgekomen dat iemand de positie van werkend met een risico op armoede achter zich heeft gelaten. Het gaat grotendeels om unieke mensen: maar een klein deel bestaat uit mensen die zowel van 2018 op 2019 als van 2020 op 2021 werkend met een armoederisico verlieten (nadat zij dus weer waren teruggevallen in de risicogroep).

Deze populatie heeft bovendien de nodige beleidsrelevantie. Het zijn mensen die met werk op dit moment maar net boven de armoedegrens uitkomen, en een groot risico hebben onder de armoedegrens te vallen. De keerzijde van deze benadering is dat een groot deel van de mensen die in

³⁶ Migranten zijn mensen met een migratieachtergrond volgens de CBS-definitie: mensen van wie ten minste één van de ouders in het buitenland is geboren.

³⁷ De gehanteerde grens van 110% is enigszins willekeurig gekozen omdat er geen vaste definitie voor de risicogroep net boven de armoedegrens bestaat. Kwetsbaarheid kan dus zeker doorlopen tot boven de grens van 110%.

³⁸ Het aantal jaren na de periode dat een werkend iemand net boven de armoedegrens uitkwam moet voldoende lang zijn om een dynamiek vast te kunnen stellen die voldoende bruikbare clusters oplevert. Een beperking is daarom dat we over een relatief korte periode aan data beschikken (2018-2023). Hoe meer jaren we gebruiken om de dynamiek in kaart te brengen, hoe meer de uitkomsten het resultaat zijn van slechts 1 of 2 cohorten (namelijk de mensen die tussen 2018-2019 en/of 2019-2020 uit werken in armoede geraken). Omdat een langere periode na werken in armoede in grofweg dezelfde clusters resulteerde, is besloten om een periode van 3 jaar na werken in armoede te bekijken, zodat ook mensen die in 2020 (Covid) in werken in armoede geraakte tot de onderzoekspopulatie behoorden.

een situatie van werken en armoede komen niet in deze analyse zijn meegenomen. Zij komen vanuit een andere werk- en inkomenssituatie in een situatie van werken in armoede terecht.

Na vaststelling van de onderzoekspopulatie worden de sequenties opgesteld. Voor ieder individu is hun situatie bepaald in vier opeenvolgende jaren. Waar personen in de analyse in hoofdstuk 2 nog tussen acht statussen konden wisselen, is het aantal statussen voor deze clusteranalyse ingedikt tot vier: werken in armoede, werkend met een risico op armoede, werkend met een inkomen boven de risicogrens, niet werkend. De opgestelde sequenties kennen enkele restricties. Het eerste jaar zit iemand in de risicogroep (met werk) en het jaar erna niet meer (mensen moeten dus van status wisselen). Dit betekent dat er *geen* patroon bestaat van mensen die vier jaar werken en een inkomen net boven de armoedegrens hebben. De laatste twee jaar kennen geen restricties. Op basis van een clusteranalyse zijn vijf clusters geïdentificeerd van mensen met vergelijkbare patronen. In totaal zijn er ruim 194.000 patronen vanuit de risicogroep geïdentificeerd (zie ook tabel 3.1). Het gaat hier om ongeveer 190.900 unieke mensen.³⁹

SAMM-analyse stap 2: verklaren van patronen op basis van een multinomiaal logistisch model

De volgende stap in de SAMM-methode is het verklaren van welke kenmerken en gebeurtenissen van invloed zijn op de verschillende patronen (de bovengenoemde clusters). We hebben hiervoor gebruik gemaakt van een multinomiaal logistisch model, dat de kans op uitstroom naar de verschillende clusters modelleert op basis van een set aan factoren en gebeurtenissen.^{40,41}

Aan de hand van dit model is getoetst of er significante verschillen optreden tussen deelgroepen op de kans om in een bepaald cluster terecht te komen. We toetsen bijvoorbeeld of ouderen significant vaker dan jongeren in het cluster werkend met een inkomen boven de risicogrens toekomen. Daarnaast worden op basis van de parameters in dit model marginale kansen berekend.⁴² Voor ons voorbeeld van ouderen en jongeren betekent dit dat de kans wordt berekend voor ouderen en jongeren om in het cluster werken in armoede terecht te komen, maar dat we daarbij alle andere factoren constant houden. Het enige verschil in kansen ontstaat door het verschil in leeftijd. Dit geeft een goede weergave van de mate waarin de kansen om in werken in armoede terecht te komen verschillen tussen deelgroepen, of nadat een bepaalde gebeurtenis is opgetreden.

3.2.3 Beschrijving onderzoeksresultaten

Nu volgt een bespreking van de resultaten van het multinomiaal logistisch model. We hebben de factoren die van invloed kunnen zijn op de dynamiek naar werken in armoede onderverdeeld in persoons-, huishoud-, woon- en werkkenmerken en levensgebeurtenissen. De eerder geformuleerde hoofdconclusies (3.2.1) vormen de belangrijkste bevindingen op basis van deze resultaten.

Betrekkelijk kleine verschillen in (marginale) kansen op kortdurende en/of langdurige armoede naar leeftijd, opleidingsniveau, geslacht en herkomst

De kans dat werkenden met een inkomen net boven de risicogrens in een situatie van werken in armoede toekomen, bedraagt 14% in de gehele populatie (zie ook tabel 3.1). Zoals in de hoofdboodschap al aan bod is gekomen is de invloed van de persoonskenmerken geslacht, leeftijd, migratieachtergrond en opleidingsniveau beperkt. Zo variëren de (marginale) kansen om in werken in armoede terecht te komen tussen de 13-15% voor alle deelgroepen. De kansen om in kortdurende armoede terecht te komen liggen tussen de 5-7%, en voor langdurige armoede tussen de 6-9%. Het zijn

³⁹ Figuur III.1 in bijlage III geeft een grafische weergave van de sequenties in de geïdentificeerde clusters.

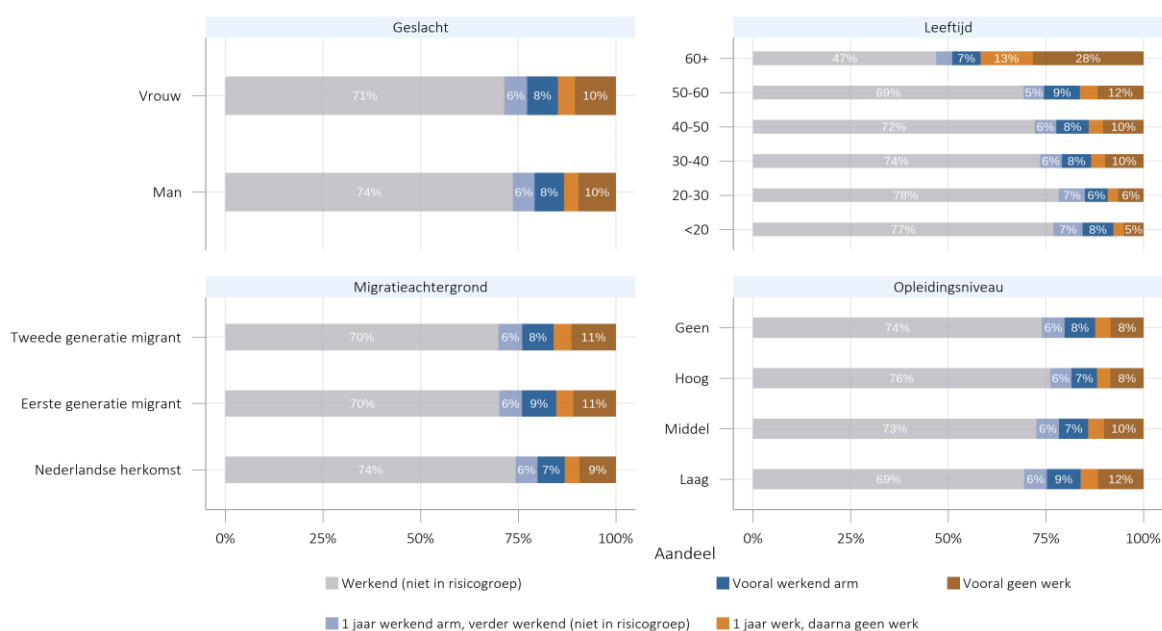
⁴⁰ Er is gekozen voor een multinomiaal logistisch model, en bijvoorbeeld niet voor een duurmodel, omdat het aantal jaren beperkt is tot aan de start van het patroon vanuit de risicogroep.

⁴¹ De uitkomsten van dit model zijn te vinden in bijlage III, tabel 1.

⁴² In bijlage III (tabel 4) is een overzichtstabel te vinden met daarin alle marginale kansen.

vooral migranten en lager opgeleiden die een wat grotere kans hebben om langdurig in een situatie van werken en armoede te geraken (beiden significant), zie ook figuur 3.1.

Figuur 3.1 De kansen om in ieder cluster terecht te komen naar verschillende persoonskenmerken

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

De (marginale) kansen om in werken in armoede te komen verschillen niet veel naar leeftijd, met uitzondering van 60-plussers, waarbij deze kans 11% bedraagt. Leeftijd speelt vooral een rol in de kans om in een werkende positie terecht te komen boven de risicogrens. Deze kans daalt met leeftijd en valt samen met de toenemende kans om uit te stromen naar geen werk (AOW en (vroeg)pensioen). Dit betekent echter wel dat, *zolang iemand blijft werken*, de kans om met werk onder de armoedegrens terecht te komen toeneemt met leeftijd. De verhouding kortdurende-langdurende situatie van werken en armoede verschilt duidelijk naar leeftijd. Zo is de kans om in langdurige armoede te geraken kleiner voor mensen in de leeftijdscategorie 20-30 en neemt de kans op kortdurende armoede af met leeftijd (significante verschillen).

De (marginale) kans om in een situatie met werk en een inkomen boven de risicogrens terecht te komen is ook lager voor vrouwen, mensen met een migratieachtergrond en mensen met een laag opleidingsniveau. Voor mannen en vrouwen verschillen de kansen om in werken in armoede terecht te komen nauwelijks (zeer klein, significant verschil, van 0,3 procentpunt).

Ook kleine verschillen in (marginale) kansen op kortdurende en/of langdurige armoede naar zorgkosten en de aanwezigheid van problematische schulden

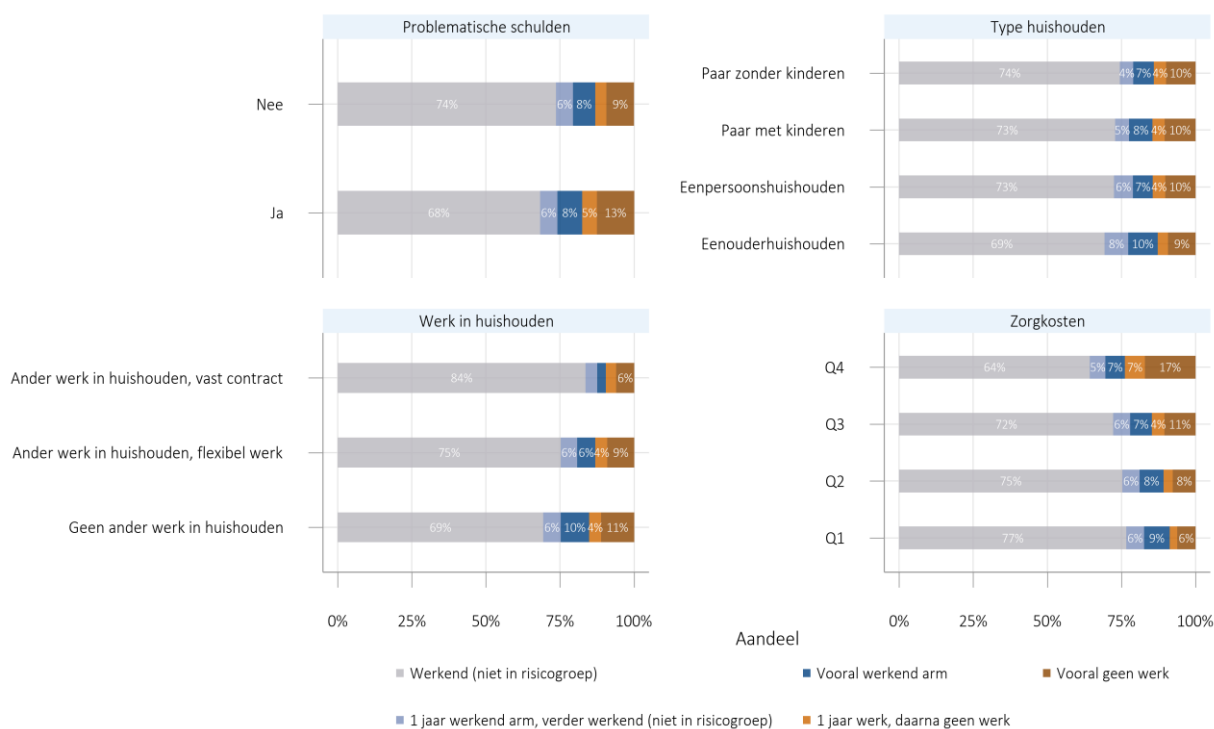
De invloed van de zorgkosten van het individu en de aanwezigheid van problematische schulden binnen het huishouden op de kans op werken in armoede is enigszins beperkt en ligt in lijn met de invloed van persoonskenmerken. De (marginale) kansen om in werken in armoede terecht te komen variëren tussen de 12-15% voor alle deelgroepen. De kansen om in kortdurende armoede terecht te komen liggen tussen de 5-6%, en voor langdurige armoede tussen de 7-9%.

Zorgkosten en problematische schulden beïnvloedt vooral de kans om uit te stromen naar geen werk

De invloed van hogere zorgkosten is vooral groot (en significant) op de kans om uit te vallen naar een situatie zonder werk, met name voor mensen met zorgkosten in het bovenste kwartiel. Personen die in het huishouden met problematische schulden te maken hebben vallen ook eerder uit naar een situatie zonder werk. Het effect op de kans om in een kortdurende of langdurige situatie van werken en

armoede te geraken is klein, maar wel significant. Wel betekent dit dat *als zij blijven werken*, het verschil in de kans om in werken in armoede te geraken groter wordt tussen mensen met en zonder problematische schulden.

Figuur 3.2 De kansen om in ieder cluster terecht te komen naar schulden, huishoudtype, werk in huishouden en zorgkosten

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

De kans om in werken in armoede te geraken, is lager voor huishoudens waarin meer mensen werken en dan vooral als een iemand een vast contract heeft

Het soort huishouden waar werkenden toebehoren is van relatief grote invloed op de kans om in werken in armoede te geraken vanuit een inkomenspositie net boven de armoedegrens. Vooral het aantal werkenden in een huishouden is sterk bepalend. Zo is de kans voor werkenden net boven de risicogrens relatief groot (15%) om kort of langdurig in armoede te geraken als maar één iemand in het huishouden werkt. Deze kans neemt af als minimaal één iemand anders in het huishouden ook werkt. Als er alleen op basis van flexibele arbeidsvormen wordt gewerkt, is deze afname in de kans echter klein (van 15% naar 12%). Dit is in lijn met de eerder gevonden bandbreedte van 12-15%. Maar als minimaal één iemand een vast contract heeft, verlaagt dit de kans op werken in armoede substantieel (van 15% naar 7%). De kans dat deze huishoudens hun inkomen tot boven de risicogrens weten te vergroten is bovendien erg groot (84%).

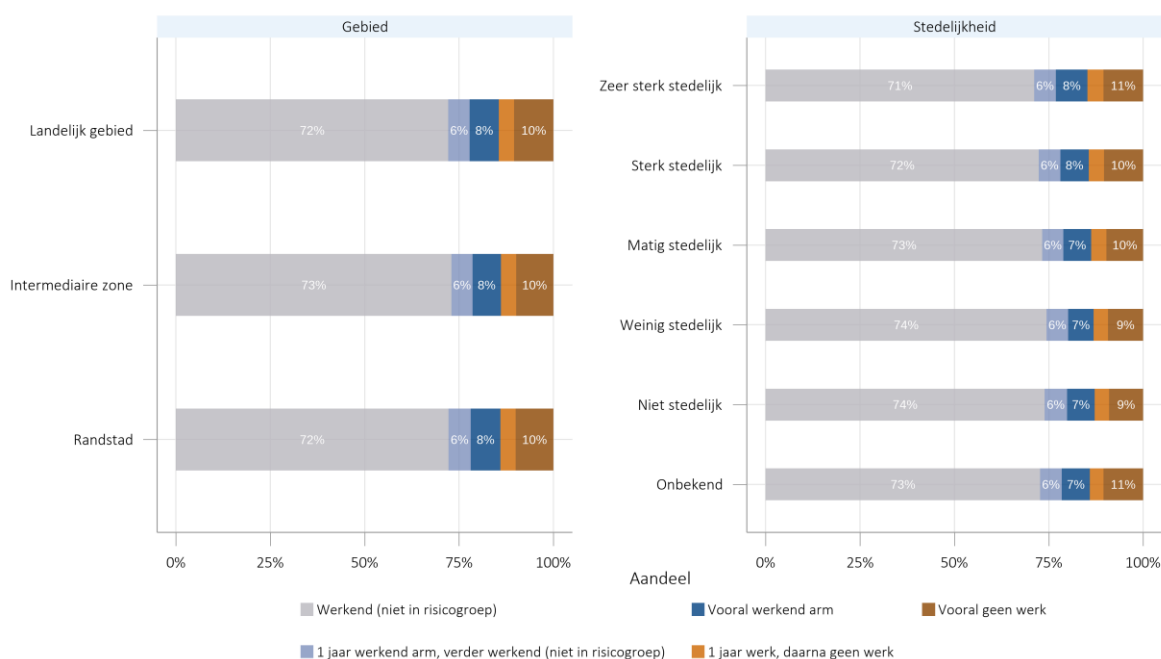
Eenouderhuishoudens hebben een grotere kans om in werken in armoede te geraken

Eenouderhuishoudens hebben een significant grotere kans om in werken in armoede te geraken, kortdurend of langdurig, dan samenwonenden (met of zonder kinderen) en eenpersoonshuishoudens. Waar de kans om in werken in armoede te komen voor samenwonenden en eenpersoonshuishoudens 11-13% is, is dat voor eenouderhuishoudens 18% (zie figuur 3.2). Voor kortdurende armoede variëren de marginale kansen tussen 5-6% en 8% en voor langdurige armoede tussen de 7-8% en 10%. De kans op het verliezen van werk is het kleinst voor eenouderhuishoudens.

Geografische indeling van het woongebied heeft weinig invloed op de kans op werken in armoede

De plek waar iemand woont is van (zeer) weinig invloed op de kans om in werken in armoede te komen voor werkenden met een inkomen net boven de armoedegrens. De grootste verschillen worden nog gevonden wanneer onderscheid wordt gemaakt naar de mate van stedelijkheid. Mensen die in (zeer) sterk stedelijke gebieden wonen hebben een iets grotere kans om in werken in armoede te komen en om uit te stromen naar een situatie zonder werk. De kans om het volgende jaar een inkomenssituatie boven de risicogrens en werk te hebben ligt lager. Woonachtig zijn in de randstad, landelijk gebied of een intermediaire zone heeft nagenoeg geen invloed.

Figuur 3.3 De kansen om in ieder cluster terecht te komen naar geografische indeling woongebied

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Zelfstandig ondernemers met een inkomen net boven de armoedegrens belanden veel vaker (langdurig) in werken in armoede

De factor die het meest bepalend lijkt te zijn om vanuit een werkende situatie net boven de armoedegrens in een werkende situatie onder de armoedegrens te belanden, is het hebben van een inkomen als zelfstandig ondernemer.⁴³ Zo is de gemiddelde kans om in werken in armoede te geraken 14%, terwijl deze kans voor zelfstandig ondernemers 37% bedraagt. Dit verschil is vooral groot voor de kans om langdurig in werken in armoede te geraken: 27% ten opzichte van een gemiddelde van 8%. Maar ook voor kortdurende armoede is het verschil aanzienlijk (11% ten opzichte van 6%). De verschillen met werknemers zijn groot. Verschillende werknemersgroepen hebben een kans op werken in armoede die varieert van 10-13%; 5-6% voor kortdurend in werken in armoede en 5-7% voor langdurig in werken in armoede. Er is enkel statistisch bewijs voor verschillen tussen zelfstandigen en werknemers voor de kans op een langdurige situatie van werken en armoede. Een van de redenen dat zelfstandigen vaker in werken in armoede belanden is dat zij veel vaker blijven werken. Zij komen nagenoeg niet in een situatie zonder werk (5%, ten opzichte van 14% in de populatie). Dit staat in groot

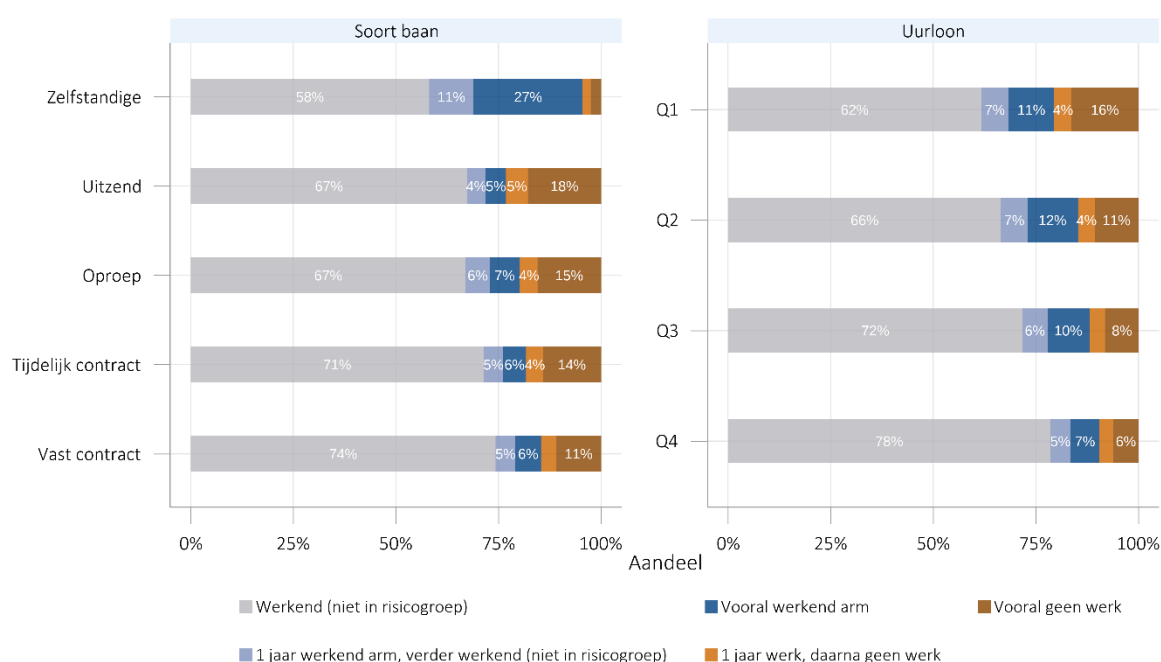
⁴³ Voor alle mensen in de risicogroep is gekeken uit welke bron zij hun (werkend) inkomen primair halen. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen zelfstandigen (inkomen uit onderneming) en werknemers (inkomen uit loon). Werknemers zijn vervolgens nog onderverdeeld naar het soort arbeidsovereenkomst waarop zij dat jaar voornamelijk werkzaam waren. Het kan gaan om oproep-, en uitzendovereenkomsten, arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd (niet zijnde oproep en uitzend) en arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd (niet zijnde oproep en uitzend).

contract met werknemers en nog het meeste oproep- en uitzendkrachten (waar 19-23% uitstroomt naar een situatie zonder werk).

Voor de duiding van deze resultaten is het goed om te benadrukken dat het hierbij gaat om zelfstandig ondernemers met inkomens die (vaak langdurig) onder de inkomensarmoedegrens liggen, en waarbij het (ondernemings)vermogen niet boven de vermogensarmoedegrens uitkomen. Het is dus niet zo dat het hier in grote getalen gaat om zelfstandig ondernemers met weinig inkomen en een groot (ondernemings)vermogen.

Onder werknemers net boven de armoedegrens speelt de contractsoort een belangrijke rol in de kansen om al dan niet in werken in armoede te geraken. Zo is de kans voor oproep- en uitzendkrachten om hun inkomenspositie te verbeteren (een stuk) lager dan voor werknemers op een tijdelijk contract, en zeker werknemers met een vast contract. Oproepkrachten hebben de grootste kans om in werken in armoede te geraken, terwijl uitzendkrachten vaker in een situatie zonder werk terechtkomen.

Figuur 3.4 De kansen om in ieder cluster terecht te komen naar arbeidsvorm en uurloon

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Opmerking: Voor het uurloon zijn alle bruto uurloonen van de Nederlandse beroepsbevolking op een rij gezet en zijn drie uurloongrenzen bepaald waarmee de bevolking in vier gelijke kwartielen wordt verdeeld. Vervolgens is de onderzoekspopulatie ingedeeld in 1 van de 4 kwartielen van de uurloonverdeling in Nederland. Hierbij is rekening gehouden met de gemiddelde ontwikkeling van de CAO-uurloonen.

Arbeidsverleden speelt een rol voor de kans op werk, maar minder duidelijk is de invloed op de kans op werken in armoede

Het hebben van arbeidsverleden is een bekende indicator voor iemands arbeidsmarktkansen. Het hebben van meer arbeidsverleden speelt een wat dubbelzinnige rol. Ten eerste heeft het hebben van meer arbeidsverleden een positieve invloed op de kans op werk. Er is een duidelijk patroon zichtbaar waarbij de kans om vanuit een werkende positie met een inkomen net boven de armoedegrens uit te vallen naar een situatie zonder werk afneemt naar mate iemand meer (recent) recent arbeidsverleden kent. Deze kans loopt af van 20% tot 12%.

Een gelijksoortig patroon vinden we echter niet voor de kans om in werken in armoede te geraken. Hier valt op dat mensen zonder recent arbeidsverleden⁴⁴ significant *minder vaak* in werken in armoede terechtkomen (9%) dan mensen met recent arbeidsverleden, maar dat het verder weinig verschil maakt hoelang iemands arbeidsverleden precies is (13-14%).

Onze verklaring is dat de mensen in de groep zonder recent arbeidsverleden een afwijkende groep zijn, ook nadat is gecontroleerd voor een groot aantal kenmerken. Het betreft mensen die na een langere periode van werkloosheid weer aan het arbeidsproces zijn gaan deelnemen (of nieuw zijn op de arbeidsmarkt) en dan vervolgens, *als zij blijven werken*, minder vaak in werken in armoede terechtkomen. Dit suggereert dat het om een groep gaat met relatief goede initiële arbeidsmarktkansen, en mogelijk betere kansen dan de groep die vaker wisselt tussen werk en werkloosheid. Het aantal jaren arbeidsverleden doet er voor deze laatste groep kennelijk minder toe.

Mensen met banen met lagere uurlonen werken vaker in armoede, met name langdurig, en blijven minder vaak aan het werk

Een andere mogelijke indicator voor iemands arbeidsmarktkansen is het uurloon dat iemand verdient.⁴⁵ Mensen met een hoger gemiddeld uurloon hebben een significant kleinere kans om in werken in armoede te geraken dan mensen met een lager gemiddeld uurloon. Zo is de kans op werken in armoede voor mensen met een uurloon in het hoogste kwartiel van de uurloonverdeling 12%, en van mensen in het laagste kwartiel 18%. Dit verschil is groter voor langdurig werken in armoede (7% versus 11%) dan kortdurend werken in armoede (5% versus 7%).

Mensen die gemiddeld een hoger uurloon hebben blijven ook significant vaker aan het werk. En zij komen ook minder vaak in armoede terecht als zij blijven werken. De mensen die in het recente verleden geen uurloon, en dus geen baan, hadden, zijn ook hier een afwijkende groep. Het omvat mensen die er langere tijd uit zijn geweest en weer aan het arbeidsproces zijn gaan delen, nieuw zijn op de arbeidsmarkt, of als zelfstandige hebben gewerkt. Deze groep stroomt vaker uit naar een situatie zonder werk, maar als zij blijven werken komen ze relatief weinig in armoede terecht.

Het is goed om nogmaals te benadrukken dat de analyses betrekking hebben op de populatie werkenden met een inkomen net boven de armoedegrens. Mensen met een uurloon in het derde of vierde kwartiel van de uurloonverdeling die in deze inkomenscategorie uitkomen, werken dus gemiddeld relatief weinig uren en/of werkten onvolledige jaren. Dit zou kunnen betekenen dat zij relatief eenvoudiger hun inkomenspositie hebben weten te verbeteren, door meer uren te gaan werken. Voor mensen met de laagste uurlonen, die dus al relatief meer uren werken, kan het zijn dat zij vaker problemen hebben met het verkrijgen van meer uren.

Echtscheidingen vergroten de kans om in werken in armoede te komen, dit effect is sterker voor vrouwen en zij komen ook vaker in langdurige armoede (dan mannen)

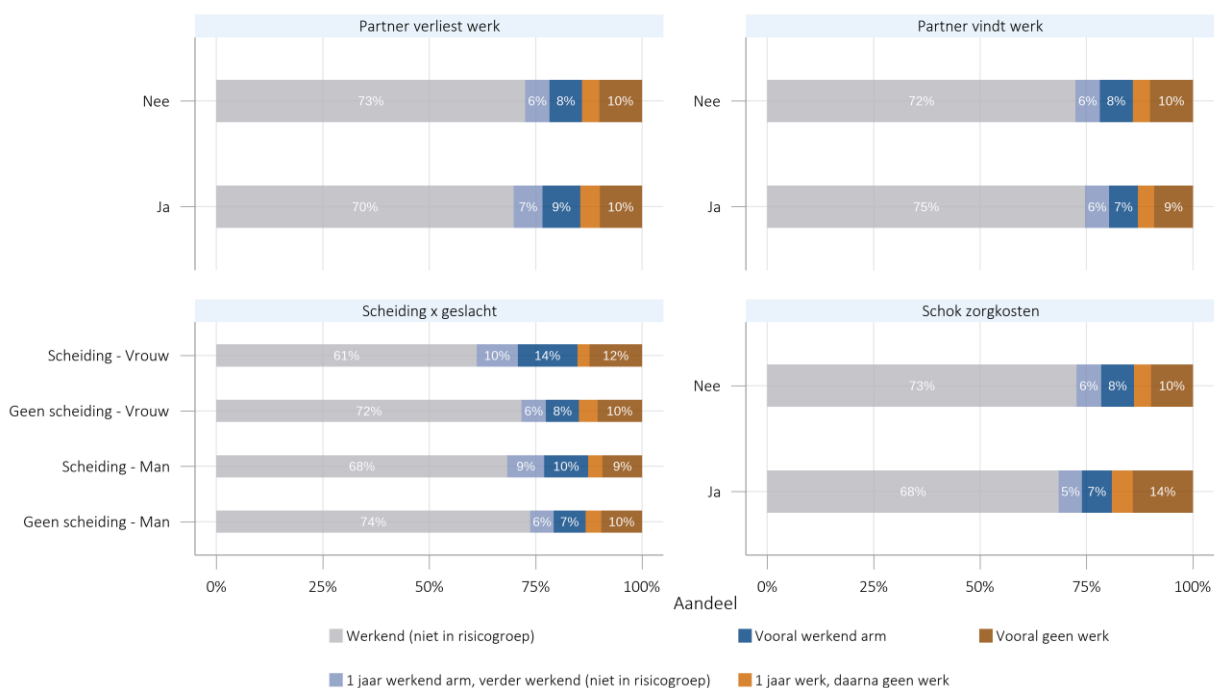
Sommige gebeurtenissen (life-events) blijken van (grote) invloed op de kans om in werken in armoede te geraken, terwijl andere gebeurtenissen een veel minder grote invloed hebben. Scheidingen hebben de grootste invloed op de kans om in werken in armoede te geraken. Met name vrouwen hebben de jaren erna een verhoogde kans op werken in armoede (24%, ten opzichte van 14% voor de gemiddelde vrouw), maar ook voor mannen neemt de kans op werken in armoede toe (19% ten opzichte van 13% voor de gemiddelde man). Dat vrouwen een extra verhoogde kans hebben na een scheiding om in

⁴⁴ Het gaat hier dan om de 5 jaren voorafgaand aan het eerste jaar van de subsequentie, dat is het jaar waarin iemand werkende is en een inkomen heeft net boven de armoedegrens. Geen recent arbeidsverleden is dan ook te duiden als zijnde mensen die na een langere periode van werkloosheid weer pas voor één jaar weer aan het werk waren.

⁴⁵ Voor mensen wiens inkomen primair uit loon komt is gekeken naar het gemiddelde uurloon dat zij verdienden in het jaar dat zij tot de risicogroep behoorden. Dit uurloon is berekend door de som van de lonen (gecorrigeerd voor de gemiddelde CAO-loonstijging) te delen door de som van het aantal basisuren (een benadering van het aantal contractuele uren) in dat jaar. Werknemers in de risicogroep zijn vervolgens verdeeld in vier gelijke groepen (kwartielen) op basis van hun uurloon.

werken in armoede te geraken is ook statistisch significant. Zij komen ook vaker dan mannen in een langdurige situatie van werken en armoede. Vrouwen komen na een scheiding ook vaker in een positie zonder werk terecht, terwijl dit voor mannen niet geldt. Dit betekent dus ook dat vrouwen, *als zij blijven werken*, nog vaker in armoede terechtkomen na een scheiding (dan mannen na een scheiding).

Figuur 3.5 De kansen om in ieder cluster terecht te komen na verschillende life-events

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Andere gebeurtenissen zijn van (veel) kleinere invloed op de kans op werken in armoede

Andere gebeurtenissen hebben een kleinere invloed op de kans om in werken in armoede te komen. Van deze gebeurtenissen is de invloed van partners die verliezen vinden het grootst. Zo hebben personen van wie de partner zijn of haar werk verliest een 3 procentpunt grotere kans op werken in armoede. De invloed van andere onderzochte gebeurtenissen op werken in armoede is zeer klein. Voorbeelden zijn dat als een partner werk vindt, de kans op werken in armoede afneemt met ongeveer 1 procentpunt. Een schok in de zorgkosten (als indicator voor een wat ernstiger ziektebeeld) geeft geen significant verschil met betrekking tot de kans op werken in armoede. Wel is de kans om uit te stromen naar een situatie zonder werk groter dan wanneer er geen schok optreedt. Ook zodra iemand anders in het huishouden een schok in zorgkosten meemaakt worden er nauwelijks verschillen gevonden.

3.3 UITSTROOM UIT WERKEN IN ARMOEDE

In deze paragraaf komt aan bod welke factoren en gebeurtenissen samenhangen met de dynamiek *uit werken in armoede*. Welke factoren hangen samen met de situatie die zich voordoet na werken in armoede? Welke groepen hebben er een verhoogde kans om terug te vallen in een situatie van werken in armoede en welke groepen weten zich eraan te onttrekken? Welke groepen verlaten het arbeidsproces, al dan niet in armoede?

We beginnen met de hoofdboodschap van deze paragraaf en lichten deze vervolgens toe aan de hand van de gebruikte methode en de onderzoeksbevindingen.

3.3.1 Belangrijkste bevindingen in het kort

4 op de 6 werkende armen verbetert hun inkomenspositie structureel, 1 op de 6 stroomt uit naar een situatie zonder werk en 1 op de 6 blijft in een structureel kwetsbare positie

Voor werkenden in armoede die deze situatie tussen 2018-2020 verlaten, geldt dat ongeveer 4 op de 6 hun inkomenspositie in de jaren erna (structureel) heeft verbeterd tot boven de risicogrens.⁴⁶ Bovendien is de toename van het inkomen voor de (grote) meerderheid van hen substantieel: zij hebben drie jaar na werken in armoede een inkomen hoger dan 150% van de armoedegrens. 1 op de 6 werkenden in armoede stroomt uit naar een situatie zonder werk (met en zonder armoede). Nog eens 1 op de 6 werkenden in armoede blijft in de jaren erna in een kwetsbare (inkomens)positie. Zij hebben een inkomen net boven de armoedegrens of vallen weer terug onder de armoedegrens. Over het algemeen is de dynamiek uit diepe en ondiepe armoede vergelijkbaar, op een (belangrijk) verschil na. Werkenden in ondiepe armoede hebben vaker en langer een precare inkomenssituatie, terwijl werkenden in diepe armoede hun inkomen vaker substantiëler weten te verbeteren.

Diverse factoren hebben grote invloed op de kans om structureel uit werken in armoede te geraken⁴⁷

Onder werkenden in armoede zijn een aantal factoren sterk bepalend voor iemands kansen. Zo speelt leeftijd een grote rol om na werken in armoede aan het werk te blijven: hoe ouder iemand is, hoe kleiner de kans dat iemand aan het werk blijft.⁴⁸ Daarbij geldt ook dat *als zij blijven werken*, oudere leeftijdsgroepen vaker in een precare inkomenssituatie terechtkomen. Structureel ontsnappen aan werken in armoede is ook lastiger voor mensen met een lager opleidingsniveau.

Het aantal werkenden in een huishouden is ook bepalend voor iemands kansen. Huishoudens met minimaal twee werkenden komen veel vaker structureel uit de armoede, en dan vooral als iemand een vast contract heeft. Ook verblijven zij, *als zij blijven werken*, veel minder vaak in een precare inkomenssituatie. Huishoudens waarin een thuiswonend kind werk vindt, komen ook (veel) vaker structureel uit de armoede.

Ook het soort werk is bepalend. Voor werknemers in armoede is een hoger uurloon sterk bepalend voor de kansen om structureel uit werken in armoede te geraken. Het werken van extra uren is voor hen een relatief eenvoudige weg uit werken in armoede. Voor werknemers die structureel uit de armoede geraken, geldt dat zij in de drie jaar na werken in armoede zowel hun uurloon als aantal gewerkte uren substantieel weten te verbeteren – beide in ongeveer gelijke mate. Werknemers die in een kwetsbare positie blijven zien hun uren en uurloon veel minder toenemen.

De rol van zelfstandig ondernemers is dubbelzinnig. Zo blijven zelfstandigen in diepe armoede vaker aan het werk, en komen minder vaak in een precare inkomenssituatie dan werknemers. Zelfstandigen in ondiepe armoede blijven nog vaker aan het werk, maar hebben daarentegen een precairdere inkomenssituatie dan werknemers.⁴⁹

⁴⁶ Het huishoudinkomen komt in de jaren na werken in armoede boven de 110% van de armoedegrens uit.

⁴⁷ Er zijn veel factoren met een significante invloed op de kans om structureel uit werken in armoede te geraken. Tegelijkertijd hebben sommige factoren ook een betrekkelijk kleine invloed op de kansen om in verschillende patronen terecht te komen na werkend armoede. De factoren zijn daarom ingedeeld op basis van het verschil dat zij in deze kansen teweegbrengen.

⁴⁸ Dit effect is niet beperkt tot de oudste leeftijdsgroep (60-plussers), die uitstromen naar een situatie zonder werk (al dan niet met (vroeg)pensioen of AOW).

⁴⁹ Een mogelijke verklaring is dat zelfstandig ondernemers in diepe armoede vaker startend zijn of een incidenteel slecht jaar hebben, maar zich daar sneller aan weten te onttrekken. Terwijl zelfstandig ondernemers in ondiepe armoede structureel aan het werk zijn, maar een inkomen hebben dat veel meer rond de armoedegrens schommelt.

Ook enkele kenmerken met een redelijke invloed op de kansen op werken in armoede

Voor werknemers geldt dat flexibelere contractsoorten de kans vergroten om uit te stromen richting een situatie zonder werk. Tegelijkertijd geldt dat werknemers op vaste contracten *niet* vaker structureel uit de armoede te geraken. Daarvoor lijkt vooral iemands uurloon (en aantal uren) bepalend te zijn. Mensen met een migratieachtergrond in een situatie van werken in armoede verruilen dit vaker voor een situatie zonder werk. *Als zij blijven werken* is hun inkomenssituatie precairder. Ook mensen in meer stedelijke gebieden hebben meer moeite structureel uit werken in armoede te geraken met werk. Problematische schulden in een huishouden leiden vaker tot niet-werken en armoede en tot preciaire inkomenssituaties met werk. Mensen die na het afronden van een opleiding of een echtscheiding in werken in armoede zijn beland, weten daarna hun inkomenspositie vaker structureel te verbeteren.

Enkele factoren met weinig invloed op de kans om structureel uit werken in armoede te geraken

De verschillen naar geslacht zijn betrekkelijk klein. Hetzelfde geldt voor bepaalde levensgebeurtenissen, zoals een het vinden of verliezen van werk door een partner. Noemenswaardig is ook de rol van gezondheid. Zo blijkt dat mensen met hoge zorgkosten vooral veel vaker werken in armoede verruilen voor een situatie zonder werk, maar dat *als men blijft werken* dit niet tot een precairdere inkomenssituatie leidt. Het type huishouden (op zichzelf staand) heeft een beperkte invloed op de kansen om uit armoede te geraken. Huishoudens zonder kinderen, zowel eenpersoonshuishoudens als samenwonenden, hebben iets betere kansen om structureel uit de armoede te geraken, ten opzichte van huishoudens met kinderen. Maar dit geldt alleen voor werken in diepe armoede.

3.3.2 SAMM-methode

De hierboven geformuleerde hoofdconclusies zijn gebaseerd op de SAMM-methode. Voor werkenden die tussen 2018-2020 in armoede verkeerden zijn clusters samengesteld op basis van de situatie die zich in de jaren erna voordoet. Vervolgens wordt op basis van een multinomiaal logistisch model verklaard welke factoren van invloed zijn op deze patronen.

SAMM-analyse stap 1: clustering van onderzoekspopulatie op basis van geïdentificeerde patronen

Allereerst zijn patronen *uit werken in armoede* geïdentificeerd binnen de populatie die van 2018 naar 2019, van 2019 naar 2020 of van 2020 naar 2021 uitstroomt uit een situatie van werken en armoede. Het gaat dus om alle mensen die in zo'n situatie hebben gezeten in de periode 2018-2020. Om patronen uit werken in armoede te destilleren zijn sequenties opgesteld. Deze sequenties betreffen periodes van vier opeenvolgende jaren waarbij men in het eerste jaar werkt in armoede en het jaar erna niet meer. De laatste twee jaren van de sequentie kennen geen restricties. Het gaat grotendeels om unieke mensen: maar een klein deel bestaat uit mensen die van 2018 op 2019 én van 2020 op 2021 werken in armoede verlieten (en dus weer terugvielen in werken in armoede).⁵⁰

Op basis van deze clusteranalyse zijn clusters geïdentificeerd. We hebben dit afzonderlijk gedaan voor patronen uit diepe armoede en uit ondiepe armoede. Enkele nuanceverschillen daargelaten resulteren beide clusteranalyses in redelijk vergelijkbare type patronen uit werken in armoede. We richten ons in deze paragraaf primair op de clusters uit diepe armoede. Wanneer verschillen optreden tussen patronen uit diepe en ondiepe armoede, of wanneer factoren en/of gebeurtenissen een andere invloed hebben op patronen uit diepe of ondiepe armoede, wordt hier aandacht aan besteedt in de hoofdttekst.

SAMM-analyse stap 2: verklaren van patronen op basis van een multinomiaal logistisch model

De volgende stap in de SAMM-methode is het verklaren van welke kenmerken en gebeurtenissen van invloed zijn op de verschillende patronen (de bovengenoemde clusters). We hebben hiervoor gebruik gemaakt van een multinomiaal logistisch model, dat de kans op uitstroom naar de verschillende clusters

⁵⁰ Voor zowel de patronen uit diepe armoede als uit ondiepe armoede geldt dat ruim 98% van de gevonden patronen toebehoort aan unieke mensen. Maar een klein deel van de werkenden in armoede komt twee keer voor.

modelleert op basis van een set aan factoren en gebeurtenissen. We hebben dit afzonderlijk gedaan voor werkenden in diepe en ondiepe armoede.⁵¹

Aan de hand van dit model is getoetst of er significante verschillen optreden tussen deelgroepen op de kans om in een bepaald cluster terecht te komen. Daarnaast worden op basis van de parameters in dit model marginale kansen berekend.⁵²

3.3.3 Beschrijving onderzoeksresultaten

Nu volgt eerst een bespreking van de clusteranalyses voor mensen die uit diepe en ondiepe armoede geraken. Vervolgens worden de resultaten van het multinomiaal logistisch model besproken. We hebben de factoren die van invloed kunnen zijn op de dynamiek uit werken in armoede onderverdeeld in persoons-, huishoud-, woon- en werkkenmerken en levensgebeurtenissen.

Ongeveer 2 op de 3 werkende armen in diepe armoede weten hun inkomenspositie te verbeteren tot boven de risicogrens

De tien clusters uit werken in armoede (diep) zijn onderverdeeld naar uitstroom uit werken in armoede met werk, uitstroom uit werken in armoede met werk maar terugval in werken in armoede, en uitstroom uit werken in armoede zonder werk. Het gros van de mensen die werken in armoede verlaat (ongeveer 4 op de 6) komt in een situatie terecht waarin zij werken en een inkomenspositie hebben boven de risicogrens (110%). Voor een deel van deze groep geldt dat zij dit met een tussenstap doen via (on)diepe armoede, of een inkomen net boven de armoedegrens. Een deel (ongeveer 1 op de 6) blijft in de jaren erna in een kwetsbare (financiële situatie). Zij vallen terug in werken in armoede, of blijven met hun huishoudinkomen net boven de armoedegrens. Het laatste deel (ongeveer 1 op de 6) stroomt uit naar een situatie zonder werk, al dan niet in armoede.

Weinig verschillen tussen dynamiek van werkenden in diepe en ondiepe armoede, al hebben werkenden in ondiepe armoede vaker en langer een preciaire inkomenssituatie

Zoals in tabel 3.2 valt af te lezen, zijn de patronen uit ondiepe armoede sterk vergelijkbaar tussen de werkenden die uit diepe of ondiepe armoede geraken.⁵³ Een belangrijk verschil is dat werkenden in ondiepe armoede hun inkomen vaker marginaal lijken te verbeteren terwijl werkende armen in diepe armoede vaker een substantiële(re) toename in hun inkomen zien. Dit zien we terug bij werkende armen in ondiepe armoede die vaker via een tussenstap in de risicogroep naar een inkomenspositie boven de risicogrens bewegen (9% om 5%). Werkenden in diepe armoede daarentegen verbeteren hun inkomenspositie sneller (en iets vaker) tot boven de risicogrens. Ook verbeteren werkenden in ondiepe armoede vaker hun inkomenspositie tot net boven de armoedegrens (12% om 5%). Werkenden in diepe armoede verblijven minder lang in deze preciaire inkomenssituatie.

Geslacht nauwelijks van invloed op wat er gebeurt na werken in armoede

Het geslacht is nauwelijks van invloed op de verschillende patronen uit werken in armoede. De verschillen bedragen hoogstens 1 procentpunt op de drie hoofdrichtingen. Het grootste verschil wordt gevonden bij uitstroom naar geen werk, zonder armoede. Vrouwen hebben een 2 procentpunt grotere kans om in deze situatie te belanden.

⁵¹ De uitkomsten van dit model zijn te vinden in bijlage III, tabel 2 en 3.

⁵² In bijlage III (tabel 5 en 6) zijn overzichtstabellen te vinden met daarin alle marginale kansen.

⁵³ Figuren III.2 en III.3 in bijlage III geven een grafische weergave van de sequenties in de geïdentificeerde clusters.

Tabel 3.2 Verdeling clusters werkenden uit diepe of ondiepe armoede

Cluster(indeling)	Aandeel binnen populatie werkend in diepe armoede	Aandeel binnen populatie werkend in ondiepe armoede	#obs. werkend in diepe armoede	#obs. werkend in ondiepe armoede
Uitstroom uit werken in armoede, met werk, tot boven 110% van de armoedegrens	66%	64%	123.101	80.828
Enkel werkend zonder armoede	44%	41%	82.668	52.289
Vooraf werkend zonder armoede	13%	10%	24.144	12.733
Via risico naar werkend zonder armoede	5%	9%	8.525	11.253
Via ondiepe/diepe armoede naar werkend zonder armoede	4%	4%	7.764	4.553
Uitstroom uit werken in armoede, met werk, maar blijvend in kwetsbare (inkomens)positie	16%	21%	30.440	26.219
Vooraf in risicogroep, soms terugval in werken in armoede	5%	12%	8.793	15.253
Vooraf werkend in (on)diepe armoede	7%	5%	12.859	6.115
Terugval in werken in armoede	5%	4%	8.788	4.851
Uitstroom uit werken in armoede, zonder werk, al dan niet met armoede	17%	16%	32.249	19.488
Via geen werk (met armoede) naar werk (met armoede)	2%	Cluster niet aanwezig	2.957	0
Vooraf niet werkend met armoede	7%	6%	13.779	12.426
Vooraf niet werkend zonder armoede	8%	10%	15.513	7.062

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

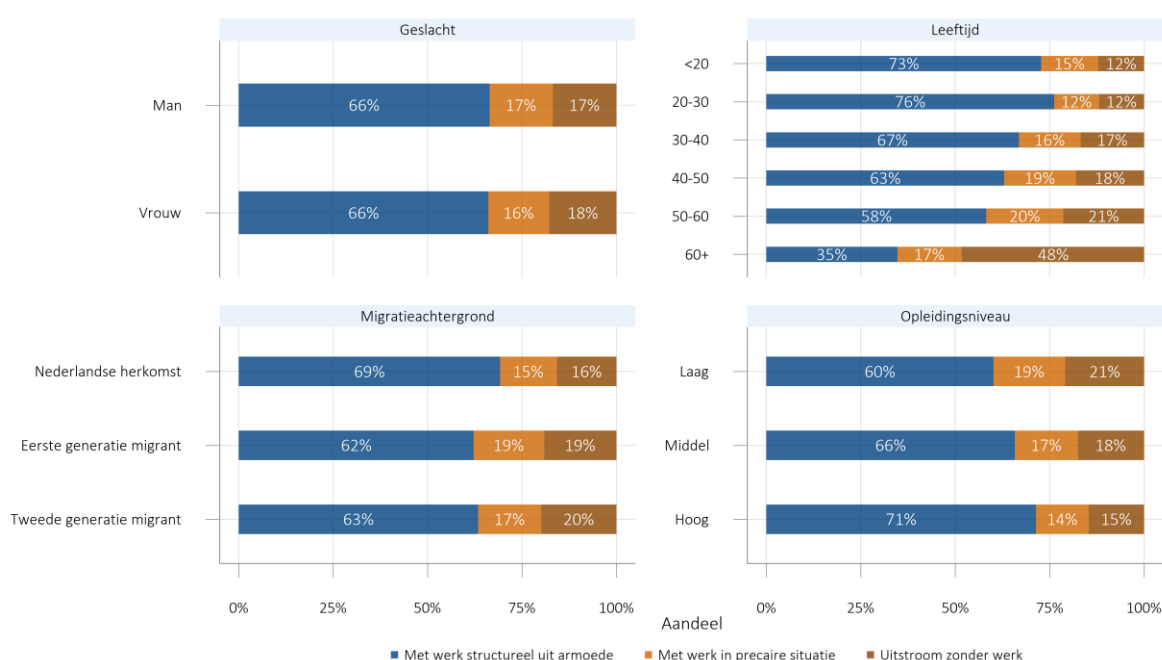
Leeftijd speelt een grote rol in de kans om na werken in armoede aan het werk te blijven: hoe hoger de leeftijd van een werkende arme, hoe groter de kans om uit te stromen naar een situatie zonder werk

De leeftijd van werkende armen speelt een grote rol in de verschillende manieren waarop men werken in armoede verlaat. Allereerst neemt de kans om vanuit werken in armoede uit te stromen naar een positie zonder werk sterk toe in leeftijd. Voor de jongste leeftijdsgroepen (< 30 jaar) is deze kans 12%. Voor de leeftijden 30-60 neemt dit toe tot 17-21%, en iets vaker geen werk met armoede. De oudste leeftijdsgroep (> 60 jaar) verlaten werken in armoede in 48% van de gevallen voor een situatie zonder werk, en veelal zonder armoede (33%). Dit gaat vooral om situaties waarin oudere werkenden met (vroeg)pensioen gaan en/of AOW ontvangen.

Jongere mensen zijn veelal ook beter in staat om zich structureel aan werken in armoede te onttrekken

De kans om werken in armoede te verlaten en de inkomenspositie structureel te verbeteren neemt duidelijk af met leeftijd. Waar dit voor 73-76% van de jongste leeftijdsgroepen (<30 jaar) lukt, neemt dit verder af tot 58% voor de leeftijdsgroep 50-60-jarigen. De kans om uit werken in armoede te ontsnappen, maar in een kwetsbare positie te blijven of terug te vallen in werken in armoede, neemt toe voor oudere leeftijdsgroepen. Dit is met name zichtbaar voor de groep 40-50-jarigen, waar dit voor 19-20% van hen geldt, terwijl dit voor personen jonger dan 40 jaar tussen de 12-16% ligt. Omdat deze oudere groepen ook minder werken, betekent het ook dat *als zij blijven werken*, de kans om in een kwetsbare inkomenspositie te verblijven nog sterker toeneemt met leeftijd.

Figuur 3.6 De kansen om in ieder cluster terecht te komen naar verschillende persoonskenmerken

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Ook noemenswaardig is dat werkende armen in de leeftijdsgroep 20-30-jarigen een veel grotere kans hebben om uit te stromen naar een situatie met enkel werkende jaren met een inkomen boven de risicogrens (53%), terwijl deze kans voor andere groepen varieert tussen de (19-45%). Hier speelt mogelijk mee dat deze leeftijdsgroep zich (eenmalig) in een situatie van werken in armoede bevond omdat zij aan het begin stonden van hun carrière.

(Structureel) ontsnappen aan werken in armoede lastiger voor mensen met een lager opleidingsniveau

Ook het opleidingsniveau speelt een duidelijk rol in de patronen die zich voordoen na werken in armoede. Over het algemeen geldt dat hoe lager iemands opleidingsniveau is, hoe minder vaak zij in een blijvende situatie met werk en een betere inkomenspositie terechtkomen, en hoe vaker zij in een werkende situatie met een kwetsbare inkomenspositie of een situatie zonder werk terechtkomen.

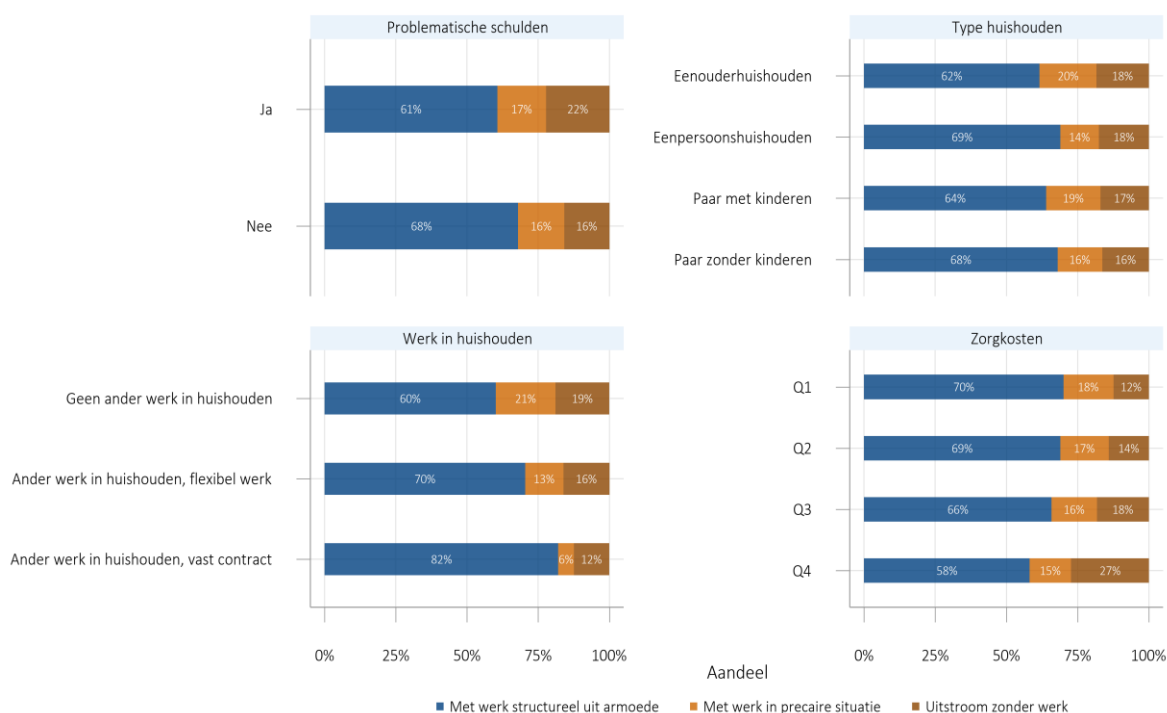
Voor personen met een migratieachtergrond betekent uit werken in armoede geraken vaker dat zij geen werk hebben, en als zij wel werk hebben dat hun inkomenssituatie precairder blijft

Migranten die werken in armoede weten te verlaten stromen significant vaker uit naar een positie zonder werk dan mensen met een Nederlandse herkomst (19-20%), tegenover 16% voor mensen met een Nederlandse herkomst. Voor migranten die uit werken in armoede geraken en aan het werk blijven, betekent dit ook dat zij significant vaker in een kwetsbare inkomenspositie blijven.

Hogere zorgkosten leiden tot hogere uitstroom uit werken in armoede naar werkloosheid

Binnen de groep mensen die uit werken in armoede geraken is een duidelijk onderscheid zichtbaar naar hun gezondheid. Mensen met hogere zorgkosten stromen veel vaker uit naar een situatie zonder werk, en iets vaker zonder dan met armoede. Voor mensen in het hoogste zorgkostenkwartiel is deze kans 27%, terwijl dit voor mensen in het laagste kwartiel 12% bedraagt. Hogere zorgkosten hebben veel minder invloed op de inkomenssituatie als men blijft werken. We vinden namelijk dat *als iemand blijft werken*, de kans om in een kwetsbare inkomenspositie te blijven niet wordt beïnvloed door de hoogte van de zorgkosten.

Figuur 3.7 De kansen om in ieder cluster terecht te komen naar verschillende huishoudkenmerken

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Huishoudens met minimaal twee werkenden geraken veel vaker structureel uit de armoede, vooral als er minimaal een iemand een vast contract heeft

De situatie na uitstroom uit werken in armoede wordt beïnvloed door het aantal werkenden in een huishouden waartoe iemand behoort. In het geval iemand werkt in armoede en hij of zij onderdeel uitmaakt van een huishouden waar nog minimaal iemand werkt, komt diegene veel vaker structureel uit de armoede. En *als zij blijven werken* komen zij ook minder vaak in een kwetsbare inkomenspositie terecht. Dit effect is vooral sterk aanwezig als minimaal één van de twee werkenden een vast contract bezit. In dat geval is de kans dat iemand structureel uit armoede geraakt 82%, terwijl dit 70% is als er twee of meer werkenden in een huishouden een flexibel contract hebben (of zzp'er zijn). Voor huishoudens waar slechts één iemand werkt is de kans om structureel uit armoede te geraken relatief klein (60%), en *als zij blijven werken* is de kans relatief groot op een precare inkomenssituatie. De hierboven geschetste verschillen vinden we zowel voor werken in diepe als in ondiepe armoede.

Eenouderhuishoudens verruilen diepe armoede vaker voor een situatie zonder werk en met armoede en behouden vaker hun precare inkomenssituatie als zij werken

De situatie na uitstroom uit werken in armoede wordt beperkt beïnvloed door het type huishouden waartoe iemand behoort. Huishoudens zonder kinderen, zowel eenpersoonshuishoudens als samenwonenden, hebben relatief betere kansen om structureel uit de armoede te geraken (68 en 69%), ten opzichte van huishoudens met kinderen. Eenouderhuishoudens hebben daarin de minste kansen (62%), maar ook samenwonenden met kinderen hebben hier lagere kansen op (64%). Als men blijft werken, is de kans ook groter om in een kwetsbare positie te blijven, als men tot een huishouden met kinderen behoort. De kansen om uit te stromen naar een situatie zonder werk verschillen weinig.

Dit beeld geldt vooral voor werkenden in diepe armoede. Voor werkenden in ondiepe armoede heeft de huishoudsamenstelling een stuk minder invloed (de verschillen zijn kleiner). Samenwonenden met kinderen, eenpersoonshuishoudens en eenouderhuishoudens verschillen onderling niet veel van elkaar, en hebben allen mindere kansen om zich (structureel) aan werken in armoede te onttrekken.

Werkende armen met problematische schulden in het huishouden komen vaker in een situatie van niet-werken en armoede terecht en ook werken zij vaker met een preciaire inkomenssituatie

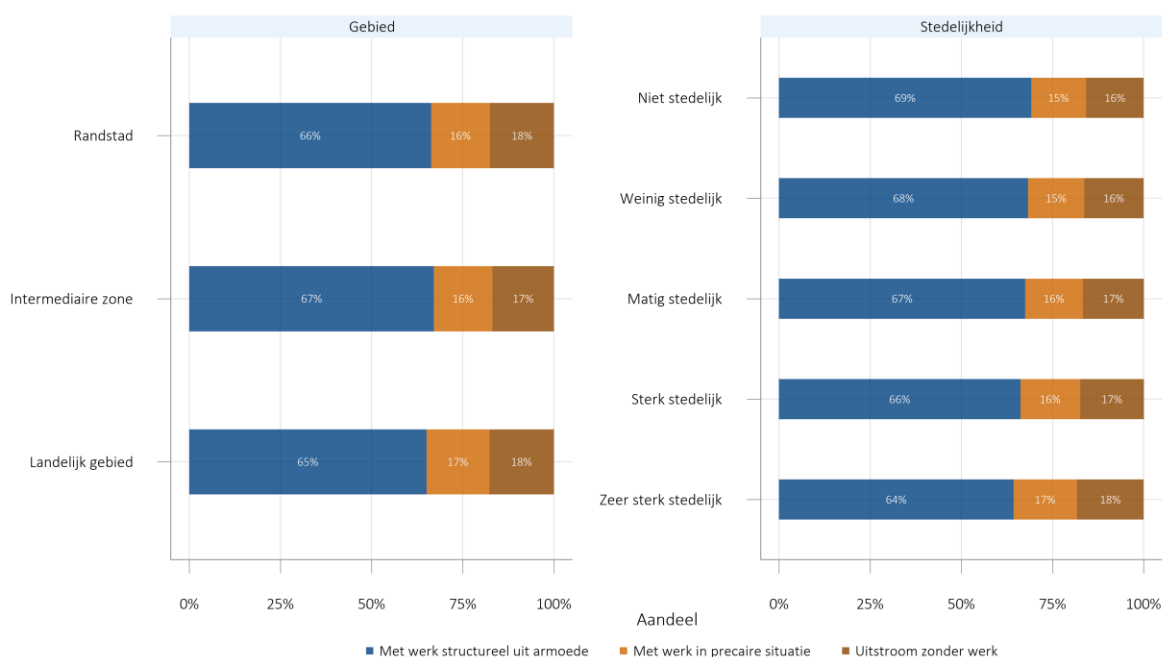
Werkenden in armoede met problematische schulden in het huishouden, en die uit werken in armoede weten te geraken, doen dit vaker naar een situatie zonder werk (22% tegenover 16% voor werkende armen zonder problematische schulden). Bovendien is dit ook relatief vaker een niet-werkende situatie met armoede. Werkende armen met problematische schulden verblijven niet significant vaker in een preciaire inkomenssituatie in de daaropvolgende jaren als zij werken (17% versus 16%). Conditioneel op dat zij werk vinden, wordt dit verschil wel groter (ten opzichte van werkende armen zonder schulden).

Werkende armen in meer stedelijke gebieden hebben meer moeite structureel uit werken in armoede te geraken met werk

Het leefgebied van werkende armen is van invloed op de patronen uit werken in armoede, maar de verschillen zijn in omvang wat kleiner. Werkende armen in zeer sterk stedelijke gebieden ondervinden de meeste problemen om structureel uit werken in armoede te geraken. De kans dat zij structureel uit werken in armoede geraken met werk bedraagt 64%, terwijl dit voor werkende armen in niet stedelijke gebieden 69% is (de twee uitersten). Dit verschil bestaat doordat werkende armen in zeer sterk stedelijke gebieden zowel vaker uitstromen naar werk met een preciaire inkomenssituatie, als naar een situatie zonder werk. De verschillen tussen zeer sterk stedelijk en niet stedelijk bedragen voor beide richting 2 procent en zijn significant.

Bij de tweede gebiedsindeling wordt gekeken naar of iemand in een gemeente woont in de Randstad, in de periferie of in de intermediaire zone. Tussen deze drie gebieden bestaan nauwelijks verschillen.

Figuur 3.8 De kansen om in ieder cluster terecht te komen naar verschillende gebiedsindelingen

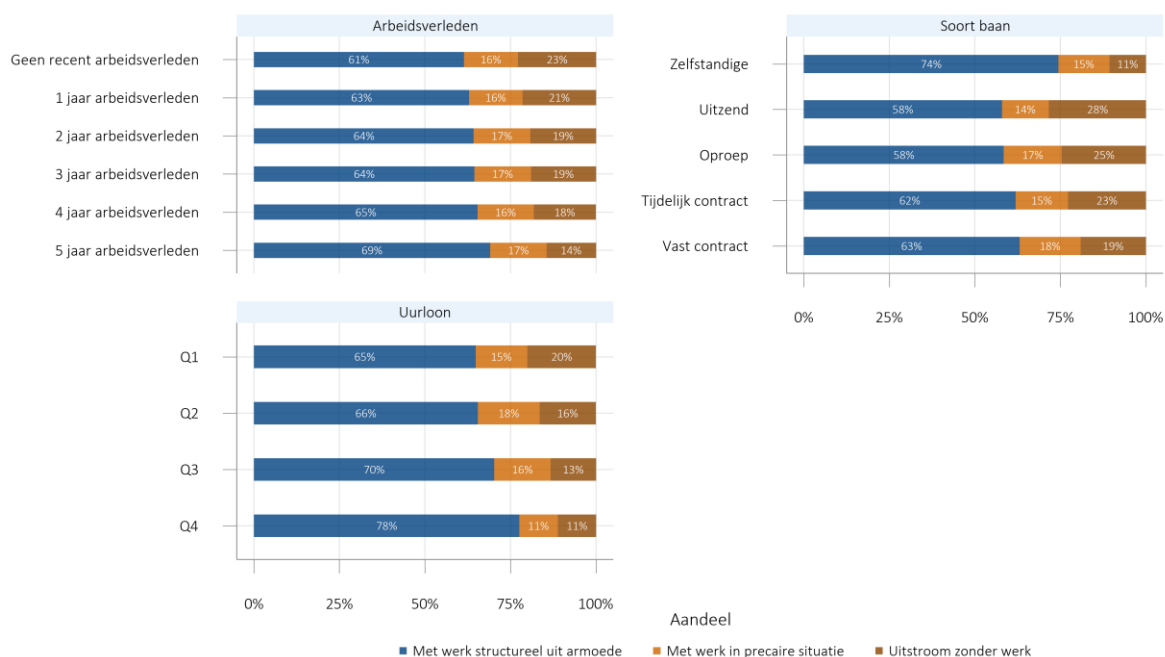
Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Zelfstandig ondernemers in diepe armoede hebben daarna veel vaker werk met een inkomen boven de risicogrens dan werknemers

Van werkenden in diepe armoede die daar uitkomen, gaat het de zelfstandig ondernemers verreweg het beste af. Hun kans is 74% om structureel uit werken in armoede te geraken met werk. Dit is hoger dan verschillende werknemersgroepen, waarbij de kansen voor uitzend- en oproepkrachten het laagst zijn (58%) en wat hoger voor werknemers met een contract voor bepaalde tijd (62%) en onbepaalde tijd (63%). Het verschil tussen zelfstandigen en werknemers zit vooral in de kans werken in armoede te

verruilen voor een situatie zonder werk. Als zelfstandigen blijven werken, hebben zij een kleinere kans om in een precare inkomenssituatie te blijven, maar dit verschil met werknemers is niet groot.

Figuur 3.9 De kansen om in ieder cluster terecht te komen naar verschillende werkkenmerken

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Zelfstandig ondernemers in ondiepe armoede hebben vaker werk, maar wel vaker in een precare situatie dan werknemers én zelfstandigen in diepe armoede

Zelfstandig ondernemers in ondiepe armoede laten een ander beeld zien. Zij hebben meer moeite om zich structureel aan werken in armoede te ontworstelen (67% weet dit te bewerkstelligen). De verschillen met werknemers zijn daardoor kleiner, al lukt het hun nog wel vaker. Opvallend is hier echter dat zelfstandigen in ondiepe armoede *vaker* aan het werk blijven, en dat *als zij werken* hun inkomenssituatie precairder is dan werknemers. Een mogelijke verklaring is dat zelfstandig ondernemers die in diepe armoede zijn beland vaker in de beginfase zijn of een incidenteel slecht jaar hebben, maar zich daar weer sneller van weten te herstellen. Terwijl zelfstandig ondernemers in ondiepe armoede veel structureler aan het werk zijn en inkomen hebben dat rond de armoedegrens ligt.

De mate van flexibiliteit van het type arbeidsovereenkomst is bepalend voor de kans om uit te stromen richting een situatie zonder werk

Tussen werknemersgroepen is het verschil vooral zichtbaar bij de kans om uit te stromen naar een situatie zonder werk. Voor werknemers op een vast contract gebeurt dit minder vaak (19%). Zij blijven vaker aan het werk in een precare inkomenssituatie. Uitzendkrachten komen relatief het vaakst in een positie zonder werk (hun kans bedraagt 28%), gevolgd door oproepkrachten (25%) en werknemers op een tijdelijk contract (23%). Voor werkende armen geldt wel dat de contractsoort minder bepalend is dan bijvoorbeeld het uurloon dat zij verdienen.

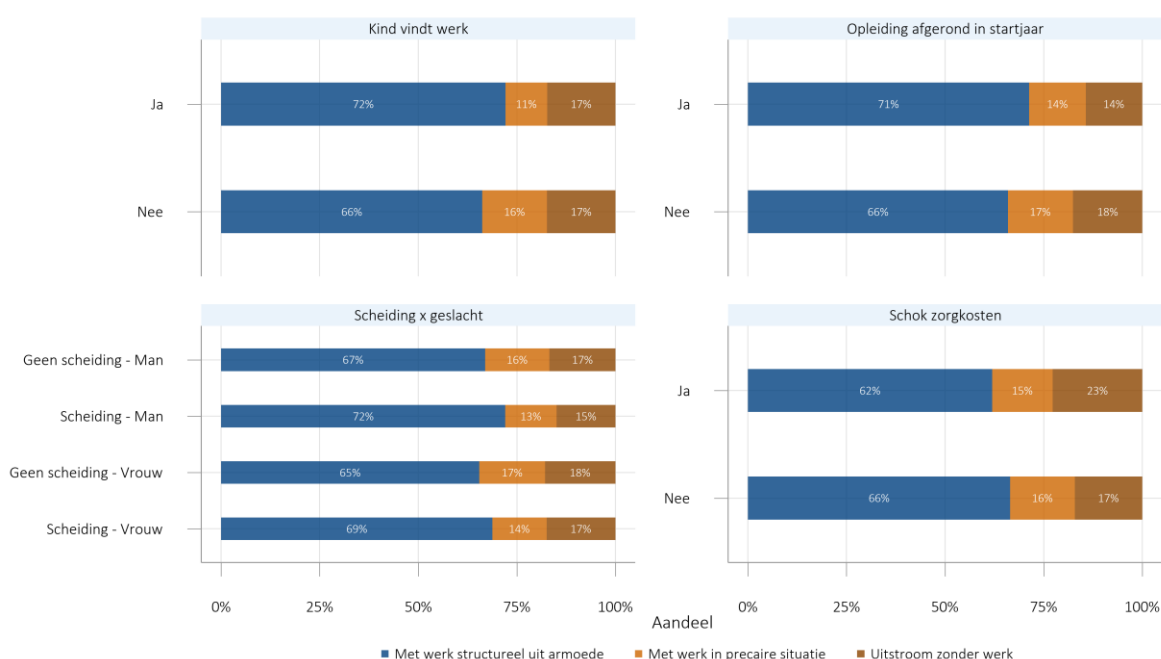
Werkenden in armoede met een hoog uurloon⁵⁴ hebben een veel grote kans om structureel met werk uit armoede te geraken

Voor werkende armen die uitstromen is het uurloon van (grote) invloed op de uitstroomrichting. Dit komt het meest tot uiting bij de kans om werken in armoede te verruilen voor een situatie zonder werk. Deze kans is voor mensen met een uurloon uit het onderste kwartiel van de uurloonverdeling 20%, terwijl dit voor mensen uit het bovenste kwartiel 11% bedraagt. Werknemers in het bovenste kwartiel hebben bovendien een veel grotere kans om structureel met werk uit armoede te geraken (78%), terwijl dit voor mensen uit de onderste drie kwartielen lager ligt (respectievelijk 65%, 66% en 70%). Conditioneel op de kans dat iemand werken in armoede verlaat met werk, verschillen de kansen om de armoede structureel te ontvluchten niet veel tussen mensen uit de onderste drie uurloonklassen.

Een langer arbeidsverleden voorafgaand aan werken in armoede vergroot de kans om uit te stromen naar een situatie met werk en betere inkomenspositie, en verkleint de kans uit te stromen naar werkloosheid

Het arbeidsverleden speelt een duidelijke rol in hoe werkende armen uit de armoede geraken.⁵⁵ De kans om structureel uit werken in armoede te geraken met werk loopt op van 61% (geen recent arbeidsverleden) tot 69% (5 jaren recent arbeidsverleden). Voor de kans op uitstroom naar geen werk loopt deze kans af van 23 tot 14%. De kans om werken in armoede te verruilen voor werk met een precare inkomenssituatie bedraagt ongeveer 16-17%, ongeacht het arbeidsverleden.

Figuur 3.10 De kansen om in ieder cluster terecht te komen na verschillende life-events

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

⁵⁴ Het gaat hier om mensen met een uurloon dat valt in het bovenste kwartiel van de Nederlandse uurloonverdeling.

⁵⁵ Werkenden in armoede zijn ingedeeld op basis van het aantal jaren dat zij voorafgaand aan het jaar van werken in armoede (het begin van de sequentie) hun inkomen primair uit werk haalden. Werkenden in armoede kunnen zo 0-5 jaren arbeidsverleden hebben.

Werkende armen die een echtscheiding hebben meegemaakt verbeteren relatief vaker hun inkomenspositie met werk, dit geldt in sterkere mate voor mannen dan voor vrouwen

Verschillende gebeurtenissen (life-events) kunnen van invloed zijn op de wijze waarop werkende armen deze situatie verlaten. Van de levensgebeurtenissen speelt een echtscheiding een relatief grote rol. Als men na een echtscheiding in werken in armoede belandt stroomt men vaker weer uit naar een situatie met werk en een inkomenspositie boven de risicogrens (72%) dan mensen die zonder echtscheiding werkten in armoede (67%). Dit geldt voor zowel vrouwen als voor mannen na een scheiding. Het verschil is wel groter voor mannen dan voor vrouwen. Vrouwen hebben na een scheiding wel een grotere kans (dan mannen) om in een situatie terecht te komen waarin zij niet werken.

Ook werkende armen die een opleiding afronden stromen relatief vaker uit naar een structurele situatie met werk en een verbeterde inkomenspositie

Een andere gebeurtenis met een positieve invloed op het verlaten van werken in armoede met werk en een verbeterde inkomenspositie is het afronden van een opleiding. Deze kans bedraagt 71% en is aanmerkelijk groter dan voor de werkende armen die geen opleiding afronden (66%). Zij blijven ook vaker aan het werk, en *als zij blijven werken* hebben zij een kleinere kans op een preciaire inkomenssituatie.

Huishoudens waarin een thuiswonend kind werk vindt komen vaker structureel uit de armoede

Het meewerken van thuiswonende kinderen speelt een betrekkelijk grote rol voor huishoudens om uit werken in armoede te geraken. Zo geldt dat iemand in een situatie van werken en armoede, wiens thuiswonende kind werk vindt, een kans heeft van 72% om structureel uit de armoede te geraken. Een fors (en significant) verschil ten opzichte van de gemiddelde kans van 66%.

Een schok in zorgkosten zorgt enkel voor een vergrote kans om werken in armoede te vervuilen voor een situatie zonder werk

Werkende armen met een schok in zorgkosten (als indicator voor het ontstaan van een ernstiger ziektebeeld) belanden vooral vaker in een situatie zonder werk, dan werkende armen zonder schok. Zij komen, conditioneel op dat zij werk behouden, niet vaker in een preciaire inkomenssituatie terecht.

Overige gebeurtenissen spelen een betrekkelijk kleine rol

De rol van andere gebeurtenissen is betrekkelijk klein. Zo is de invloed van een zorgkosten schok binnen het huishouden klein (het verschil bedraagt 1-2% voor de drie uitstroomrichtingen). Dit geldt ook voor de situatie waarin de partner werk vindt.

3.3.4 Inkomensontwikkeling na werken in armoede

In deze paragraaf gaan we op een dieper in op de inkomensontwikkeling van de drie verschillende groepen die werken in armoede verlaten. Omdat de arbeidsvoorwaarden een belangrijke factor zijn in de kans om structureel met werk uit armoede te geraken, kijken we naar de ontwikkeling van het aantal gewerkte uren en het uurloon. We gebruiken hiervoor de inkomens- en baansituatie in de drie jaar nadat iemand de situatie van werken en armoede verlaat.

Structurele uitstroom uit werken in armoede gaat vaak gepaard met relatief grote inkomensstijging

Mensen die zich structureel aan werken in armoede weten te ontworstelen, hebben drie jaar later in grote mate een inkomen ruim boven de armoedegrens. Zo heeft 72% een inkomen van minimaal 150%

boven de armoedegrens (zie onderstaande tabel). Een kleiner deel (23%) heeft een inkomen boven de risicogrens van 110% van de armoedegrens, maar zit daar niet al te ver boven.⁵⁶

De verschillen in inkomen zijn groot in vergelijking met de mensen die werken in armoede verruilen voor een situatie zonder werk, of blijven werken maar een kwetsbare inkomenspositie behouden. Voor mensen die blijven werken, maar hun inkomenspositie niet structureel weten te verbeteren, heeft drie jaar later bijna 70% een inkomen onder de risicogrens en ongeveer de helft een inkomen onder de armoedegrens. Een kleiner deel heeft een inkomen boven de risicogrens, maar we weten ook vanuit eerdere analyses dat deze groep kortstondig een (relatief) goede inkomenspositie heeft. Voor mensen die het arbeidsproces verlaten, zien we dat drie jaar later ongeveer de helft een inkomen onder de risicogrens heeft, en de andere helft een inkomen erboven.⁵⁷

Tabel 3.3 **Inkomenssituatie drie jaar na uitstroom uit werken in armoede**

Statistieken	Uitstroom uit werken in armoede, met werk, tot boven 110% van de armoedegrens	Uitstroom uit werken in armoede, met werk, maar blijvend in kwetsbare (inkomens)positie	Uitstroom uit werken in armoede, zonder werk, al dan niet met armoede
Inkomen <100% van de armoedegrens	4%	47%	37%
Inkomen 100-110% van de armoedegrens	2%	20%	14%
Inkomen 110-150% van de armoedegrens	23%	21%	23%
Inkomen >150% van de armoedegrens	72%	12%	26%
	100%	100%	100%

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Een structurele verbetering van de inkomenspositie gaat gepaard met toenames in bruto uurloon en aantal gewerkte uren in een jaar

Voor werknemers in armoede concludeerden we eerder al dat een hoger uurloon sterk bepalend is voor de kansen om structureel uit werken in armoede te geraken. Het werken van extra uren is voor hen een relatief eenvoudige weg uit armoede. Onduidelijk was of zij vooral meer gingen werken (tegen een al wat hoger initieel uurloon) of in grote(re) mate banen met hogere uurlonen vonden. Het blijkt dat de inkomensverbetering via *beide kanalen* tot stand komt. Mensen die zich structureel aan armoede weten te ontsnappen, weten hun bruto uurloon met ongeveer een derde te verhogen, van rond de €12,50 tot €16,50 per uur. We vinden een toename in de deeltijdfactor van ongeveer dezelfde orde van grootte, van ongeveer 60% tot 80%.⁵⁸

Werkenden die hun inkomenspositie niet structureel weten te verbeteren, weten hun uurloon en aantal gewerkte uren in veel mindere mate te verhogen

Mensen die blijven werken in een kwetsbare inkomenspositie weten hun uurloon én deeltijdfactor in veel mindere mate te verbeteren. Ook hier vinden we dat *beide kanalen* in ongeveer even grote mate worden aangewend, maar dat de toename 14% bedraagt voor het uurloon (van €11,75 naar €13,75)

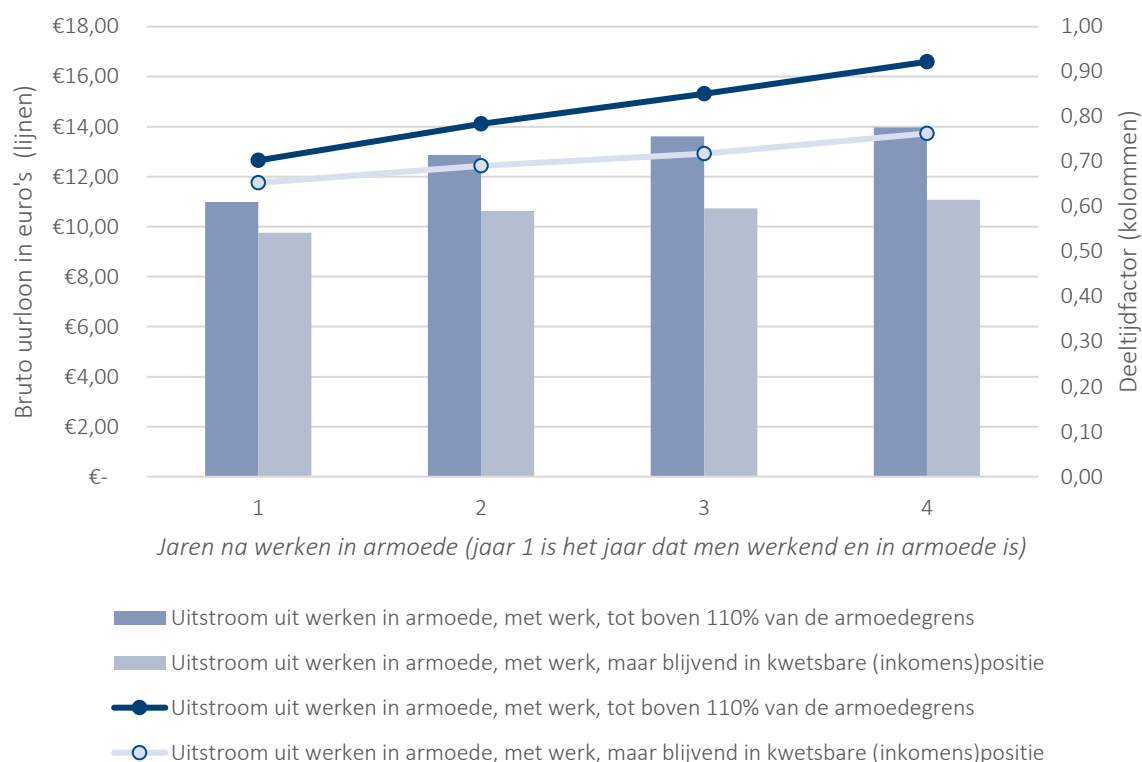
⁵⁶ Een klein deel (ongeveer 5%) bevindt zich onder de risicogrens. In de groep “uitstroom uit werken in armoede tot boven de 110% armoedegrens” bevindt zich het cluster “vooral werkend in armoede”. Tot dit cluster behoren mensen die in de drie jaar na werken in armoede een inkomen hadden boven de risicogrens van 110%. In één jaar kunnen deze mensen een inkomen onder de 110%-risicogrens hebben. Zij vormen de groep met een inkomen onder de 110%.

⁵⁷ Dit is analoog aan de bevindingen van de clusteranalyse in paragraaf 3.3.3, tabel 3.2. Waarin ongeveer de helft van de mensen die het arbeidsproces verlieten in armoede terecht kwam.

⁵⁸ Deze toename van 0,6 naar 0,8 arbeidsjaar is een combinatie van extra maanden met werk en/of extra gewerkte uren per week. Het gaat in de extreme gevallen om 2,5 extra maanden werk of gemiddeld 0,2 fte extra per week.

en 17% voor de deeltijdfactor (van 55% naar 60%). Tekenend is dat de baansituatie drie jaar na werken in armoede minder is dan de situatie van werkenden die aan armoede ontsnappen, één jaar later.

Figuur 3.11 Ontwikkeling bruto uurloon en deeltijdfactoren in jaren na uitstroom werken in armoede

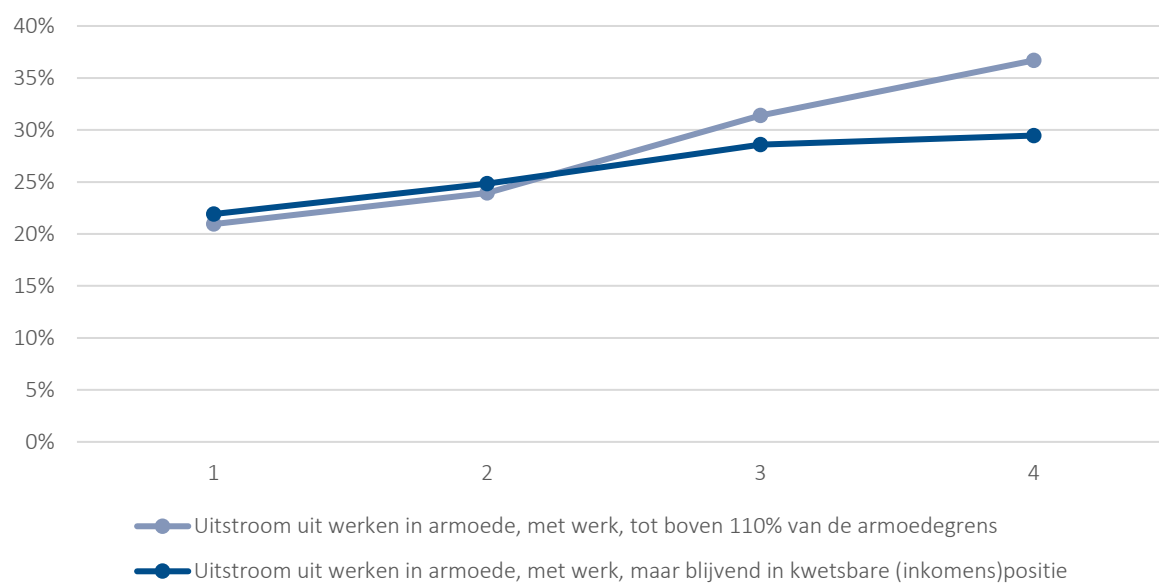
Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Het hebben van een vast contract lijkt geen voorwaarde om structureel uit armoede te geraken

Tegelijkertijd concludeerden we dat werknemers op vaste contracten niet (veel) vaker structureel uit de armoede geraken. De contractsoort lijkt daarmee minder bepalend te zijn. Tot op zekere hoogte zien we dit ook terug in de ontwikkeling van het aandeel werknemers met een vaste baan. Werknemers zijn relatief even vaak werkzaam op een vast contract in de eerste twee jaar na werken in armoede, ongeacht hun inkomenspositie. Bovendien heeft het merendeel van beide groepen *geen* vast contract.

Pas in het derde jaar loopt het aandeel vaste contracten uiteen. Dit valt samen met het moment dat contracten voor bepaalde tijd moeten worden omgezet in contracten voor onbepaalde tijd. Dit sluit aan bij de eerdere bevinding dat mensen die na een langere periode van werkloosheid weer aan het arbeidsproces zijn gaan deelnemen (of nieuw zijn op de arbeidsmarkt) in grotere mate structureel uit werken in armoede geraken. Bovendien laat het ook zien dat de groep die structureel uit armoede geraakt in deze periode wel in grotere mate al op een “pad” zaten naar een vast contract. Dat zij in grotere mate al een vooruitzicht hebben gehad op een vast contract, kan ten goede komen aan hun gevoel van onzekerheid in deze periode.

Figuur 3.12 Ontwikkeling aandeel vast contract in jaren na uitstroom werken in armoede

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

4 RELATIE TUSSEN OBJECTIEVE EN SUBJECTIEVE ARMOEDE ONDER WERKENDEN

Veel meer mensen hebben (grote) moeite om rond te komen dan er objectief gezien in armoede leven. Maar een inkomen onder de armoedegrens betekent niet meteen dat mensen (huishoudens) zich ook arm voelen. Het aandeel dat armoede ervaart onder deze huishoudens is beperkt, maar wel duidelijk groter dan onder huishoudens met een inkomen ruim boven de armoedegrens. Bepaalde omstandigheden zorgen ervoor dat, gegeven de objectieve inkomenssituatie, de kans op subjectieve armoede sterk toeneemt. Dit geldt voor instabiele werkomstandigheden voor het (hele) huishouden en een slechte gezondheid. Ook voor huishoudens waarin beide partners in het buitenland zijn geboren, geldt een sterk verhoogd risico op het ervaren van armoedeproblemen.

4.1 INLEIDING

In onze eerdere analyses gebruiken we een objectieve maatstaf om armoede te classificeren. Maar naast objectieve maatstaven zijn er ook subjectieve maatstaven. In dit hoofdstuk onderzoeken we de relatie tussen objectieve en subjectieve armoede, in hoeverre objectieve armoede de subjectieve, ervaren armoede kan verklaren, en welke andere factoren hierin van belang zijn. Voor subjectieve armoede gebruiken we het vermogen om rond te komen.

4.2 GEGEVENS EN ONDERZOEKSPOPULATIE

De analyses in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de Nederlandse module van de *European Union Survey on Income and Living Conditions* (EU-SILC) dataset, aangevuld met de gegevens over objectieve armoede uit de Polisadministratie.

Op basis van alle personen in de Nederlandse module van de EU-SILC enquête in de periode 2018 – 2023 hebben we een dataset samengesteld op huishoudniveau. Omdat hier de relatie tussen objectieve en subjectieve armoede centraal staat en beide begrippen gedefinieerd zijn op huishoudniveau, is het huishouden onze eenheid van analyse.

Omdat we armoede onder werkenden onderzoeken, nemen we alleen huishoudens mee die werk als belangrijkste bron van inkomsten hebben. Dit verkleint het aantal huishoudens (waarnemingen) van 81.263 naar 43.339.⁵⁹ Om de uitkomsten goed te kunnen interpreteren, hebben we een homogene onderzoekspopulatie samengesteld. De onderzoekspopulatie bestaat uit de volgende typen huishoudens:

- Eenpersoonshuishoudens, ook wel alleenstaanden genoemd.
- Paren, huishoudens bestaande uit een paar (twee op basis van huwelijk, partnerschapsregistratie of samenwoonrelatie bij elkaar behorende personen) met of zonder thuiswonend(e) kind(eren).

⁵⁹ Eigenlijk huishouden-jaar combinaties. Huishoudens die meerdere jaren voorkomen, worden elk jaar als aparte waarnemingen behandeld.

- Eenouderhuishoudens: huishoudens bestaande uit één ouder met één of meer thuiswonende kinderen.

Alle overige huishoudens (zoals studentenhuishoudens of institutionele huishoudens) zijn uitgesloten. Huishoudens waarbij de hoofdkostwinner 75 jaar of ouder is nemen we ook niet mee. Dit brengt het aantal waarnemingen naar 42.811. De onderzoekspopulatie wordt verder verkleind door het ontbreken van de objectieve armoedegegevens voor een deel van de populatie en door subjectieve armoede ook te relateren aan objectieve armoedegegevens uit een jaar eerder (zie paragraaf 4.3), waardoor de waarnemingen uit het jaar 2018 wegvallen. De totale onderzoekspopulatie komt uit op 30.563 huishoudens.

Naast objectieve armoede onderzoeken we de invloed van allerlei andere variabelen op iemands ervaren armoede. Dit betreft huishoudkenmerken, geografische kenmerken en aan werk gerelateerde kenmerken. Zie tabel IV.1 in bijlage IV voor alle variabelen en hoe de onderzoekspopulatie over deze variabelen verdeeld is.

Voor arbeidsomstandigheden gebruiken we twee indicatoren, intensiteit van werk en instabiliteit van werk. De intensiteit van werk geeft de mate waarin binnen een huishouden in voltijd of deeltijd gewerkt wordt. Dit berekenen we door het aantal werkenden in een huishouden, waarbij voltijd werkenden een gewicht van één krijgen en deeltijd werkenden een gewicht van een half, te delen door het aantal leden van het huishouden in de werkzame leeftijd (16 jaar en ouder).

De instabiliteit van werk geeft de mate waarin de leden van een huishouden een flexibel contract hebben. We berekenen dit door het aantal werkenden met een flexibel contract in een huishouden te delen door het totaal aantal werkenden in het huishouden.

4.3 BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN IN HET KORT

Er is een disbalans tussen objectieve inkomenssituatie en subjectieve armoede-ervaring

Er zijn veel meer huishoudens die armoede ervaren dan er objectief gezien in armoede leven. Maar, een inkomen onder de armoedegrens betekent niet meteen dat mensen (aangeven dat zij) met moeite of met grote moeite rond kunnen komen. Naast dat er huishoudens zijn die met een inkomen (ruimer) boven de armoedegrens toch armoedeproblemen hebben, zijn er ook huishoudens die geen armoede ervaren bij een inkomen onder (of net boven) de armoedegrens. Het aandeel huishoudens met een inkomen onder (of net boven) de armoedegrens dat armoede ervaart is beperkt, maar wel duidelijk groter dan onder huishoudens met een inkomen ruimer boven de armoedegrens.

Instabiele werkomstandigheden en een slechte gezondheid vergroten de kans op subjectieve armoede

Bepaalde omstandigheden zorgen ervoor dat de kans op subjectieve armoede – bij een gelijkblijvende (objectieve) inkomenssituatie – sterk toeneemt. Instabiele werkomstandigheden voor het (hele) huishouden is zo'n omstandigheid. Een huishouden dat sterk afhankelijk is van flexibel werk of inkomsten uit zelfstandige arbeid heeft een veel grotere kans om met (grote) moeite rond te komen dan een huishouden dat daar niet of veel minder van afhankelijk is. Mogelijk zorgt meer onzekerheid over het inkomen ervoor dat iemand eerder armoedeproblemen ervaart. Ook een gebrek aan perspectief op verbeteringen in werkomstandigheden bij mensen in slechte(re) werkomstandigheden kan hierin een rol spelen.

Ook een slechte gezondheid (van één van de volwassen leden van het huishouden) zorgt voor een sterk verhoogde kans op ervaren armoede. Ook dit kan te maken hebben met onzekerheid over toekomstige inkomsten of met minder perspectief op beter werk. En ook voor huishoudens waarin beide partners in het buitenland zijn geboren, geldt een sterk verhoogd risico op ervaren armoedeproblemen.

4.4 OBJECTIEVE EN SUBJECTIEVE ARMOEDE (ONDER WERKENDEN)

Ongeveer 5% van de huishoudens ervaart armoedeproblematiek in de zin van dat zij met moeite of grote moeite rond kunnen komen. Subjectieve armoede wordt in de EU-SILC enquête gemeten met een zespuntsschaal. In onze analyse onderscheiden we huishoudens die “heel makkelijk”, “makkelijk”, “vrij gemakkelijk”, of “met enige moeite” rond kunnen komen met huishoudens die “met moeite” of “met grote moeite” rond kunnen komen. De tweede groep huishoudens definiëren we als subjectief in armoede.

Tabel 4.1 Subjectieve armoede per jaar (percentages)

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Subjectieve armoede						
Niet	93,7	95,5	96,5	95,4	95,3	95,3
Wel	6,3	4,5	3,5	4,6	4,7	4,7
Totaal (percentage)	100	100	100	100	100	100
Totaal (aantallen)	5.714	5.473	7.095	6.511	5.770	30.563

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Veel meer mensen subjectief in armoede dan objectief in armoede

Een kleine vijf procent van de huishoudens in de onderzoekspopulatie geeft aan dat zij met (grote) moeite rond kunnen komen (tabel 4.1). Dit aandeel is redelijk stabiel over de onderzoeksperiode. Dit aandeel ligt hoger dan het aandeel van ruim één procent dat objectief gezien arm is, dus met een inkomen en vermogen onder de armoedegrens (tabel 4.2).

Tabel 4.2 Objectieve armoede per jaar (percentages)

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Objectieve armoede						
diepe armoede (<90)	0,7	1,0	0,6	0,7	0,6	0,7
armoede (90-100)	0,4	0,3	0,6	0,2	0,5	0,4
net boven grens (100-110)	0,9	0,7	0,8	0,8	0,3	0,7
110-160	13,5	10,4	10,1	9,0	8,2	10,1
ruim(er) boven grens (>160)	83,2	86,4	87,0	88,3	89,8	87,1
vermogen boven grens, inkomen onder grens	1,3	1,2	0,9	1,1	0,6	1,0
Totaal	100	100	100	100	100	100

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Een groot verschil tussen subjectieve en objectieve armoede

Slechts een beperkt deel van de mensen die objectief gezien in armoede leven geven ook aan dat zij armoede ervaren. In welke objectieve armoedecategorie mensen vallen, wordt per jaar bepaald. Het is daarom niet meteen duidelijk naar welk jaar we moeten kijken als we de subjectieve beleving – die meer geënt is op het moment waarop mensen bevraagd worden – willen vergelijken met de objectieve armoedegegevens. Is dat naar hetzelfde (lopende) jaar of naar het afgelopen jaar. Zie tabel IV.2 (bijlage IV) voor het aandeel mensen dat aangeeft met (grote) moeite rond te komen voor verschillende objectieve armoedecategorieën voor beide jaren.

In de analyses nemen we daarom een combinatie van beide jaren. Om niet te veel combinaties te krijgen en ook omdat het aantal mensen dat onder of net boven de armoedegrens valt klein is, gaan we uit van een driedeling. We nemen diepe armoede, (ondiepe) armoede en een inkomen net boven de grens samen tot de categorie armoede (<110). De tweede categorie bevat mensen met een inkomen

tussen 110 en 160 procent van de armoedegrens en de derde categorie (ruim(er) boven grens) bevat alles boven de 160 procent.⁶⁰

Tabel 4.3 Aandeel subjectieve armoede naar objectieve armoedecategorieën

Objectieve armoede (t-1 & t)	% subjectieve armoede onder werkenden
armoede (<110) & 110-160	28,9
110-160 & armoede (<110)	27,4
armoede (<110) & armoede (<110)	23,9
ruim(er) boven grens & armoede (<110)	18,3
110-160 & 110-160	16,9
ruim(er) boven grens & 110-160	14,3
110-160 & ruim(er) boven grens	7,8
armoede (<110) & ruim(er) boven grens	7,5
ruim(er) boven grens & ruim(er) boven grens	2,2

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Tabel 4.3 bevat de aandelen mensen die aangeven met (grote) moeite rond te kunnen komen voor de verschillende combinaties van objectieve armoede in het voorgaande en huidige jaar.⁶¹ Het valt op dat de percentages vrij laag zijn. Ook van de mensen die onder de armoedegrens vallen, geeft slechts een minderheid aan met (grote) moeite rond te kunnen komen. Deze percentages worden langzaam kleiner naarmate mensen verder boven de armoedegrens komen.

4.5 DE RELATIE TUSSEN SUBJECTIEVE EN OBJECTIEVE ARMOEDE EN DE INVLOED VAN OMSTANDIGHEDEN DAAROP

De beschrijvende analyses laten een groot verschil zien tussen subjectieve en objectieve armoede. Slechts een minderheid van de mensen met een inkomen onder of net boven de armoedegrens geeft aan ook (subjectief) armoede te ervaren. En een relatief groot deel van de mensen die armoede ervaren, heeft een hoger inkomen.

Uit de verklarende analyses in deze paragraaf blijkt dat hoewel het aandeel huishoudens met een inkomen onder of net boven de armoedegrens dat armoede ervaart beperkt is, dit aandeel wel duidelijk (significant) groter is dan onder huishoudens met een inkomen ruim boven de armoedegrens. Ook zijn er bepaalde omstandigheden die ervoor zorgen dat de kans op subjectieve armoede, bij gelijkblijvende inkomenssituatie, sterk toeneemt. Huishoudens waarin de leden hoofdzakelijk flexibele contracten hebben, hebben een sterk verhoogd risico op het ervaren van armoedeproblemen. Dit geldt ook voor huishoudens waarin de hoofdkostwinner een slechte gezondheid heeft en voor huishoudens waarin beide partners in het buitenland zijn geboren.

De relatie tussen subjectieve en objectieve armoede onder werkenden schatten we met behulp van (binomiale) logistische regressie.⁶² De uitkomsten van deze regressie (coëfficiënten, odds ratio's, marginale effecten en voorspelde kansen) staan in tabel IV.3 in bijlage IV.

⁶⁰ De huishoudens met een vermogen boven de grens, maar inkomen onder de grens zijn toegevoegd aan de categorie armoede (<110).

⁶¹ Tabel IV.1 in bijlage IV geeft de aandelen mensen in subjectieve armoede voor verschillende categorieën van objectieve armoede in het voorgaande en huidige jaar apart.

⁶² Dit is de gebruikelijke methode in het geval van een categorische uitkomstvariabele die exact twee waarden kan aannemen, in ons geval wel of niet subjectief arm.

Huishoudens met een inkomen onder of net boven de armoedegrens ervaren vaker armoede dan huishoudens met een inkomen ruim(er) boven de armoedegrens

Mensen die in het huidige jaar (dus het jaar waarin zij bevraagd werden in hoeverre zij rond kunnen komen) een inkomen ruim(er) boven de grens hebben, onafhankelijk van hun situatie in het jaar daarvoor, hebben een significant kleinere kans op subjectieve armoede dan mensen die beide jaren onder of net boven de armoedegrens vallen. Mensen die in beide jaren in de tussengroep (tussen 10 en 60 procent boven de armoedegrens) zitten, hebben ook een (licht significante) kleinere kans op subjectieve armoede dan mensen die beide jaren onder of net boven de armoedegrens vallen. De kansen op subjectieve armoede bij andere combinaties van objectieve armoede zijn niet significant verschillend van de kansen op subjectieve armoede bij mensen die beide jaren onder of net boven de armoedegrens vallen.

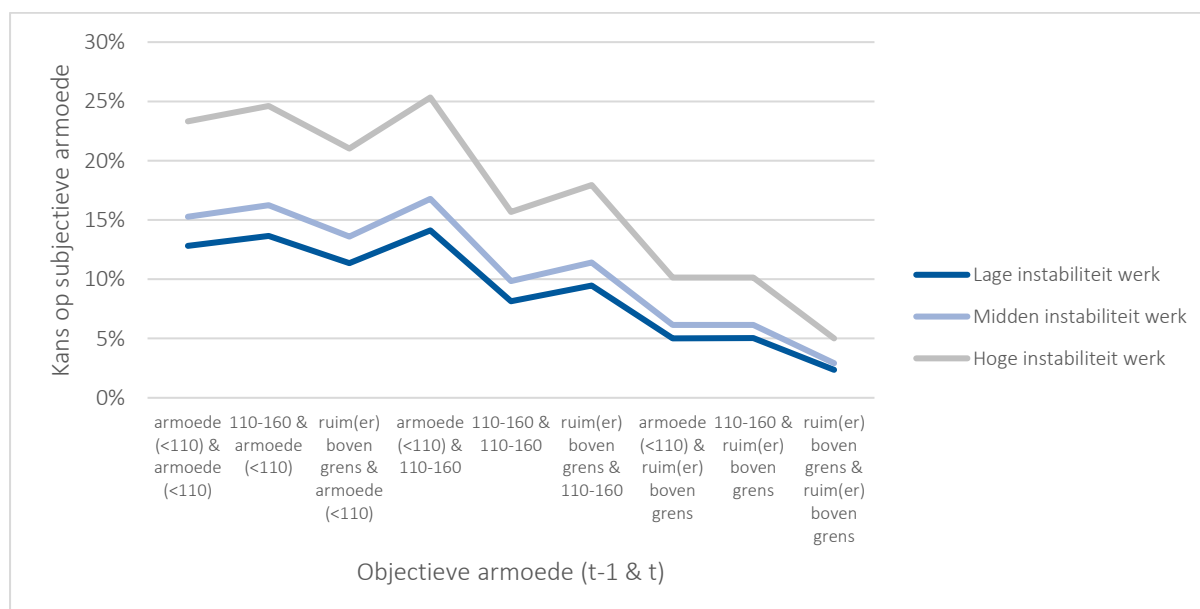
De voorspelde kansen zijn gebaseerd op de totale onderzoekspopulatie, die voor een groot deel bestaat uit mensen met een inkomen ruim boven de armoedegrens. We kijken daarom ook naar hoe verschillende omstandigheden binnen een huishouden deze voorspelde kansen beïnvloeden.

Huishoudens in instabiele werkomstandigheden voelen zich vaker arm

De mate van instabiliteit van werk binnen een huishouden heeft invloed op de relatie tussen objectieve en subjectieve armoede, zie figuur 4.1. Als huishoudens een hoge mate van instabiliteit van werk hebben (meer dan de helft van het totaal aantal werkenden binnen een huishouden heeft een flexibel contract) dan voelen zij zich veel vaker arm dan huishoudens met een lage mate van instabiliteit van werk. En dit verschil is sterker voor huishoudens die objectief gezien armer zijn.

Dus een huishouden waarin mensen met flexibele contracten werken, heeft vaker (grote) moeite om rond te komen dan een huishouden met hetzelfde huishoudinkomen maar waarin mensen vooral vaste contracten hebben. Dit betekent dat naast de hoogte van het inkomen ook de instabiliteit of onzekerheid over het inkomen een rol speelt in armoedebeleving. Meer onzekerheid leidt tot een grotere kans op ervaren armoede.

Figuur 4.1 Voorspelde kans op subjectieve armoede onder werkenden door objectieve armoede op verschillende niveaus van instabiliteit van werk

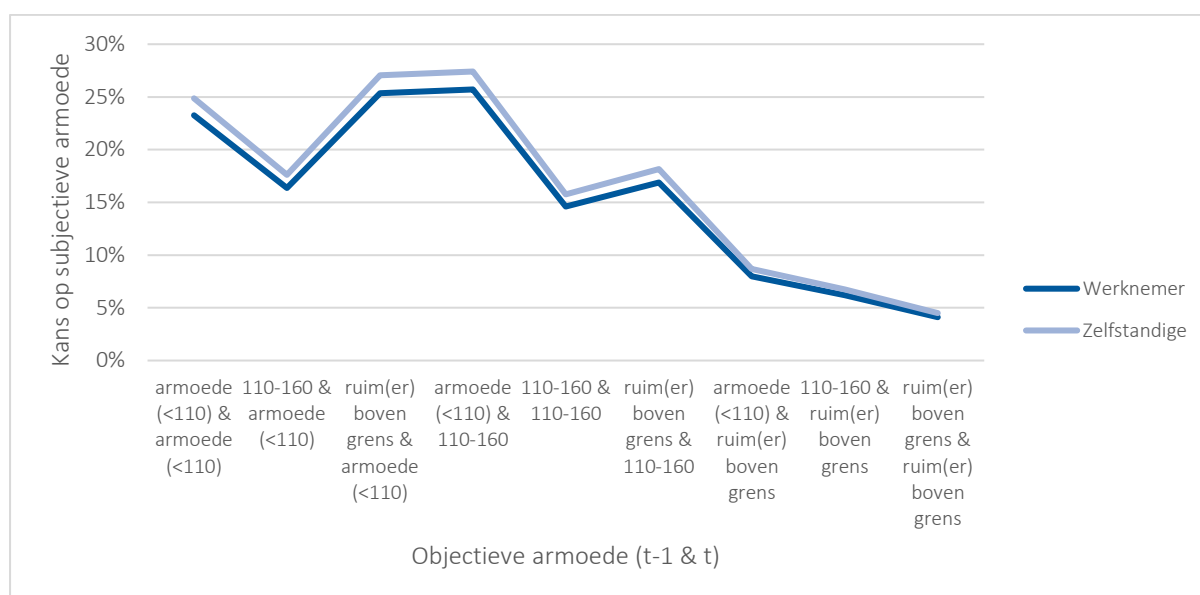

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Dit beeld zien we deels terug bij de invloed van het aantal zelfstandigen in een huishouden. Onder koppels (huishoudens met twee volwassenen) zien we dat de kans op ervaren armoede duidelijk groter wordt als beide partners zelfstandige zijn (figuur 4.3). Bij één zelfstandige is er geen verschil. Ook onder

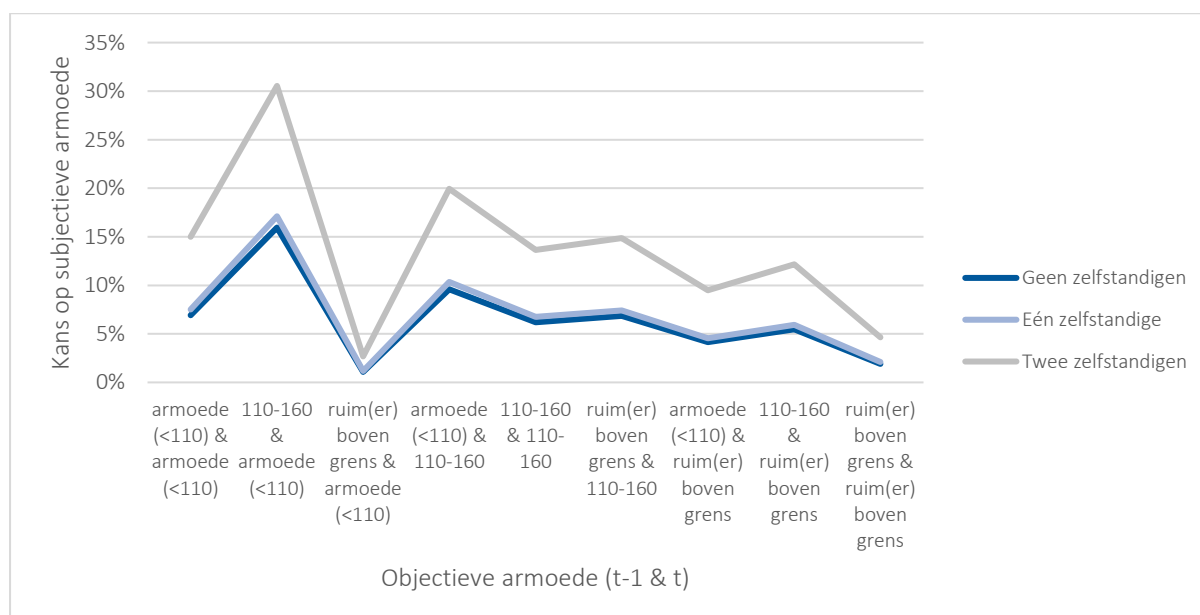
alleenstaanden zien we nauwelijks verschil in armoedebeleving tussen zelfstandigen en werknemers (figuur 4.2).

Figuur 4.2 Voorspelde kans op subjectieve armoede onder werkenden door objectieve armoede op verschillende niveaus van aantal zelfstandigen (alleenstaanden)

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Figuur 4.3 Voorspelde kans op subjectieve armoede onder werkenden door objectieve armoede op verschillende niveaus van aantal zelfstandigen (koppels)*

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

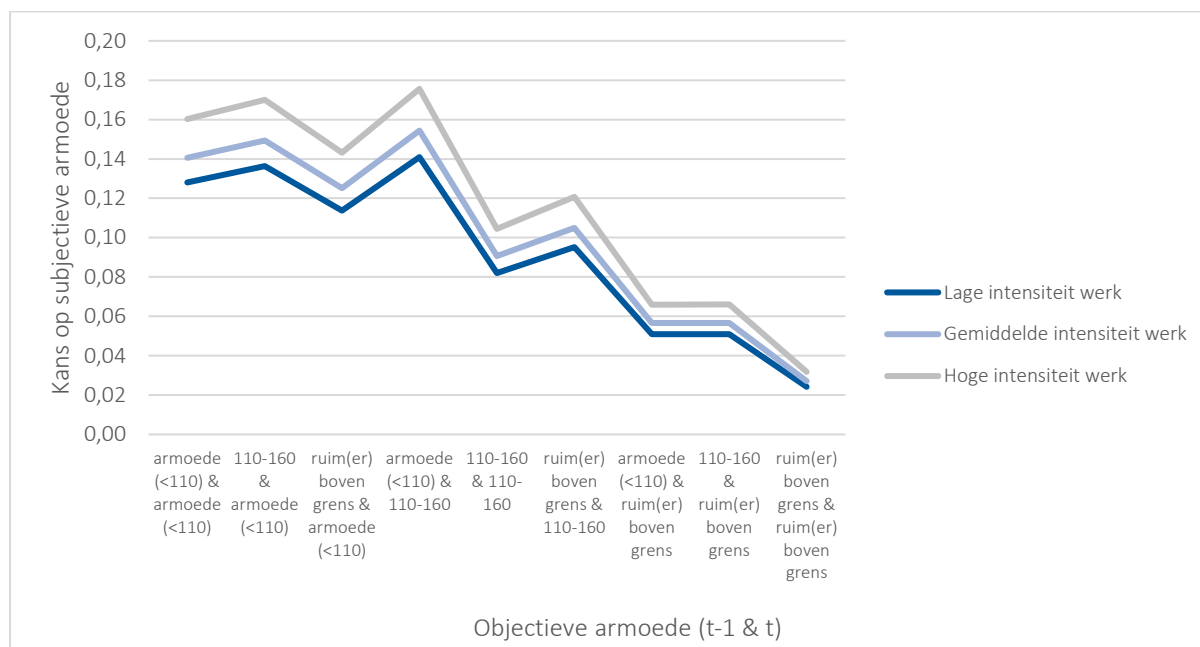
* Het aantal waarnemingen bij enkele combinaties van objectieve armoede in de jaren t-1 en t is beperkt, waaronder de combinatie 'ruim(er) boven grens & armoede (<110)'. Dit kan verklaren waarom de schatting van de kans op subjectieve armoede voor deze combinatie relatief klein is.

Intensiteit van werk heeft een kleine invloed op ervaren armoede onder werkenden

De mate van intensiteit van werk binnen een huishouden (de mate waarin binnen een huishouden in voltijd of deeltijd gewerkt wordt) heeft wel enige invloed op de relatie tussen objectieve en subjectieve

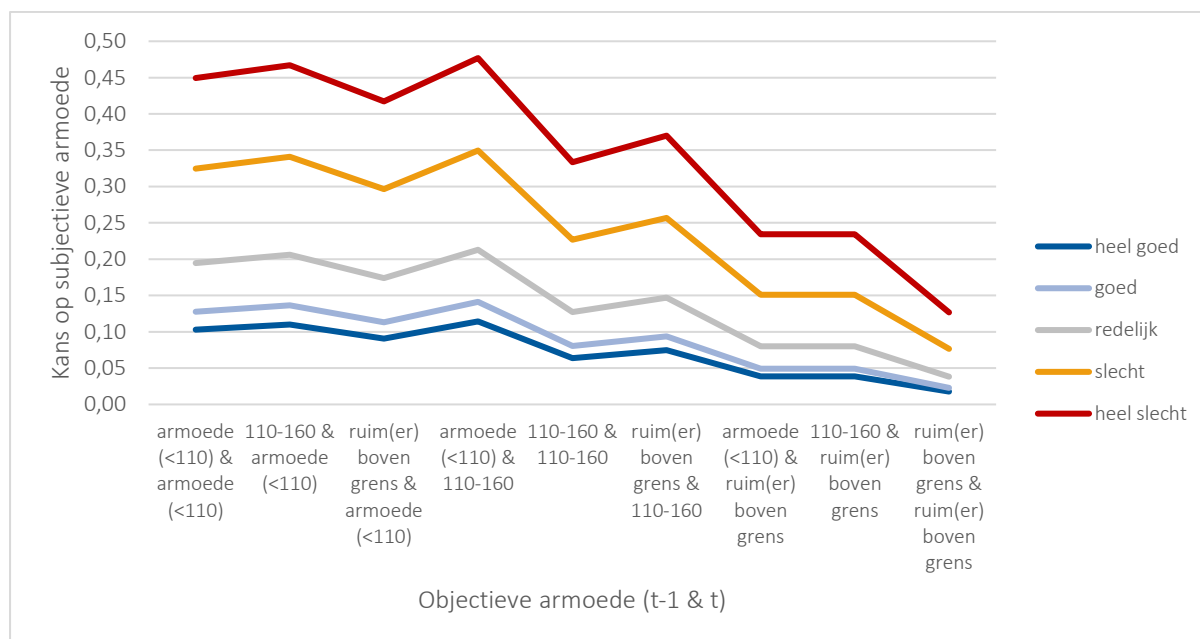
armoede, zie figuur 4.4, maar deze invloed is beperkt. Huishoudens met een hoge mate van intensiteit van werk voelen zich, bij gelijke inkomenssituatie, iets vaker arm dan huishoudens met een lage mate van intensiteit van werk. Mensen met een lagere mate van intensiteit van werk ervaren mogelijk minder armoedeproblemen omdat zij meer mogelijkheden hebben hun werkzaamheden uit te breiden.

Figuur 4.4 Voorspelde kans op subjectieve armoede onder werkenden door objectieve armoede op verschillende niveaus van intensiteit van werk

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Figuur 4.5 Voorspelde kans op subjectieve armoede onder werkenden door objectieve armoede op verschillende niveaus van gezondheid

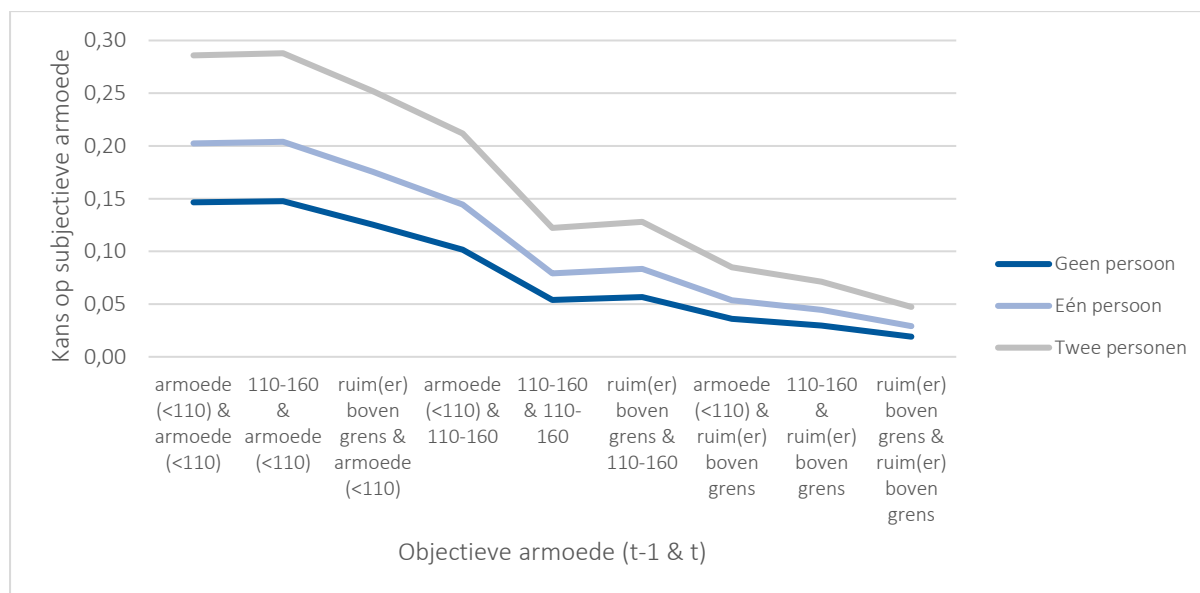

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Gezondheid heeft een sterke invloed op ervaren armoede onder werkenden

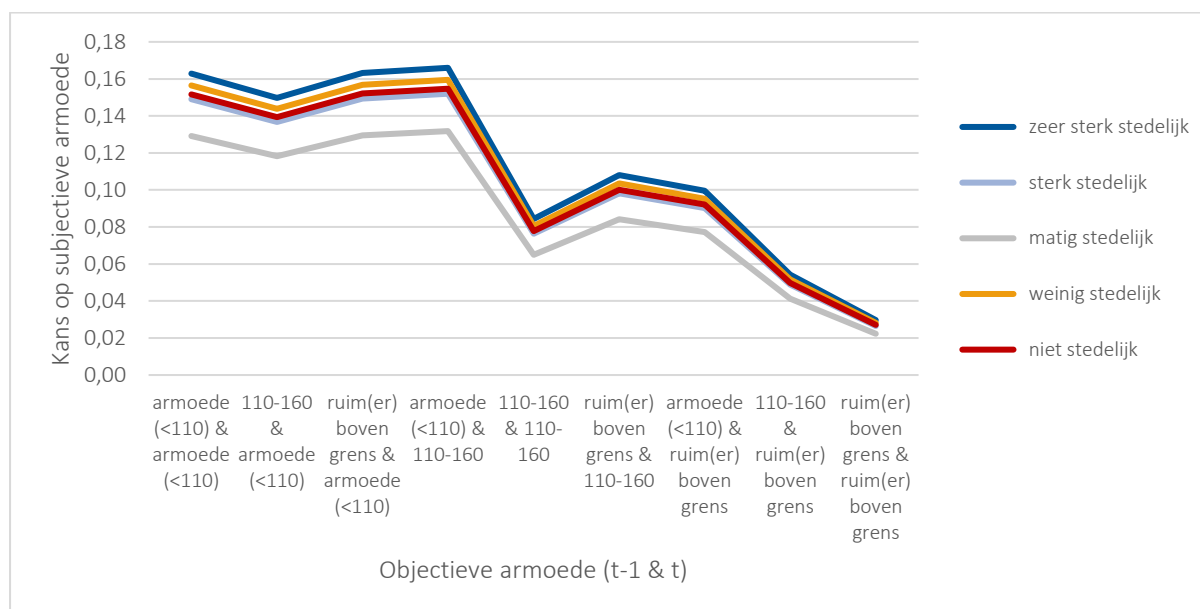
De mate van gezondheid heeft een sterke invloed op de relatie tussen objectieve en subjectieve armoede onder werkenden. Hoe slechter de gezondheid, hoe groter de invloed van de (objectieve) inkomenssituatie op de ervaren armoede. Voor huishoudens die (minimaal) twee jaar onder of net boven de armoedegrens leven, neemt de kans op ervaren armoede toe van 10% bij heel goede gezondheid tot 45% bij heel slechte gezondheid, een verschil van 35 procentpunten.

Figuur 4.6 Voorspelde kans op subjectieve armoede onder werkenden door objectieve armoede op verschillende niveaus van aantal personen in het buitenland geboren

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Figuur 4.7 Voorspelde kans op subjectieve armoede onder werkenden door objectieve armoede op verschillende niveaus van stedelijkheid

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Huishoudens met personen in het buitenland geboren voelen zich vaker arm

Als er in een huishouden één of meer personen zijn die in het buitenland zijn geboren, dan ervaren zij vaker armoedeproblemen dan huishoudens zonder personen die in het buitenland zijn geboren. Als beide partners in het buitenland zijn geboren, is de kans op subjectieve armoede nog duidelijk hoger, vooral voor mensen die lagere inkomens hebben.

Mate van stedelijkheid heeft een kleine invloed op ervaren armoede onder werkenden

Het niveau van stedelijkheid van de buurt waarin een huishouden woont, heeft een beperkte invloed op de relatie tussen objectieve en subjectieve armoede, zie figuur 4.7. Huishoudens in een matig stedelijke buurt voelen zich, bij gelijke inkomenssituatie, het minst vaak arm, huishoudens in een zeer sterk stedelijke buurt voelen zich het vaakst arm.

BIJLAGEN

I INITIËLE CLUSTERANALYSE

In deze bijlage bespreken we de resultaten van de initiële algemene sequentie- en clusteranalyse, uitgevoerd op basis van een steekproef van 200.000 personen, getrokken uit de onderzoekspopulatie waarin elk persoon minimaal één jaar onder de grens van 110% van de armoedegrens heeft gezeten.⁶³

I.1 Sequentie- en clusteranalyse

Net als in hoofdstuk twee zijn personen met vergelijkbare ontwikkelingen in de periode 2018 – 2023 samengenomen in één cluster. Het resultaat is een onderverdeling in zeven verschillende clusters (zie onderstaand figuur. Clusters zijn gesorteerd op de status waarin men eindigt).⁶⁴ Ook is voor elk cluster de samenstelling in kaart gebracht op basis van diverse persoons-, baan-, en woonkenmerken en gekeken hoe deze samenstelling verandert over de jaren (volledige tabel in bijlage II). We omschrijven de clusters als volgt:

1. **Werkende in armoede, veelal ontwikkelend naar werkend (13%).** Dit betreft een groep die zich (soms meerdere) jaren in een werkende armen status bevindt (diep of ondiep, en sporadisch in de risicogroep).
2. **Werkenden, sporadisch in armoede (26%).** Dit is grootste cluster van de zeven. Het betreft personen die overwegend werkend zijn, boven de armoedegrens zitten, maar één keer onder de grens van 110% vallen (en daarmee dus voldoen aan de afbakening van de onderzoekspopulatie).
3. **Niet-werkende risicogroep (19%).** Dit cluster is veelal gevuld met personen die in de status niet-werkende risicogroep zitten, met af en toe een jaar in ondiepe armoede. Het merendeel ontwikkelt zich naar de niet-werkend. Wat dat betreft is het een vergelijkbaar cluster als cluster 1, maar dan een niet-werkende variant.
4. **Niet-werkend in diepe armoede (9%).** Hier zitten voornamelijk personen in die zich (meerdere jaren) in de status niet-werkend armen (diep) bevinden. Over tijd is ook hier wel een ontwikkeling uit armoede te zien (of naar ondiepe armoede).
5. **Niet-werkend, sporadisch in armoede (18%).** Dit betreft personen die overwegend niet-werkend zijn, boven de armoedegrens zitten, maar minimaal één keer onder de grens van 110% vallen. Dit zouden we dus kunnen typeren als de niet-werkende tegenhanger van cluster 2.
6. **Van niet-werkend naar werkend uit armoede (6%).** Het kleinste cluster van de zeven. Het betreft personen die in eerdere jaren niet-werkend zijn (al dan niet in armoede of risicogroep), maar vanaf 2021 richting de status werkend gaan.

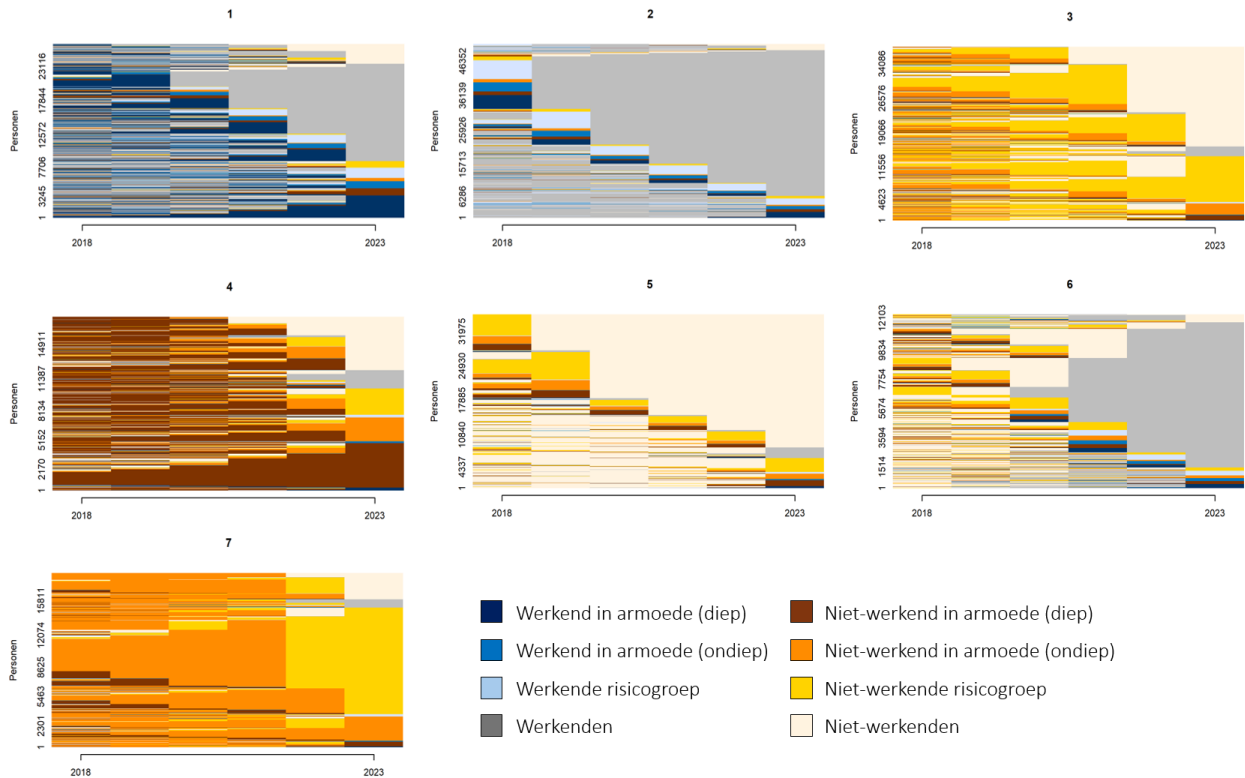
⁶³ De totale onderzoekspopulatie met deze begrenzing bedraagt 1.926.284

⁶⁴ Ook in deze analyse gaven de performance-metrics berekend (zie Bijlage II) geen duidelijk optimum, hoewel enkele maatstaven een lichte voorkeur lieten zien voor een clustering rond zeven à acht clusters. Daarom is ook hier gebruikgemaakt van visuele inspectie van de sequentiepatronen en een inhoudelijke beoordeling van de toegevoegde waarde van extra clusters. In de stap van zes naar zeven clusters komt een duidelijk herkenbaar extra patroon naar voren: een groep die zich ontwikkelt van niet-werkend (vaak in de risicogroep) naar werkend en uit armoede. Dat is een relevante beweging voor dit onderzoek. Bij acht clusters komt er geen vergelijkbaar betekenisvol cluster meer bij. Daarom is gekozen voor een indeling in zeven clusters.

7. **Van niet-werkend en armoede (ondiep) naar niet-werkend (risicogroep) (9%).** In dit cluster zien we een duidelijke overgang in 2022 van niet-werkend in ondiepe armoede naar niet-werkend in de risicogroep.⁶⁵

In slechts één van de zeven clusters komt een werken in armoede dominant terug. Daarnaast zien we in de meeste clusters dezelfde ontwikkeling terug die aansluit bij het bredere landelijke beeld: armoede neemt in de loop van de jaren af. Deze daling is zichtbaar onder zowel werkenden als niet-werkenden.

Figuur I.1 Sequenties per cluster

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

I.2 Kenmerken van de clusters

Ook bij deze initiële analyse hebben we gekeken naar verschillen persoon-, baan-, en woonkenmerken van de personen binnen clusters. De volledige tabel kenmerken is te vinden in bijlage II. De volgende paragrafen lichten een aantal kenmerken uit.

Sterke vertegenwoordiging lager opgeleiden en kwetsbare huishoudenstructuren

Kijkend naar alle personen in deze onderzoeksgroep, springen er een aantal persoonskenmerken uit (zie figuur 2.3). Op persoonsniveau zien we dat er iets meer vrouwen (55%) dan mannen (45%) inzitten. Dat beeld zien we vooral terug in groepen waar niet-werkenden een grote rol spelen, zoals de niet-werkende risicogroep (cluster 3) en de groep die sporadisch in armoede zit (cluster 5).

Leeftijd is over de gehele onderzoeksgroep redelijk verdeeld, maar tussen clusters bestaan duidelijke verschillen. Zo zien we in de groep waar personen vooral niet-werkend zijn en af en toe in armoede

⁶⁵ We lijken hier een ontwikkeling te zien die ook door het CPB is omschreven in het eerdergenoemde rapport. Het CPB rapporteert dat vooral mensen met een relatief lage armoede-intensiteit in 2022 uit de armoede kwamen. Dit hangt samen met inkomensondersteunende maatregelen in dat jaar, zoals de energietoeslag voor huishoudens tot 120% van het sociaal minimum en de eenmalige tegemoetkoming van €380 voor alle huishoudens (zie p.5). Deze maatregelen verhogen het besteedbaar inkomen vooral bij huishoudens met een relatief klein tekort ten opzichte van de armoedegrens, waardoor zij in 2022 vaker net boven deze grens uitkomen.

vallen (cluster 5), een relatief groot aandeel 60-plussers. Daartegenover staat de groep waarin mensen van niet-werkend naar werkend bewegen (cluster 6), waar juist vaker jongeren in zitten. Qua opleidingsniveau zien we in de gehele onderzoeksgroep een aanzienlijke oververtegenwoordiging van personen zonder behaald diploma, van maar liefst 19% tegenover 1% landelijk. Deze oververtegenwoordiging is het sterkst in de groep waar personen vooral niet-werkend zijn en af en toe in armoede (cluster 5, 26%). Binnen groepen waar veel werkenden zitten, zoals cluster 1 (met veel werkenden in armoede) en cluster 2 (werkenden, sporadisch in armoede), zien we ook nog een behoorlijk aandeel hoger opgeleiden (respectievelijk 16% en 19%).

Kijkend naar zorgkosten zijn er ook duidelijke verschillen tussen de groepen te zien. Zo zien we in de niet-werkende clusters een relatief hoger aandeel van hogere zorgkosten (cluster 3, 4, 5, en 7). Dit hangt waarschijnlijk voor een deel samen met het hogere aandeel ouderen in die clusters.⁶⁶ Daartegenover zien we in de werkende clusters juist lagere zorgkosten. In cluster 2, het cluster met veelal werkenden die sporadisch onder de grens van 110% vallen, zien we de laagste zorgkosten terug. We lijken hier dus het patroon te zien dat werkenden over het algemeen lagere zorgkosten hebben dan niet-werkenden.⁶⁷

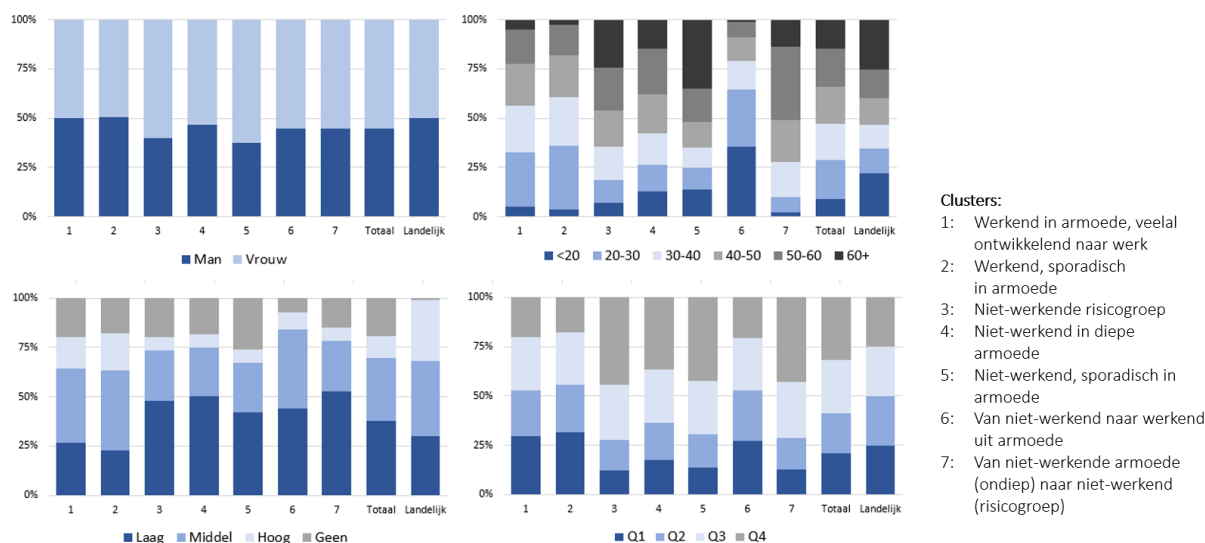
Tot slot laat ook de huishoudsamenstelling en positie binnen het huishouden duidelijke patronen zien (weergegeven in figuur 2.4).⁶⁸ Kwetsbare huishoudstructuren zijn over de hele linie sterker terug te vinden. Zo zijn eenpersoonshuishoudens en eenouderhuishoudens met name sterk terug te vinden (32% en 19% tegenover respectievelijk 17% en 9% landelijk). Vooral in de niet-werkende risicogroep (cluster 3) en de groep die van ondiepe armoede naar de risicogroep schuift (cluster 7) zien we een hoog aandeel eenpersoonshuishoudens. Eenouderhuishoudens zijn relatief sterk vertegenwoordigd in de groep die van niet-werkend naar werkend beweegt (cluster 6). De combinatie in dit cluster met het hoge aandeel jongeren lijkt te wijzen op de situatie waarbij een thuiswonend kind gaat werken, waardoor het huishouden boven de armoedegrens komt.

⁶⁶ Landelijk stijgen zorgkosten sterk met leeftijd, zie [CBS \(2025\), Basisverzekering \(Zvw\) kosten per persoon](#)

⁶⁷ Het RIVM beschrijft dat gezondheidsverschillen deels samenhangen met sociaaleconomische positie, waarbij “onzeker werk en inkomen” een belangrijk risico vormt voor slechtere gezondheid. Dit sluit aan bij het patroon dat personen zonder werk gemiddeld hogere zorgkosten hebben dan werkenden (zie [RIVM \(2024\), Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024](#))

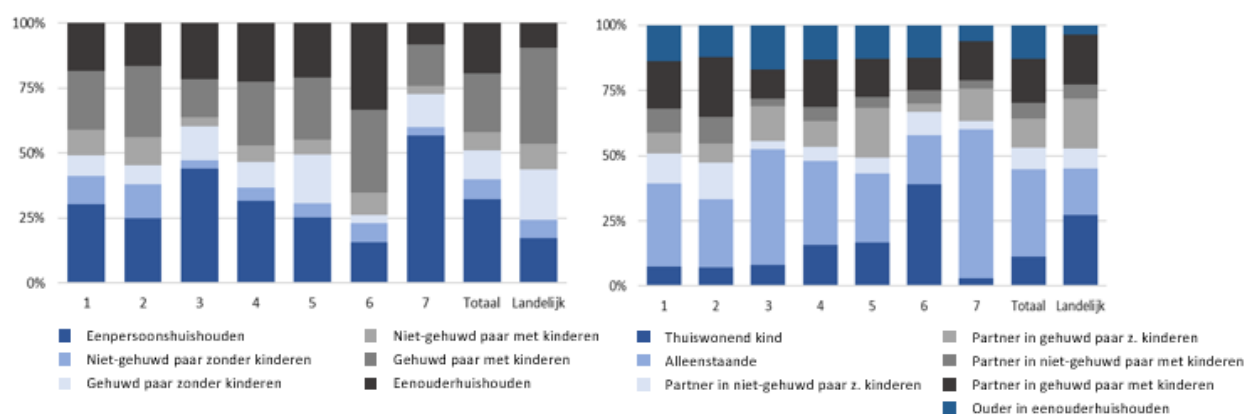
⁶⁸ Hier is per persoon respectievelijk gekeken naar de meest voorkomende huishoudsamenstelling en positie binnen het huishouden over de jaren 2018-2023.

Figuur I.2 Verdeling in de clusters naar geslacht (linksboven), leeftijd (rechtsboven), opleidingsniveau (linksonder) en zorgkosten (rechtsonder)

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Figuur I.3 Verdeling in de clusters naar huishoudtype (links) en positie binnen het huishouden (rechts)

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Lage lonen en kleine contracten voor de werkenden in de steekproef

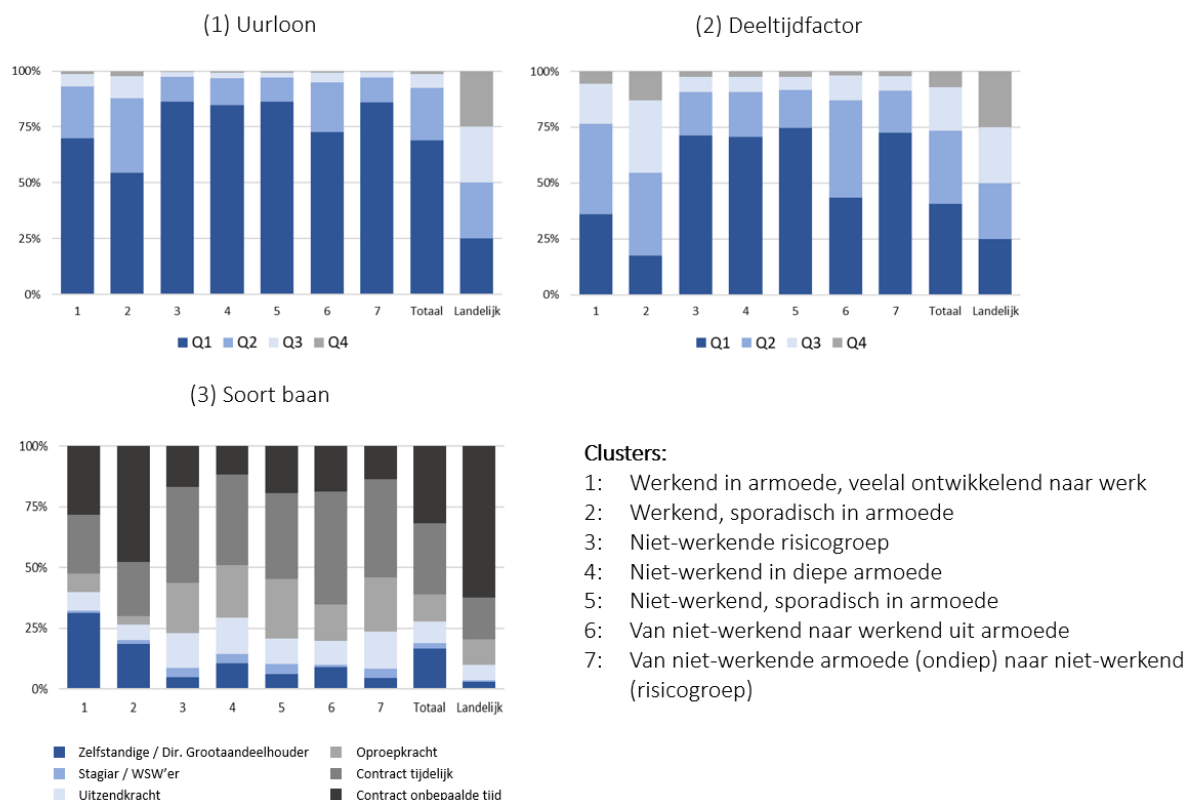
Ook hebben we gekeken naar verschillende baankenmerken. Kijkend naar het gemiddelde uurloon, zien we over de hele linie dat personen zeer vaak in het laagste kwartiel van het uurloon zitten (69%). Dit zien we ook terug in de groep waar het vaakst werken in armoede voorkomt (cluster 1). Ondanks dat in groep werkenden die slechts sporadisch in armoede vallen (cluster 2) het eerste kwartiel ook het vaakst voorkomt, zien we hier wel een minder sterke oververtegenwoordiging dan binnen andere groepen. Dat past bij het beeld dat dit cluster personen bevat die incidenteel onder de grens van 110% zijn gevallen.

Ook de gemiddelde deeltijdfactor laat een patroon zien. Binnen groepen waar veel niet-werkenden zitten, zitten veel personen in het laagste kwartiel (meer dan 70% in al deze clusters). Onder de groep waar het vaakst werken in armoede voorkomt (cluster 1) zien we een iets evenwichtiger verdeling; daar is het tweede kwartiel zelfs iets groter dan het eerste. De groep werkenden die slechts sporadisch in armoede vallen (cluster 2) kent daarnaast nog een substantieel aandeel personen in het derde deeltijdkwartiel, wat past bij het relatief stabielere werkpatroon binnen dit cluster.

Tot slot de soort baan. Onder de groep waar het vaakst werken in armoede valt een relatief groot aandeel zelfstandigen op (31%), in geen enkel ander cluster is dit aandeel groot. Onder niet-

werkenden zien we juist vaker uitzend- of oproepbanen en meer tijdelijke contracten, duidend op minder stabiele arbeidssituaties. De groep werkenden die slechts sporadisch in armoede vallen (cluster 2) kent daarentegen veel vaste contracten, wat opnieuw bevestigt dat het hier overwegend gaat om werkenden die in principe een relatief stabiele positie hebben, maar slechts incidenteel onder de armoedegrens uitkomen.

Figuur I.4 Verdeling in de clusters naar uurloon (linksboven), deeltijdfactor (rechtsboven), en soort baan (onder)

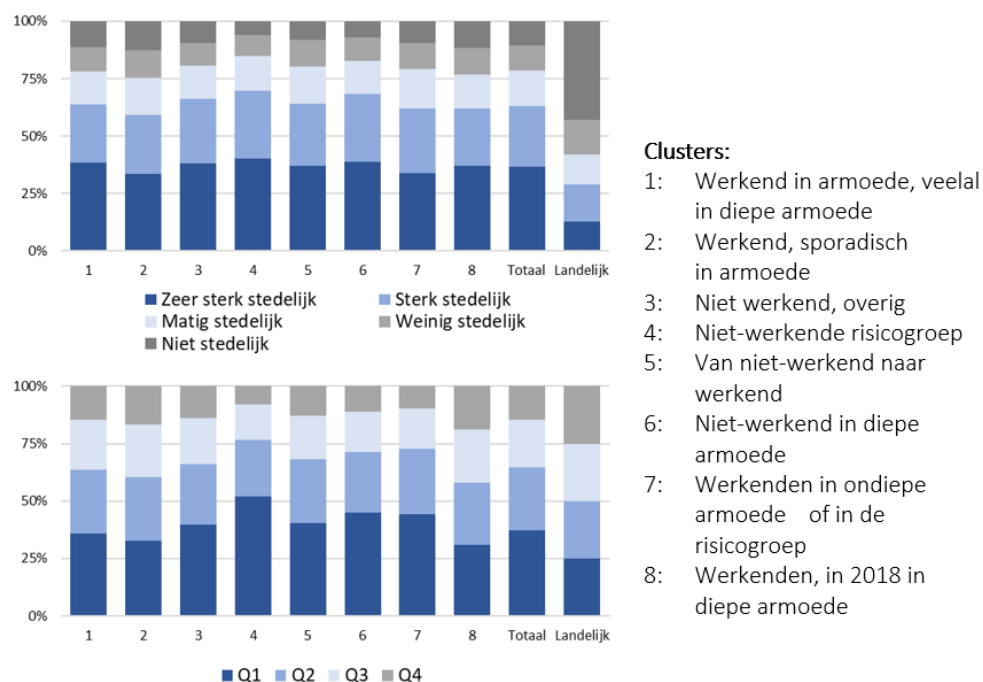
Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Personen wonen veelal in wijken met een hoge stedelijkheid en lagere arbeidsparticipatie

Tot slot hebben we gekeken naar verschillende woonkenmerken, zoals de mate van stedelijkheid en de arbeidsparticipatie van en in de wijk waar iemand woont. Personen in de onderzoeksgroep wonen relatief vaak in sterk stedelijke of zeer sterk stedelijke gebieden. De minst stedelijke categorie komt juist het minste voor (7%), terwijl deze landelijk gezien het grootste aandeel heeft (43%). Dit beeld is redelijk consistent voor alle clusters.

Kijkend naar arbeidsparticipatie, zien we dat personen in de steekproef relatief vaak in wijken wonen waar de arbeidsparticipatie laag is. Dit komt het sterkst naar voren in de clusters 3 (niet-werkende risicogroep) en cluster 7 (waar personen van niet-werkend en armoede (ondiep) naar niet-werkend (risicogroep) gaan). Toch is een vergelijkbaar beeld te zien in de clusters waar veel werkenden zitten (i.e. cluster 1 en cluster 2).

Figuur I.5 Verdeling in de clusters naar mate van stedelijkheid (links) en arbeidsparticipatie in de wijk (rechts)

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

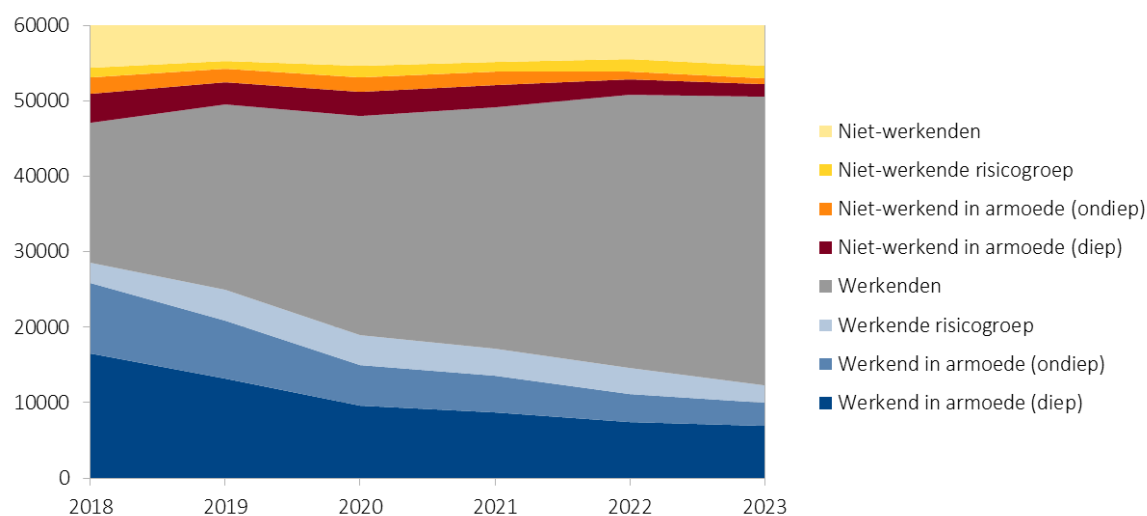
II ADDITIONELE FIGUREN EN TABELLEN HOOFDSTUK 2

Tabel II.1 Overzicht statussen (2018-2023)

Status	Jaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Werkend in armoede (diep)		16.502	13.247	9550	8716	7429	6880
Werkend in armoede (ondiep)		3771	2977	3241	2943	2024	1675
Werkende risicogroep		9327	7632	5381	4873	3772	3060
Werkenden		2280	1807	1887	1764	1053	810
Niet-werkend in armoede (diep)		2785	4132	4045	3577	3378	2353
Niet-werkend in armoede (ondiep)		1251	1088	1510	1397	1606	1653
Niet-werkende risicogroep		18.508	24.483	29.002	31.961	36.267	38.242
Niet-werkenden		5576	4634	5384	4769	4471	5327
Totaal		60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Figuur II.2 Visuele weergave van het aandeel per status (2018-2023)

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Tabel II.2 Kenmerken per cluster (horende bij de analyse beschreven in hoofdstuk 2)

Kenmerk	Categorie	1	2	3	4	5	6	7	8	Totaal	Landelijk
Geslacht	Man	50%	47%	41%	49%	51%	49%	49%	50%	50%	47%
	Vrouw	50%	53%	59%	51%	49%	51%	51%	50%	50%	53%
Leeftijd in 2018	<20	7%	4%	38%	3%	10%	4%	8%	22%	7%	4%
	20 – 29	27%	19%	24%	38%	21%	37%	30%	13%	27%	19%
	30 – 39	23%	25%	10%	23%	22%	23%	22%	12%	23%	25%
	40 – 49	21%	27%	10%	20%	21%	21%	21%	13%	21%	27%
	50 – 59	17%	21%	8%	14%	18%	14%	15%	14%	17%	21%
	60+	4%	5%	9%	2%	7%	2%	4%	25%	4%	5%
Hoogste opleiding in 2018	Laag	27%	34%	41%	18%	43%	22%	26%	30%	27%	34%
	Middel	38%	36%	40%	40%	33%	39%	38%	38%	38%	36%
	Hoog	16%	11%	9%	23%	9%	22%	17%	31%	16%	11%
	Geen	20%	18%	10%	20%	15%	17%	18%	1%	20%	18%
Gem. zorgkosten	Q1 (< 327)	31%	28%	23%	33%	21%	33%	30%	25%	31%	28%
	Q2 (327 – 820)	24%	24%	24%	25%	19%	26%	24%	25%	24%	24%
	Q3 (820 – 2.346)	26%	28%	28%	26%	28%	26%	27%	25%	26%	28%
	Q4 (> 2.346)	19%	20%	26%	16%	31%	16%	19%	25%	19%	20%
Schuld in 2018	Nee	74%	76%	80%	83%	63%	82%	78%		74%	76%
	Ja	26%	24%	20%	17%	37%	18%	22%		26%	24%
Gem. uurloon	Q1 (<14,90)	73%	78%	84%	51%	90%	51%	66%	25%	73%	78%
	Q2 (14,90 – 20,60)	20%	18%	13%	34%	8%	37%	25%	25%	20%	18%
	Q3 (20,60 – 27,90)	5%	3%	2%	12%	2%	10%	7%	25%	5%	3%
	Q4 (> 27,90)	1%	1%	0%	3%	0%	2%	2%	25%	1%	1%
Gem. deeltijdfactor	Q1	42%	19%	77%		46%		39%	19%	41%	25%
	Q2	39%	40%	19%		44%		34%	37%	34%	25%
	Q3	14%	30%	3%		8%		17%	36%	18%	25%
	Q4	5%	11%	1%		1%		10%	8%	6%	25%
Soort baan (modus)	Zelfs./Dir.	37%	12%	13%	29%	18%	14%	26%	3%	37%	12%
	Stagiair/WSW'er	1%	4%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	4%
	Uitzendkracht	8%	8%	10%	5%	15%	7%	7%	6%	8%	8%
	Oproepkracht	8%	8%	21%	3%	16%	3%	7%	10%	8%	8%
	Contract tijdelijk	23%	24%	37%	21%	35%	23%	24%	17%	23%	24%
	Contract vast	24%	45%	17%	41%	14%	53%	34%	62%	24%	45%
Jaren als hoofdkostwinner	0	9%	11%	17%	7%	19%	10%	10%	9%	11%	
	1	6%	3%	27%	12%	7%	8%	10%	6%	3%	
	2	9%	4%	19%	12%	5%	8%	10%	9%	4%	
	3	12%	5%	11%	11%	6%	8%	10%	12%	5%	
	4	12%	7%	7%	11%	7%	9%	10%	12%	7%	
	5	14%	10%	4%	14%	11%	11%	12%	14%	10%	
	6	38%	60%	15%	33%	44%	47%	39%	38%	60%	

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Op basis van een steekproef van 60.000, getrokken uit de populatie personen die in de periode 2018 – 2023 minimaal één jaar als werkend en met een inkomen onder de armoedegrens geregistreerd stonden.

Tabel II.2 (vervolg)

Kenmerk	Categorie	1	2	3	4	5	6	7	8	Totaal	Landelijk
Type huish. (modus)	Eenpersoons	30%	26%	16%	24%	32%	23%	26%	17%	30%	26%
	Niet-gehuwd z. kind	10%	7%	7%	18%	5%	16%	12%	7%	10%	7%
	Gehuwd z. kind	7%	8%	6%	7%	7%	6%	7%	19%	7%	8%
	Niet-gehuwd m. kind	10%	9%	10%	12%	9%	11%	10%	10%	10%	9%
	Gehuwd m. kind	22%	30%	35%	25%	24%	29%	26%	36%	22%	30%
	Eenouder	19%	21%	24%	13%	21%	14%	17%	9%	19%	21%
	Overig	2%	1%	2%	2%	1%	1%	2%	2%	2%	1%
Pos. in huish. (modus)	Thuisw. kind	9%	5%	36%	7%	13%	6%	10%	26%	9%	5%
	Alleenstaande	32%	27%	20%	25%	33%	24%	27%	17%	32%	27%
	Partner, niet-geh., z. kind	11%	7%	9%	18%	5%	16%	13%	7%	11%	7%
	Partner, geh., z. kind	7%	8%	6%	7%	7%	6%	7%	19%	7%	8%
	Partner, niet-geh., m. kind	9%	8%	6%	11%	8%	10%	9%	5%	9%	8%
	Partner, geh., m. kind	16%	27%	11%	19%	19%	25%	19%	18%	16%	27%
	Ouder, eenouderhuish.	14%	17%	9%	9%	13%	11%	12%	4%	14%	17%
	Overig	3%	2%	4%	3%	2%	2%	3%	3%	3%	2%
Stedelijkheid	Zeer sterk stedelijk	38%	33%	40%	34%	38%	34%	36%	13%	38%	33%
	Sterk stedelijk	26%	29%	26%	25%	30%	27%	27%	16%	26%	29%
	Matig stedelijk	14%	17%	14%	16%	15%	17%	15%	13%	14%	17%
	Weinig stedelijk	11%	11%	10%	12%	9%	12%	11%	15%	11%	11%
	Niet stedelijk	11%	10%	10%	13%	8%	10%	11%	43%	11%	10%
% hoogopgeleid in wijk	Q1	26%	33%	25%	23%	33%	26%	26%	25%	26%	33%
	Q2	23%	25%	20%	24%	23%	25%	24%	25%	23%	25%
	Q2	23%	21%	23%	23%	21%	22%	22%	25%	23%	21%
	Q4	29%	21%	32%	30%	22%	26%	28%	25%	29%	21%
% Arbeidspart. in wijk	Q1	36%	43%	35%	31%	47%	34%	35%	25%	36%	43%
	Q2	27%	27%	27%	27%	27%	29%	27%	25%	27%	27%
	Q3	22%	19%	22%	23%	16%	21%	22%	25%	22%	19%
	Q4	15%	10%	15%	19%	9%	16%	15%	25%	15%	10%
Ouders uit buitenland	0	16%	12%	14%	17%	13%	15%	57%	76%	16%	12%
	1	74%	79%	76%	75%	76%	77%	7%	6%	74%	79%
	2	10%	9%	10%	8%	11%	8%	36%	18%	10%	9%
Generatie	0	32%	33%	25%	26%	38%	30%	57%	76%	32%	33%
	1	44%	38%	59%	53%	32%	47%	29%	14%	44%	38%
	2	25%	29%	16%	21%	29%	24%	15%	10%	25%	29%

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Op basis van een steekproef van 60.000, getrokken uit de populatie personen die in de periode 2018 – 2023 minimaal één jaar als werkend en met een inkomen onder de armoedegrens geregistreerd stonden.

Tabel II.3 Kenmerken per cluster (initieële analyse met als doelpopulatie iedereen die minstens 1 jaar onder de 110% van de armoedegrens zat)

Kenmerk	Categorie	1	2	3	4	5	6	7	Totaal	Landelijk
Geslacht	Man	50%	51%	40%	47%	38%	45%	45%	45%	50%
	Vrouw	50%	49%	60%	53%	62%	55%	55%	55%	50%
Leeftijd in 2018	<20	5%	4%	7%	13%	14%	36%	2%	9%	22%
	20 – 29	28%	32%	12%	14%	11%	29%	8%	20%	13%
	30 – 39	23%	24%	17%	16%	10%	15%	17%	18%	12%
	40 – 49	21%	21%	18%	20%	13%	12%	21%	19%	13%
	50 – 59	17%	15%	22%	23%	17%	7%	37%	19%	14%
	60+	5%	3%	25%	15%	35%	1%	14%	15%	25%
Hoogste opl. in 2018	Laag	27%	23%	48%	50%	42%	44%	53%	38%	30%
	Middel	38%	41%	26%	25%	25%	40%	26%	32%	38%
	Hoog	16%	19%	7%	7%	7%	9%	7%	11%	31%
	Geen	20%	18%	20%	18%	26%	7%	15%	19%	1%
Gem. zorgkosten	Q1 (< 327)	30%	31%	12%	18%	14%	27%	13%	21%	25%
	Q2 (327 – 820)	23%	24%	16%	19%	17%	26%	16%	20%	25%
	Q3 (820-2346)	27%	27%	28%	27%	27%	26%	28%	27%	25%
	Q4 (> 2346)	20%	18%	44%	37%	42%	21%	43%	32%	25%
Schuld in 2018	Nee	76%	81%	80%	70%	82%	78%	78%	79%	
	Ja	24%	19%	20%	30%	18%	22%	22%	21%	
Gem. uurloon	Q1 (<14.90)	70%	54%	86%	85%	86%	73%	86%	69%	25%
	Q2 (14.90 – 20.60)	23%	34%	11%	12%	11%	22%	11%	23%	25%
	Q3 (20.60 – 27.90)	6%	10%	2%	3%	2%	5%	2%	6%	25%
	Q4 (> 27.90)	1%	2%	0%	1%	1%	1%	0%	1%	25%
Gem. deeltijdfactor	Q1	36%	18%	71%	71%	75%	44%	73%	41%	25%
	Q2	40%	37%	20%	20%	17%	43%	19%	33%	25%
	Q3	18%	32%	7%	7%	6%	11%	7%	19%	25%
	Q4	6%	13%	2%	3%	3%	2%	2%	7%	25%
Soort baan (modus)	Zelfs./Dir.	31%	19%	5%	11%	6%	9%	4%	17%	3%
	Stagiar/WSW'er	1%	1%	4%	4%	4%	1%	4%	2%	1%
	Uitzendkracht	8%	6%	14%	15%	11%	10%	15%	9%	6%
	Oproepkracht	8%	3%	21%	22%	24%	15%	23%	11%	10%
	Contract tijdelijk	24%	22%	40%	37%	35%	46%	40%	30%	17%
	Contract vast	28%	48%	17%	12%	19%	19%	14%	32%	62%
Jaren als hoofdkost.	0	9%	11%	20%	27%	31%	37%	15%	19%	
	1	6%	8%	3%	4%	8%	13%	2%	6%	
	2	9%	8%	2%	4%	7%	11%	2%	6%	
	3	10%	8%	3%	5%	5%	9%	1%	6%	
	4	11%	9%	4%	6%	4%	6%	3%	7%	
	5	14%	12%	6%	9%	5%	5%	5%	8%	
	6	41%	44%	62%	44%	40%	20%	71%	47%	

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Op basis van een steekproef van 200.000, getrokken uit de populatie personen die in de periode 2018 – 2023 minimaal één jaar onder de grens van 110% van de armoedegrens vielen.

Tabel II.3 (vervolg)

Kenmerk	Categorie	1	2	3	4	5	6	7	Totaal	Landelijk
Type huish. (modus)	Eenpersoons	30%	24%	44%	31%	25%	15%	57%	32%	17%
	Niet-gehuwd z. kind	11%	13%	3%	5%	5%	7%	3%	8%	7%
	Gehuwd z. kind	8%	7%	13%	10%	19%	3%	13%	11%	19%
	Niet-gehuwd m. kind	10%	11%	3%	6%	6%	8%	3%	7%	10%
	Gehuwd m. kind	22%	27%	15%	24%	24%	31%	16%	22%	36%
	Eenouder	18%	16%	22%	22%	21%	33%	8%	19%	9%
	Overig	2%	1%	0%	1%	1%	2%	0%	1%	2%
Pos. in huish (modus)	Thuisw. kind	7%	7%	8%	15%	16%	38%	3%	11%	26%
	Alleenstaande	31%	25%	44%	32%	26%	18%	57%	33%	17%
	Partner, niet-geh., z. kind	11%	14%	3%	5%	6%	9%	3%	8%	7%
	Partner, geh., z. kind	8%	7%	13%	10%	19%	3%	13%	11%	19%
	Partner, niet-geh., m. kind	9%	10%	3%	5%	4%	5%	3%	6%	5%
	Partner, geh., m. kind	18%	23%	11%	18%	15%	12%	15%	17%	18%
	Ouder, eenouderhuish.	13%	12%	17%	13%	13%	12%	6%	13%	4%
	Overig	3%	2%	1%	2%	2%	3%	0%	2%	3%
Stedelijkheid	Zeer sterk stedelijk	38%	33%	38%	38%	32%	35%	41%	36%	13%
	Sterk stedelijk	26%	27%	30%	29%	28%	29%	29%	28%	16%
	Matig stedelijk	14%	16%	15%	15%	17%	16%	14%	16%	13%
	Weinig stedelijk	11%	12%	10%	10%	12%	11%	9%	11%	15%
	Niet stedelijk	11%	11%	7%	8%	11%	9%	6%	9%	43%
% hoogopp. in wijk	Q1	27%	27%	35%	33%	31%	30%	36%	31%	25%
	Q2	23%	25%	24%	23%	25%	25%	24%	24%	25%
	Q2	22%	23%	21%	21%	22%	22%	21%	22%	25%
	Q4	27%	25%	20%	22%	21%	24%	20%	23%	25%
% Arbeidspart. In wijk	Q1	37%	35%	50%	47%	42%	40%	54%	43%	25%
	Q2	27%	28%	27%	26%	28%	27%	25%	27%	25%
	Q3	21%	22%	16%	17%	19%	20%	14%	19%	25%
	Q4	14%	15%	7%	9%	11%	13%	6%	11%	25%
Ouders uit buitenland	0	53%	59%	50%	42%	61%	54%	44%	53%	76%
	1	7%	6%	6%	6%	7%	8%	5%	6%	6%
	2	40%	35%	45%	52%	33%	38%	52%	40%	18%
Generatie	0	53%	59%	50%	42%	61%	54%	44%	53%	76%
	1	31%	27%	38%	43%	26%	22%	47%	33%	14%
	2	15%	14%	13%	16%	13%	24%	9%	14%	10%

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Op basis van een steekproef van 200.000, getrokken uit de populatie personen die in de periode 2018 – 2023 minimaal één jaar onder de grens van 110% van de armoedegrens vielen.

Tabel II.4 Performance metrics uiteindelijke sequentie- en clusteranalyse

Nr. clust.	Avg. Dist	PBM	DB	XB	AMS	ARI > 0.8	JC > 0.8	Best iter.
2	4,46	0,45	1,39	0,74	0,35	31	31	3
3	4,09	0,66	1,37	0,68	0,40	43	41	40
4	3,79	0,43	1,42	0,63	0,38	33	29	6
5	3,62	0,44	1,27	0,91	0,34	1	1	23
6	3,45	0,34	1,27	1,73	0,32	10	7	3
7	3,30	0,27	1,41	1,65	0,34	15	9	12
8	3,20	0,22	1,35	1,60	0,34	5	3	45
9	3,10	0,18	1,25	1,55	0,34	1	1	45
10	3,02	0,16	1,33	1,51	0,34	9	2	49
11	2,94	0,14	1,46	1,47	0,35	3	1	49
12	2,87	0,12	1,61	1,44	0,37	3	1	7
13	2,83	0,11	1,49	1,41	0,37	1	1	12
14	2,78	0,10	1,33	1,39	0,36	1	1	42
15	2,73	0,09	1,32	1,36	0,36	1	1	42
16	2,69	0,08	1,37	1,34	0,37	1	1	11
17	2,64	0,07	1,59	1,32	0,38	1	1	40
18	2,60	0,07	1,42	1,30	0,39	1	1	24
19	2,56	0,06	1,47	1,28	0,38	1	1	8
20	2,53	0,06	1,46	1,27	0,40	1	1	30

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

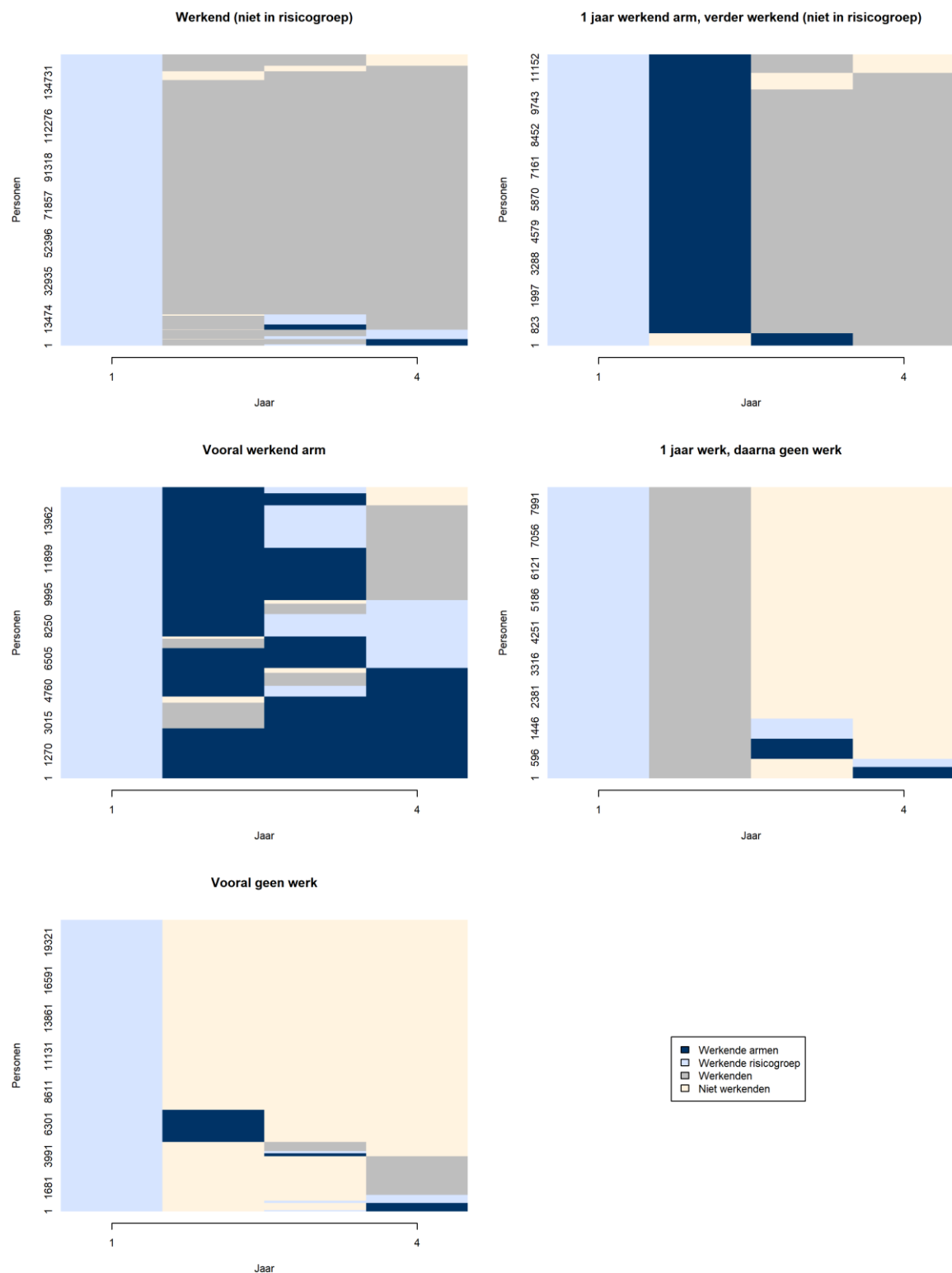
Tabel II.5 Performance metrics initiële sequentie- en clusteranalyse

Nr. clust.	Avg. Dist	PBM	DB	XB	AMS	ARI > 0.8	JC > 0.8	Best iter.
2	4.97	1.46	0.82	0.41	0.54	49	50	1
3	4.30	0.86	0.97	0.54	0.50	44	42	2
4	3.99	0.57	0.99	0.50	0.51	49	45	9
5	3.78	0.40	1.05	0.63	0.49	30	26	34
6	3.58	0.31	1.20	0.60	0.42	43	17	48
7	3.43	0.25	1.22	0.57	0.43	16	7	21
8	3.34	0.20	1.23	0.56	0.41	9	4	7
9	3.25	0.17	1.33	0.81	0.41	6	1	17
10	3.16	0.14	1.25	0.79	0.41	4	3	36
11	3.09	0.12	1.30	0.77	0.36	1	1	36
12	3.02	0.11	1.31	1.51	0.34	1	1	48
13	2.96	0.10	1.41	1.48	0.34	1	1	26
14	2.90	0.09	1.30	1.45	0.33	1	1	45
15	2.86	0.08	1.38	1.43	0.33	1	1	27
16	2.81	0.07	1.35	1.41	0.33	1	1	4
17	2.77	0.06	1.31	1.39	0.32	1	1	13
18	2.73	0.06	1.35	1.37	0.33	1	1	4
19	2.69	0.06	1.31	1.35	0.34	1	1	19
20	2.66	0.05	1.35	1.33	0.34	1	1	4

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

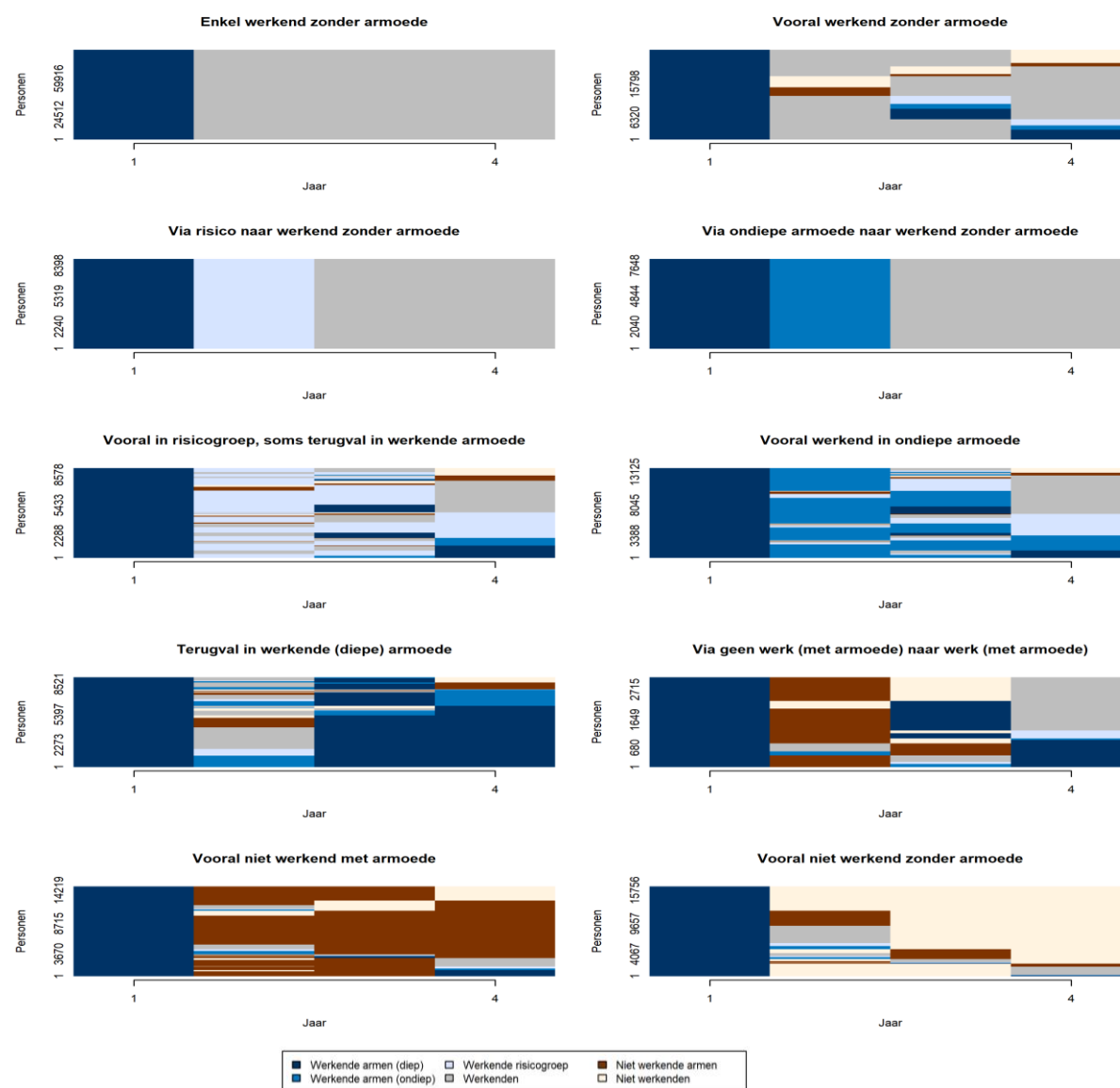
III ADDITIONELE FIGUREN EN TABELLEN HOOFDSTUK 3

Figuur III.1 Geïdentificeerde patronen uit werkend met risico op armoede (naar o.a. werken in armoede)

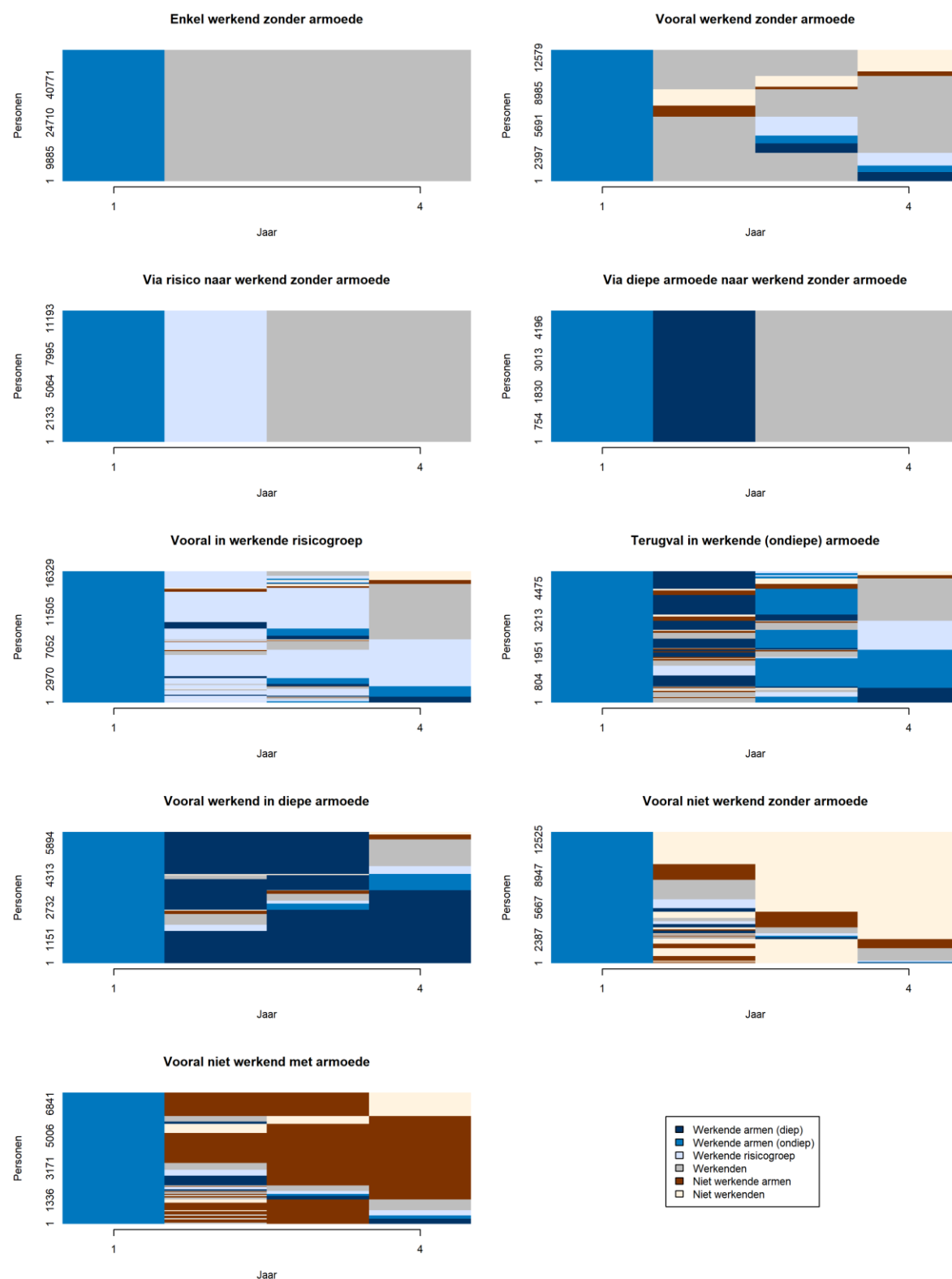
Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Figuur III.2 Geïdentificeerde patronen uit werken in armoede (diep)

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Figuur III.3 Geïdentificeerde patronen uit werken in armoede (ondiep)

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR.

Tabel III.1 Modeluitkomsten werkenden die de risicogroep naar 1 van de 5 clusters verlaten

Kenmerken	Categorieën	Werkend (niet in risicogroep)	1 jaar werkend arm verder werkend (niet in risicogroep)	Vooral werkend arm	1 jaar werk daarna geen werk	Vooral geen werk
Leeftijd	<20 (base)					
	20-30	0,0156*	-0,0073	-0,0195***	0,0004	0,0109***
		[0,0086]	[0,0060]	[0,0060]	[0,0021]	[0,0023]
	30-40	-0,0284***	-0,0174***	-0,0027	0,0094***	0,0391***
		[0,0089]	[0,0062]	[0,0062]	[0,0023]	[0,0026]
	40-50	-0,0421***	-0,0177***	0,0055	0,0107***	0,0437***
		[0,0091]	[0,0062]	[0,0062]	[0,0023]	[0,0027]
	50-60	-0,0694***	-0,0206***	0,0143**	0,0183***	0,0575***
		[0,0092]	[0,0062]	[0,0063]	[0,0024]	[0,0028]
	>60	-0,3164***	-0,0315***	-0,0038	0,1151***	0,2366***
		[0,0105]	[0,0064]	[0,0066]	[0,0044]	[0,0056]
Opleidingsniveau	Laag (base)					
	Middel	0,0317***	-0,0013	-0,0117***	-0,0048***	-0,0140***
		[0,0026]	[0,0014]	[0,0016]	[0,0010]	[0,0016]
	Hoog	0,0651***	-0,0041**	-0,0214***	-0,0104***	-0,0291***
		[0,0034]	[0,0018]	[0,0020]	[0,0013]	[0,0020]
	Onbekend	0,0440***	-0,0004	-0,0090***	-0,0056***	-0,0289***
		[0,0031]	[0,0017]	[0,0018]	[0,0012]	[0,0018]
Zorgkosten	Eerste kwartiel (base)					
	Tweede kwartiel	-0,0128***	-0,0007	-0,0052***	0,0059***	0,0127***
		[0,0026]	[0,0015]	[0,0016]	[0,0009]	[0,0014]
	Derde kwartiel	-0,0415***	-0,0025*	-0,0108***	0,0162***	0,0385***
		[0,0026]	[0,0014]	[0,0016]	[0,0010]	[0,0015]
	Vierde kwartiel	-0,1239***	-0,0059***	-0,0164***	0,0426***	0,1036***
		[0,0033]	[0,0016]	[0,0017]	[0,0015]	[0,0022]
Herkomst	Nederlandse herkomst (base)					
	Eerste generatie migrant	-0,0414***	0,0032**	0,0173***	0,0062***	0,0147***
		[0,0025]	[0,0013]	[0,0015]	[0,0010]	[0,0015]
	Tweede generatie migrant	-0,0435***	0,0060***	0,0103***	0,0080***	0,0192***
		[0,0033]	[0,0017]	[0,0019]	[0,0013]	[0,0020]
Problematische schulden	Nee (base)					
	Ja	-0,0544***	0,0030**	0,0086***	0,0122***	0,0306***
		[0,0027]	[0,0014]	[0,0015]	[0,0011]	[0,0016]
Huishoudtype	Eenpersoonshuishouden (base)					
	Paar zonder kinderen	0,0618***	-0,0239***	-0,0185***	-0,0025**	-0,0169***
		[0,0030]	[0,0016]	[0,0017]	[0,0012]	[0,0018]
	Paar met kinderen	0,0479***	-0,0203***	-0,0116***	-0,0020*	-0,0140***
		[0,0028]	[0,0015]	[0,0016]	[0,0011]	[0,0017]
	Eenouderhuishouden	-0,0110***	0,0155***	0,0198***	-0,0078***	-0,0165***
		[0,0036]	[0,0022]	[0,0023]	[0,0012]	[0,0019]

Plaats in huishouden	Thuiswonend kind (base)					
	Overig	-0,0110**	-0,0196***	-0,0249***	0,0207***	0,0348***
		[0,0054]	[0,0020]	[0,0025]	[0,0029]	[0,0039]
Soort werk	Zelfstandig ondernemer (base)					
	Uitzendkracht	0,1149*	-0,0646*	-0,2118***	0,0339***	0,1276***
		[0,0638]	[0,0353]	[0,0542]	[0,0089]	[0,0077]
	Oproepkracht	0,1120*	-0,0502	-0,1893***	0,0233***	0,1043***
		[0,0647]	[0,0361]	[0,0552]	[0,0084]	[0,0073]
	Werknemer tijdelijk contract	0,1574**	-0,0627*	-0,2070***	0,0220***	0,0903***
		[0,0638]	[0,0354]	[0,0545]	[0,0083]	[0,0066]
	Werknemer vast contract	0,1846***	-0,0617*	-0,2008***	0,0163**	0,0615***
		[0,0639]	[0,0355]	[0,0547]	[0,0079]	[0,0057]
Arbeidsverleden (laatste 5 jaar)	Geen (base)					
	1 jaar arbeidsverleden	-0,0169***	0,0163***	0,0173***	-0,0103***	-0,0064*
		[0,0053]	[0,0024]	[0,0028]	[0,0024]	[0,0036]
	2 jaar arbeidsverleden	0,0034	0,0191***	0,0173***	-0,0149***	-0,0248***
		[0,0052]	[0,0024]	[0,0027]	[0,0024]	[0,0035]
	3 jaar arbeidsverleden	0,0093*	0,0197***	0,0207***	-0,0150***	-0,0348***
		[0,0052]	[0,0024]	[0,0027]	[0,0024]	[0,0034]
	4 jaar arbeidsverleden	0,0128**	0,0194***	0,0213***	-0,0179***	-0,0356***
		[0,0051]	[0,0023]	[0,0026]	[0,0023]	[0,0034]
	5 jaar arbeidsverleden	0,0369***	0,0205***	0,0228***	-0,0237***	-0,0565***
		[0,0046]	[0,0020]	[0,0023]	[0,0021]	[0,0031]
Uurloon	Geen werk als werknemer (base)					
	1ste kwartiel uurloon	-0,0595	-0,0322**	-0,0676***	0,0094	0,1499***
		[0,0537]	[0,0158]	[0,0119]	[0,0195]	[0,0477]
	2de kwartiel uurloon	0,0450***	-0,0017	0,0101***	-0,0032*	-0,0502***
		[0,0053]	[0,0029]	[0,0038]	[0,0017]	[0,0034]
	3de kwartiel uurloon	0,0952***	-0,0075***	-0,0100***	-0,0068***	-0,0708***
		[0,0054]	[0,0029]	[0,0037]	[0,0018]	[0,0037]
	4de kwartiel uurloon	0,1576***	-0,0198***	-0,0401***	-0,0117***	-0,0860***
		[0,0057]	[0,0030]	[0,0040]	[0,0019]	[0,0040]
Mate van stedelijkheid	Zeer sterk stedelijk (base)					
	Sterk stedelijk	0,0124***	-0,0008	-0,0080***	-0,0020*	-0,0016
		[0,0027]	[0,0014]	[0,0016]	[0,0011]	[0,0016]
	Matig stedelijk	0,0217***	-0,0027	-0,0100***	-0,0017	-0,0073***
		[0,0032]	[0,0017]	[0,0019]	[0,0013]	[0,0019]
	Weinig stedelijk	0,0325***	-0,0007	-0,0164***	-0,0040***	-0,0113***
		[0,0036]	[0,0019]	[0,0021]	[0,0014]	[0,0021]
	Niet stedelijk	0,0270***	0,0013	-0,0110***	-0,0038**	-0,0135***
		[0,0039]	[0,0021]	[0,0023]	[0,0015]	[0,0022]
	Onbekend	0,0158**	-0,0006	-0,0093**	-0,0053**	-0,0006
		[0,0068]	[0,0036]	[0,0040]	[0,0024]	[0,0042]
Gebied	Randstad (base)					

	Intermediaire zonde	0,0079***	-0,0031**	-0,0032**	-0,0007	-0,0008
		[0,0025]	[0,0013]	[0,0015]	[0,0010]	[0,0014]
	Periferie	-0,0004	-0,0018	-0,0009	-0,0007	0,0039**
		[0,0029]	[0,0015]	[0,0017]	[0,0011]	[0,0017]
Scheiding	Nee (base)					
	Ja	-0,0824***	0,0373***	0,0452***	-0,0074***	0,0074*
		[0,0075]	[0,0046]	[0,0052]	[0,0024]	[0,0042]
Geslacht	Man (base)					
	Vrouw	-0,0213***	0,0031***	0,0032**	0,0063***	0,0087***
		[0,0021]	[0,0011]	[0,0013]	[0,0008]	[0,0012]
Schok zorgkosten	Nee (base)					
	Ja	-0,0414***	-0,0026	-0,0055	0,0098***	0,0397***
		[0,0059]	[0,0031]	[0,0034]	[0,0021]	[0,0034]
Schok zorgkosten in huishouden	Nee (base)					
	Ja	-0,0077*	0,0028	-0,0023	0,0010	0,0062**
		[0,0041]	[0,0023]	[0,0024]	[0,0016]	[0,0024]
Opleiding afgerond	Nee (base)					
	Ja	0,0259***	-0,0095***	-0,0055*	-0,0051***	-0,0058**
		[0,0044]	[0,0022]	[0,0028]	[0,0017]	[0,0026]
Partner vindt werk	Nee (base)					
	Ja	0,0221***	-0,0014	-0,0093***	-0,0026	-0,0088***
		[0,0053]	[0,0031]	[0,0031]	[0,0020]	[0,0031]
Kind vindt werk	Nee (base)					
	Ja	0,0128	0,0061	-0,0143**	0,0033	-0,0079
		[0,0115]	[0,0071]	[0,0057]	[0,0045]	[0,0064]
Ander lid huishouden vindt werk	Nee (base)					
	Ja	0,0377***	-0,0042	-0,0171***	-0,0023	-0,0141***
		[0,0078]	[0,0043]	[0,0044]	[0,0031]	[0,0042]
Partner verliest werk	Nee (base)					
	Ja	-0,0276***	0,0111***	0,0117***	0,0051**	-0,0003
		[0,0064]	[0,0038]	[0,0038]	[0,0026]	[0,0036]
Ander lid huishouden verliest werk	Nee (base)					
	Ja	0,0182*	0,0033	-0,0156***	0,0038	-0,0098*
		[0,0093]	[0,0052]	[0,0052]	[0,0039]	[0,0050]
Aantal observaties		194.220	194.220	194.220	194.220	194.220

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR

Tabel III.2 Modeluitkomsten werkenden die diepe armoede verlaten naar 1 van de 10 clusters

Kenmerken	Categorieën	Enkel werkend zonder armoede	Vooraf werkend zonder armoede	Via risico naar werkend zonder armoede	Via ondiepe armoede naar werkend zonder armoede	soms terugval in werken in armoede
Leeftijd	<20 (base)					
	20-30	0,0958***	-0,0112	-0,0238***	-0,0231***	-0,0078**
		[0,0096]	[0,0070]	[0,0051]	[0,0052]	[0,0038]
	30-40	0,0098	-0,0085	-0,0309***	-0,0275***	0,0031
		[0,0102]	[0,0073]	[0,0053]	[0,0054]	[0,0040]
	40-50	-0,0315***	-0,0184**	-0,0246***	-0,0247***	0,0113***
		[0,0103]	[0,0074]	[0,0054]	[0,0055]	[0,0041]
	50-60	-0,0772***	-0,0183**	-0,0277***	-0,0265***	0,0125***
Opleidingsniveau	Laag (base)					
	Middel	0,0559***	-0,0003	0,0022	0,0038***	-0,0061***
		[0,0034]	[0,0024]	[0,0014]	[0,0013]	[0,0015]
	Hoog	0,1303***	-0,0085***	0	-0,0005	-0,0165***
		[0,0041]	[0,0029]	[0,0017]	[0,0016]	[0,0017]
	Onbekend	0,1050***	-0,0061**	0,0005	0,0028*	-0,0119***
		[0,0041]	[0,0028]	[0,0017]	[0,0016]	[0,0016]
Zorgkosten	Eerste kwartiel (base)					
	Tweede kwartiel	-0,0089***	0,0021	-0,0023	-0,0023*	0,0008
		[0,0034]	[0,0023]	[0,0015]	[0,0014]	[0,0014]
	Derde kwartiel	-0,0429***	0,0124***	-0,0059***	-0,0077***	-0,0015
		[0,0033]	[0,0023]	[0,0014]	[0,0013]	[0,0014]
	Vierde kwartiel	-0,1133***	0,0218***	-0,0185***	-0,0185***	-0,0041***
		[0,0038]	[0,0027]	[0,0015]	[0,0014]	[0,0016]
Herkomst	Nederlandse herkomst (base)					
	Eerste generatie migrant	-0,0863***	0,0111***	0	-0,0002	0,0103***
		[0,0032]	[0,0022]	[0,0013]	[0,0012]	[0,0013]
	Tweede generatie migrant	-0,0707***	0,0129***	-0,0024	-0,0023	0,0052***
		[0,0038]	[0,0026]	[0,0015]	[0,0015]	[0,0016]
Problematische schulden	Nee (base)					
	Ja	-0,1073***	0,0229***	-0,0001	-0,0038***	0,0073***
		[0,0031]	[0,0022]	[0,0013]	[0,0012]	[0,0013]
Huishoudtype	Eenpersoonshuishouden (base)					
	Paar zonder kinderen	0,0990***	0,0036	-0,0104***	-0,0093***	-0,0105***
		[0,0035]	[0,0025]	[0,0013]	[0,0013]	[0,0014]
	Paar met kinderen	0,0439***	-0,0083***	0,0019	0,001	0,002
		[0,0035]	[0,0024]	[0,0015]	[0,0014]	[0,0015]
	Eenouderhuishouden	-0,0678***	-0,0100***	0,0212***	0,0162***	0,0194***

		[0,0044]	[0,0030]	[0,0022]	[0,0020]	[0,0021]
Plaats in huishouden	Thuiswonend kind (base)					
	Overig	0,0064	0,0225***	-0,0272***	-0,0236***	-0,0162***
		[0,0059]	[0,0043]	[0,0014]	[0,0014]	[0,0019]
Soort werk	Zelfstandig ondernemer (base)					
	Uitzendkracht	-0,1444***	0,0104	0,0002	-0,0428***	0,0063
		[0,0350]	[0,0226]	[0,0140]	[0,0128]	[0,0121]
	Oproepkracht	-0,1484***	0,0037	0,0086	-0,0346**	0,014
		[0,0352]	[0,0226]	[0,0148]	[0,0134]	[0,0128]
	Werknemer tijdelijk contract	-0,0947***	-0,0057	0,0081	-0,0373***	0,0101
		[0,0356]	[0,0221]	[0,0148]	[0,0132]	[0,0124]
	Werknemer vast contract	-0,0719**	-0,0256	0,0113	-0,0298**	0,0084
		[0,0358]	[0,0214]	[0,0151]	[0,0137]	[0,0123]
Arbeidsverleden (laatste 5 jaar)	Geen (base)					
	1 jaar arbeidsverleden	-0,0091	0,0126***	0,0059**	0,0066***	-0,0052**
		[0,0058]	[0,0038]	[0,0024]	[0,0022]	[0,0025]
	2 jaar arbeidsverleden	-0,0059	0,0207***	0,0072***	0,0083***	-0,001
		[0,0058]	[0,0038]	[0,0024]	[0,0022]	[0,0026]
	3 jaar arbeidsverleden	-0,0094	0,0273***	0,0063***	0,0082***	0,0013
		[0,0059]	[0,0039]	[0,0024]	[0,0022]	[0,0026]
	4 jaar arbeidsverleden	-0,0064	0,0373***	0,0037	0,0074***	-0,0008
		[0,0059]	[0,0039]	[0,0023]	[0,0022]	[0,0026]
	5 jaar arbeidsverleden	0,0405***	0,0296***	0,0044**	0,0071***	-0,0032
		[0,0053]	[0,0035]	[0,0021]	[0,0020]	[0,0023]
Uurloon	Geen werk als werknemer (base)					
	1ste kwartiel uurloon	-0,0794**	0,0315	-0,0124	-0,0422***	0,0051
		[0,0340]	[0,0219]	[0,0149]	[0,0085]	[0,0138]
	2de kwartiel uurloon	-0,0104	0,0177***	-0,0005	-0,0022	0,0085***
		[0,0064]	[0,0043]	[0,0026]	[0,0034]	[0,0028]
	3de kwartiel uurloon	0,0499***	0,0090**	-0,0021	-0,0022	0,004
		[0,0065]	[0,0043]	[0,0027]	[0,0034]	[0,0027]
	4de kwartiel uurloon	0,1487***	0,0004	-0,0089***	-0,0090**	-0,0135***
		[0,0067]	[0,0044]	[0,0029]	[0,0036]	[0,0029]
Mate van stedelijkheid	Zeer sterk stedelijk (base)					
	Sterk stedelijk	0,0249***	-0,0034	-0,0001	-0,0001	-0,0043***
		[0,0034]	[0,0023]	[0,0014]	[0,0013]	[0,0015]
	Matig stedelijk	0,0429***	-0,0081***	0,0007	-0,0006	-0,0069***
		[0,0042]	[0,0028]	[0,0018]	[0,0016]	[0,0017]
	Weinig stedelijk	0,0551***	-0,0073**	-0,0031	-0,0007	-0,0095***
		[0,0046]	[0,0032]	[0,0019]	[0,0018]	[0,0019]
	Niet stedelijk	0,0621***	0,0007	-0,0063***	-0,0033*	-0,0121***
		[0,0048]	[0,0033]	[0,0019]	[0,0018]	[0,0019]
	Onbekend	0,0417***	-0,0022	-0,0029	-0,0017	-0,0086**
		[0,0085]	[0,0060]	[0,0034]	[0,0032]	[0,0034]

Gebied	Randstad (base)					
	Intermediaire zonde	0,0122***	-0,0064***	0,0007	0,0014	-0,0002
		[0,0031]	[0,0022]	[0,0013]	[0,0012]	[0,0013]
	Periferie	-0,0080**	-0,0078***	0,0004	0,002	0,0061***
		[0,0036]	[0,0025]	[0,0015]	[0,0014]	[0,0016]
Scheiding	Nee (base)					
	Ja	0,0384***	-0,0011	0,0029	-0,0019	-0,0031
		[0,0083]	[0,0056]	[0,0034]	[0,0031]	[0,0034]
Geslacht	Man (base)					
	Vrouw	0,0042	-0,0003	-0,0037***	-0,0034***	-0,0030***
		[0,0027]	[0,0018]	[0,0012]	[0,0011]	[0,0012]
Schok zorgkosten	Nee (base)					
	Ja	-0,0379***	-0,0002	-0,0052	-0,0039	-0,0015
		[0,0074]	[0,0048]	[0,0032]	[0,0031]	[0,0031]
Schok zorgkosten in huishouden	Nee (base)					
	Ja	0,0327***	-0,0008	-0,0065***	-0,0075***	-0,0037*
		[0,0052]	[0,0036]	[0,0021]	[0,0019]	[0,0021]
Opleiding afgerond	Nee (base)					
	Ja	0,0933***	-0,0178***	-0,0064***	-0,0096***	-0,0084***
		[0,0050]	[0,0035]	[0,0020]	[0,0018]	[0,0022]
Partner vindt werk	Nee (base)					
	Ja	-0,0184**	0,0066	0,0018	-0,0028	0,0121***
		[0,0074]	[0,0052]	[0,0032]	[0,0029]	[0,0035]
Kind vindt werk	Nee (base)					
	Ja	0,1145***	0,0116	-0,0126**	-0,0231***	-0,0178***
		[0,0142]	[0,0102]	[0,0051]	[0,0038]	[0,0042]
Ander lid huishouden vindt werk	Nee (base)					
	Ja	0,0419***	0,0259***	-0,0129***	-0,0054	-0,0051
		[0,0097]	[0,0070]	[0,0034]	[0,0035]	[0,0037]
Partner verliest werk	Nee (base)					
	Ja	-0,0532***	0,001	0,0074**	0,0059*	0,0043
		[0,0070]	[0,0048]	[0,0033]	[0,0031]	[0,0031]
Ander lid huishouden verliest werk	Nee (base)					
	Ja	0,0256**	0,0174**	-0,005	0,0017	-0,0072*
		[0,0104]	[0,0071]	[0,0041]	[0,0042]	[0,0039]

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR

Tabel III.33 Modeluitkomsten werkenden die diepe armoede verlaten naar 1 van de 10 clusters (vervolg)

Kenmerken	Categorieën	Vooraf werkend in ondiepe armoede	Terugval in werkende (diepe) armoede	Via geen werk (met armoede) naar werk (met armoede)	Vooraf niet werkend met armoede	Vooraf niet werkend zonder armoede
Leeftijd	<20 (base)					
	20-30	-0,0088**	-0,0172***	-0,003	-0,0059***	0,0050**
		[0,0039]	[0,0044]	[0,0020]	[0,0023]	[0,0025]
	30-40	0,0165***	-0,0059	0,0006	0,0239***	0,0189***
		[0,0041]	[0,0046]	[0,0021]	[0,0027]	[0,0028]
	40-50	0,0315***	-0,0002	0,0002	0,0336***	0,0228***
		[0,0043]	[0,0047]	[0,0022]	[0,0028]	[0,0030]
	50-60	0,0415***	0,0038	-0,001	0,0520***	0,0409***
Opleidingsniveau	Laag (base)					
	Middel	-0,0133***	-0,0067***	-0,0011	-0,0208***	-0,0138***
		[0,0017]	[0,0014]	[0,0007]	[0,0016]	[0,0017]
	Hoog	-0,0266***	-0,0127***	-0,0030***	-0,0343***	-0,0282***
		[0,0020]	[0,0015]	[0,0009]	[0,0019]	[0,0020]
	Onbekend	-0,0241***	-0,0053***	-0,0033***	-0,0319***	-0,0258***
		[0,0018]	[0,0015]	[0,0008]	[0,0017]	[0,0019]
Zorgkosten	Eerste kwartiel (base)					
	Tweede kwartiel	-0,0039**	-0,0019	0,0006	0,0057***	0,0101***
		[0,0016]	[0,0013]	[0,0007]	[0,0013]	[0,0014]
	Derde kwartiel	-0,0080***	-0,0032**	0,0020***	0,0191***	0,0357***
		[0,0015]	[0,0013]	[0,0007]	[0,0014]	[0,0015]
	Vierde kwartiel	-0,0148***	-0,0045***	0,0024***	0,0545***	0,0951***
		[0,0017]	[0,0014]	[0,0008]	[0,0019]	[0,0023]
Herkomst	Nederlandse herkomst (base)					
	Eerste generatie migrant	0,0125***	0,0162***	0,0058***	0,0205***	0,0102***
		[0,0015]	[0,0013]	[0,0007]	[0,0014]	[0,0015]
	Tweede generatie migrant	0,0031*	0,0110***	0,0060***	0,0216***	0,0156***
Problematische schulden	Nee (base)					
	Ja	0,0003	0,0112***	0,0072***	0,0449***	0,0174***
		[0,0014]	[0,0013]	[0,0008]	[0,0016]	[0,0015]
Huishoudtype	Eenpersoonshuishouden (base)					
	Paar zonder kinderen	-0,0183***	-0,0124***	-0,0067***	-0,0310***	-0,0040**
		[0,0015]	[0,0014]	[0,0008]	[0,0015]	[0,0016]
	Paar met kinderen	0,0049***	-0,0139***	-0,0068***	-0,0236***	-0,0012
		[0,0016]	[0,0013]	[0,0008]	[0,0016]	[0,0017]

	Eenouderhuishouden	0,0308***	-0,0062***	0,0013	-0,0063***	0,0014
		[0,0024]	[0,0018]	[0,0012]	[0,0021]	[0,0020]
Plaats in huishouden	Thuiswonend kind (base)					
	Overig	-0,0253***	-0,0008	-0,0017	0,0222***	0,0436***
		[0,0021]	[0,0024]	[0,0011]	[0,0031]	[0,0037]
Soort werk	Zelfstandig ondernemer (base)					
	Uitzendkracht	-0,003	-0,0037	0,0026	0,0813***	0,0932***
		[0,0136]	[0,0107]	[0,0088]	[0,0091]	[0,0107]
	Oproepkracht	0,0158	0,0032	0,0015	0,0684***	0,0678***
		[0,0150]	[0,0113]	[0,0086]	[0,0087]	[0,0098]
	Werknemer tijdelijk contract	0,0106	-0,0071	-0,0004	0,0546***	0,0618***
		[0,0146]	[0,0105]	[0,0083]	[0,0079]	[0,0094]
	Werknemer vast contract	0,0347**	-0,0057	-0,0056	0,0372***	0,0471***
		[0,0163]	[0,0107]	[0,0074]	[0,0071]	[0,0087]
Arbeidsverleden (laatste 5 jaar)	Geen (base)					
	1 jaar arbeidsverleden	-0,0016	0,0043*	-0,001	-0,0075**	-0,0051
		[0,0029]	[0,0024]	[0,0014]	[0,0032]	[0,0032]
	2 jaar arbeidsverleden	0,0003	0,0067***	-0,0007	-0,0199***	-0,0157***
		[0,0029]	[0,0023]	[0,0014]	[0,0031]	[0,0031]
	3 jaar arbeidsverleden	-0,0018	0,0062***	0	-0,0224***	-0,0158***
		[0,0029]	[0,0023]	[0,0014]	[0,0031]	[0,0032]
	4 jaar arbeidsverleden	-0,0034	0,0087***	0,0009	-0,0268***	-0,0206***
		[0,0028]	[0,0023]	[0,0014]	[0,0031]	[0,0031]
	5 jaar arbeidsverleden	-0,0025	0,0072***	-0,0026**	-0,0467***	-0,0338***
		[0,0026]	[0,0021]	[0,0012]	[0,0028]	[0,0028]
Uurloon	Geen werk als werknemer (base)					
	1ste kwartiel uurloon	-0,0146	0,0233*	-0,0022	0,0539***	0,0370**
		[0,0149]	[0,0129]	[0,0092]	[0,0162]	[0,0172]
	2de kwartiel uurloon	0,0162***	0,0041	-0,0024	-0,0136***	-0,0174***
		[0,0035]	[0,0026]	[0,0017]	[0,0026]	[0,0029]
	3de kwartiel uurloon	0,0068**	-0,0017	-0,0056***	-0,0281***	-0,0300***
		[0,0034]	[0,0026]	[0,0019]	[0,0029]	[0,0032]
	4de kwartiel uurloon	-0,0198***	-0,0134***	-0,0080***	-0,0377***	-0,0388***
		[0,0036]	[0,0027]	[0,0022]	[0,0032]	[0,0035]
Mate van stedelijkheid	Zeer sterk stedelijk (base)					
	Sterk stedelijk	-0,0027*	-0,0046***	-0,0019***	-0,0036**	-0,0042***
		[0,0016]	[0,0013]	[0,0007]	[0,0015]	[0,0016]
	Matig stedelijk	-0,0041**	-0,0064***	-0,0006	-0,0102***	-0,0067***
		[0,0019]	[0,0016]	[0,0009]	[0,0018]	[0,0019]
	Weinig stedelijk	-0,0089***	-0,0040**	-0,0024**	-0,0118***	-0,0074***
		[0,0021]	[0,0018]	[0,0010]	[0,0020]	[0,0021]
	Niet stedelijk	-0,0114***	-0,0032*	-0,0024**	-0,0117***	-0,0124***
		[0,0022]	[0,0018]	[0,0010]	[0,0020]	[0,0021]
	Onbekend	-0,0058	-0,0083**	0,0022	-0,0072**	-0,0072*

		[0,0037]	[0,0032]	[0,0023]	[0,0036]	[0,0039]
Gebied	Randstad (base)					
	Intermediaire zonde	0,0007	-0,0017	-0,0025***	-0,0049***	0,0006
		[0,0014]	[0,0012]	[0,0007]	[0,0013]	[0,0014]
	Periferie	0,0060***	-0,0009	-0,0014*	0,0007	0,0030*
		[0,0017]	[0,0014]	[0,0008]	[0,0016]	[0,0017]
Scheiding	Nee (base)					
	Ja	-0,0204***	-0,0034	-0,0006	-0,005	-0,0056
		[0,0034]	[0,0031]	[0,0017]	[0,0034]	[0,0038]
Geslacht	Man (base)					
	Vrouw	-0,0060***	0,0028***	-0,0016***	-0,0089***	0,0198***
		[0,0013]	[0,0010]	[0,0006]	[0,0012]	[0,0012]
Schok zorgkosten	Nee (base)					
	Ja	-0,0063*	-0,0016	0,0039**	0,0268***	0,0261***
		[0,0034]	[0,0028]	[0,0017]	[0,0032]	[0,0032]
Schok zorgkosten in huishouden	Nee (base)					
	Ja	-0,0036	-0,0077***	-0,0025**	-0,0076***	0,0073***
		[0,0023]	[0,0019]	[0,0011]	[0,0021]	[0,0024]
Opleiding afgerond	Nee (base)					
	Ja	-0,0084***	-0,0088***	-0,0027**	-0,0122***	-0,0188***
		[0,0026]	[0,0021]	[0,0011]	[0,0022]	[0,0023]
Partner vindt werk	Nee (base)					
	Ja	-0,0032	-0,0005	0,0022	-0,0014	0,0034
		[0,0034]	[0,0029]	[0,0019]	[0,0034]	[0,0037]
Kind vindt werk	Nee (base)					
	Ja	-0,0431***	-0,0140***	-0,0031	-0,0176***	0,0054
		[0,0034]	[0,0040]	[0,0028]	[0,0048]	[0,0068]
Ander lid huishouden vindt werk	Nee (base)					
	Ja	-0,0292***	-0,0058	-0,0033*	-0,0090***	0,0027
		[0,0034]	[0,0035]	[0,0017]	[0,0034]	[0,0041]
Partner verliest werk	Nee (base)					
	Ja	-0,0006	0,0091***	0,0036**	0,0186***	0,0037
		[0,0033]	[0,0031]	[0,0018]	[0,0037]	[0,0033]
Ander lid huishouden verliest werk	Nee (base)					
	Ja	-0,0222***	0,0032	0,0008	-0,0058	-0,0085**
		[0,0040]	[0,0042]	[0,0021]	[0,0038]	[0,0039]
Aantal observaties		185.790	185.790	185.790	185.790	185.790

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR

Tabel III.4 Modeluitkomsten werkenden die ondiepe armoede verlaten naar 1 van de 9 clusters

Kenmerken	Categorieën	Enkel werkend zonder armoede	Vooraf werkend zonder armoede	Via risico naar werkend zonder armoede	Via diepe armoede naar werkend zonder armoede	Vooraf in werkende risicogroep
Leeftijd	<20 (base)					
	20-30	0,0584*** [0,0136]	-0,0142* [0,0083]	-0,0073 [0,0082]	-0,0128* [0,0070]	-0,0107 [0,0070]
	30-40	-0,0698*** [0,0141]	-0,0132 [0,0086]	0,0032 [0,0084]	-0,0192*** [0,0072]	0,0484*** [0,0073]
	40-50	-0,0867*** [0,0142]	-0,0139 [0,0087]	0,0045 [0,0085]	-0,0241*** [0,0072]	0,0550*** [0,0075]
	50-60	-0,1397*** [0,0143]	-0,0186** [0,0088]	0,0089 [0,0085]	-0,0268*** [0,0072]	0,0790*** [0,0076]
	>60	-0,3373*** [0,0145]	-0,0265*** [0,0092]	-0,0289*** [0,0088]	-0,0397*** [0,0072]	0,0530*** [0,0083]
Opleidingsniveau	Laag (base)					
	Middel	0,0602*** [0,0039]	0,0015 [0,0025]	-0,0042* [0,0022]	0,0000 [0,0014]	-0,0220*** [0,0025]
	Hoog	0,1327*** [0,0050]	-0,0021 [0,0032]	-0,0079*** [0,0029]	-0,0032* [0,0017]	-0,0441*** [0,0031]
	Onbekend	0,1028*** [0,0048]	-0,0119*** [0,0029]	-0,0102*** [0,0025]	0,0065*** [0,0019]	-0,0298*** [0,0028]
Zorgkosten	Eerste kwartiel (base)					
	Tweede kwartiel	-0,0108*** [0,0041]	0,0052** [0,0025]	-0,0056** [0,0024]	-0,0010 [0,0015]	-0,0039 [0,0026]
	Derde kwartiel	-0,0396*** [0,0040]	0,0131*** [0,0025]	-0,0150*** [0,0023]	-0,0024* [0,0014]	-0,0099*** [0,0025]
	Vierde kwartiel	-0,1072*** [0,0046]	0,0209*** [0,0029]	-0,0304*** [0,0025]	-0,0061*** [0,0016]	-0,0170*** [0,0028]
Herkomst	Nederlandse herkomst (base)					
	Eerste generatie migrant	-0,0697*** [0,0038]	0,0091*** [0,0024]	-0,0008 [0,0021]	-0,0017 [0,0014]	0,0108*** [0,0023]
	Tweede generatie migrant	-0,0579*** [0,0047]	0,0163*** [0,0030]	-0,0053* [0,0027]	-0,0026 [0,0016]	0,0041 [0,0031]
Problematische schulden	Nee (base)					
	Ja	-0,0835*** [0,0038]	0,0162*** [0,0024]	-0,0074*** [0,0020]	-0,0009 [0,0014]	0,0040* [0,0023]
Huishoudtype	Eenpersoonshuishouden (base)					
	Paar zonder kinderen	0,0870*** [0,0045]	0,0004 [0,0029]	-0,0082*** [0,0023]	-0,0141*** [0,0017]	-0,0150*** [0,0026]
	Paar met kinderen	0,0164*** [0,0043]	-0,0057** [0,0027]	0,0264*** [0,0023]	-0,0195*** [0,0016]	0,0224*** [0,0026]
	Eenouderhuishouden	-0,0313***	0,0046	0,0270***	0,0066***	0,0070**

		[0,0051]	[0,0033]	[0,0030]	[0,0023]	[0,0031]
Plaats in huishouden	Thuiswonend kind (base)					
	Overig	0,0053	0,0187***	-0,0430***	-0,0116***	-0,0315***
		[0,0077]	[0,0050]	[0,0031]	[0,0021]	[0,0044]
Soort werk	Zelfstandig ondernemer (base)					
	Uitzendkracht	-0,0757	0,0344	-0,0253	-0,0081	-0,0631
		[0,0717]	[0,0392]	[0,0675]	[0,0211]	[0,0425]
	Oproepkracht	-0,0984	0,0239	-0,0158	-0,0011	-0,0428
		[0,0720]	[0,0388]	[0,0687]	[0,0219]	[0,0436]
	Werknemer tijdelijk contract	-0,0396	0,0154	-0,0124	-0,0058	-0,0428
		[0,0728]	[0,0383]	[0,0691]	[0,0214]	[0,0436]
	Werknemer vast contract	-0,0334	-0,0072	0,0096	-0,0044	-0,0186
		[0,0737]	[0,0371]	[0,0718]	[0,0216]	[0,0449]
Arbeidsverleden (laatste 5 jaar)	Geen (base)					
	1 jaar arbeidsverleden	0,0051	-0,0019	0,0016	0,0133***	-0,0081*
		[0,0071]	[0,0043]	[0,0041]	[0,0022]	[0,0047]
	2 jaar arbeidsverleden	0,0078	0,0077*	0,0024	0,0175***	-0,0117**
		[0,0071]	[0,0043]	[0,0041]	[0,0022]	[0,0046]
	3 jaar arbeidsverleden	0,0202***	0,0118***	0,0013	0,0191***	-0,0140***
		[0,0072]	[0,0044]	[0,0041]	[0,0023]	[0,0046]
	4 jaar arbeidsverleden	0,0156**	0,0103**	0,0010	0,0184***	-0,0120***
		[0,0072]	[0,0043]	[0,0040]	[0,0022]	[0,0045]
	5 jaar arbeidsverleden	0,0458***	0,0101***	0,0045	0,0188***	-0,0081**
		[0,0063]	[0,0038]	[0,0036]	[0,0018]	[0,0040]
Uurloon	Geen werk als werknemer (base)					
	1ste kwartiel uurloon	-0,0584	0,0304	-0,0514	0,0178	-0,0777***
		[0,0590]	[0,0437]	[0,0373]	[0,0242]	[0,0219]
	2de kwartiel uurloon	-0,0127	0,0045	0,0130**	0,0051*	0,0351***
		[0,0081]	[0,0050]	[0,0053]	[0,0028]	[0,0066]
	3de kwartiel uurloon	0,0462***	0,0009	0,0195***	0,0043	0,0188***
		[0,0085]	[0,0050]	[0,0056]	[0,0028]	[0,0064]
	4de kwartiel uurloon	0,1509***	-0,0046	0,0134**	-0,0007	-0,0237***
		[0,0090]	[0,0051]	[0,0055]	[0,0028]	[0,0065]
Mate van stedelijkheid	Zeer sterk stedelijk (base)					
	Sterk stedelijk	0,0172***	-0,0033	0,0020	-0,0001	-0,0020
		[0,0041]	[0,0026]	[0,0023]	[0,0015]	[0,0025]
	Matig stedelijk	0,0254***	-0,0038	0,0029	-0,0021	-0,0008
		[0,0049]	[0,0031]	[0,0028]	[0,0018]	[0,0031]
	Weinig stedelijk	0,0337***	-0,0059*	-0,0009	-0,0012	-0,0019
		[0,0056]	[0,0035]	[0,0030]	[0,0020]	[0,0035]
	Niet stedelijk	0,0388***	-0,0016	-0,0039	0,0052**	-0,0130***
		[0,0060]	[0,0038]	[0,0033]	[0,0022]	[0,0036]
	Onbekend	0,0156	-0,0018	-0,0074	-0,0016	-0,0026
		[0,0099]	[0,0064]	[0,0052]	[0,0036]	[0,0061]

Gebied	Randstad (base)					
	Intermediaire zonde	0,0082**	0,0002	0,0027	-0,0016	0,0034
		[0,0038]	[0,0024]	[0,0021]	[0,0014]	[0,0023]
	Periferie	-0,0152***	-0,0066**	0,0088***	-0,0024	0,0104***
		[0,0044]	[0,0027]	[0,0024]	[0,0016]	[0,0027]
Scheiding	Nee (base)					
	Ja	0,0465***	-0,0052	-0,0459***	0,0291***	-0,0624***
		[0,0102]	[0,0062]	[0,0044]	[0,0048]	[0,0049]
Geslacht	Man (base)					
	Vrouw	0,0054*	0,0078***	-0,0164***	0,0012	-0,0133***
		[0,0033]	[0,0021]	[0,0019]	[0,0012]	[0,0020]
Schok zorgkosten	Nee (base)					
	Ja	-0,0416***	-0,0072	-0,0124**	-0,0051*	0,0008
		[0,0092]	[0,0053]	[0,0050]	[0,0030]	[0,0056]
Schok zorgkosten in huishouden	Nee (base)					
	Ja	-0,0029	-0,0029	-0,0024	-0,0049**	0,0082**
		[0,0062]	[0,0038]	[0,0033]	[0,0023]	[0,0038]
Opleiding afgerond	Nee (base)					
	Ja	0,0733***	-0,0116***	-0,0161***	-0,0005	-0,0195***
		[0,0064]	[0,0039]	[0,0035]	[0,0024]	[0,0042]
Partner vindt werk	Nee (base)					
	Ja	0,0610***	0,0154***	-0,0175***	-0,0016	-0,0356***
		[0,0087]	[0,0057]	[0,0041]	[0,0034]	[0,0043]
Kind vindt werk	Nee (base)					
	Ja	0,1820***	-0,0025	-0,0413***	-0,0052	-0,0789***
		[0,0176]	[0,0111]	[0,0068]	[0,0067]	[0,0055]
Ander lid huishouden vindt werk	Nee (base)					
	Ja	0,0983***	0,0241***	-0,0322***	-0,0067	-0,0547***
		[0,0130]	[0,0084]	[0,0062]	[0,0041]	[0,0064]
Partner verliest werk	Nee (base)					
	Ja	-0,0266***	0,0057	0,0056	0,0107***	-0,0041
		[0,0090]	[0,0058]	[0,0050]	[0,0040]	[0,0054]
Ander lid huishouden verliest werk	Nee (base)					
	Ja	0,0890***	0,0101	-0,0185**	0,0013	-0,0410***
		[0,0148]	[0,0089]	[0,0079]	[0,0054]	[0,0082]

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR

Tabel III.5 Modeluitkomsten werkenden die ondiepe armoede verlaten naar 1 van de 9 clusters (vervolg)

Kenmerken	Categorieën	Terugval in werkende (ondiepe) armoede	Vooral werkend in diepe armoede	Vooral niet werkend zonder armoede	Vooral niet werkend met armoede
Leeftijd	<20 (base)				
	20-30	-0,0076 [0,0047]	-0,0163*** [0,0061]	0,0091*** [0,0032]	0,0014 [0,0022]
	30-40	0,0039 [0,0050]	-0,0058 [0,0063]	0,0282*** [0,0036]	0,0245*** [0,0026]
	40-50	0,0064 [0,0050]	-0,0042 [0,0063]	0,0345*** [0,0037]	0,0286*** [0,0027]
	50-60	0,0092* [0,0051]	-0,0027 [0,0064]	0,0509*** [0,0039]	0,0398*** [0,0029]
	>60	-0,0003 [0,0054]	-0,0183*** [0,0065]	0,3287*** [0,0079]	0,0693*** [0,0047]
Opleidingsniveau	Laag (base)				
	Middel	-0,0094*** [0,0016]	-0,0033** [0,0015]	-0,0148*** [0,0020]	-0,0079*** [0,0016]
	Hoog	-0,0128*** [0,0020]	-0,0087*** [0,0019]	-0,0332*** [0,0026]	-0,0206*** [0,0020]
	Onbekend	-0,0128*** [0,0018]	0,0009 [0,0018]	-0,0260*** [0,0024]	-0,0195*** [0,0018]
Zorgkosten	Eerste kwartiel (base)				
	Tweede kwartiel	-0,0003 [0,0016]	-0,0031** [0,0016]	0,0118*** [0,0018]	0,0076*** [0,0014]
	Derde kwartiel	-0,0012 [0,0015]	-0,0076*** [0,0015]	0,0436*** [0,0020]	0,0191*** [0,0015]
	Vierde kwartiel	-0,0058*** [0,0017]	-0,0104*** [0,0017]	0,1112*** [0,0029]	0,0448*** [0,0021]
Herkomst	Nederlandse herkomst (base)				
	Eerste generatie migrant	0,0108*** [0,0015]	0,0138*** [0,0015]	0,0115*** [0,0019]	0,0161*** [0,0015]
	Tweede generatie migrant	0,0081*** [0,0019]	0,0100*** [0,0019]	0,0157*** [0,0025]	0,0116*** [0,0019]
Problematische schulden	Nee (base)				
	Ja	0,0076*** [0,0015]	0,0084*** [0,0015]	0,0256*** [0,0020]	0,0300*** [0,0017]
Huishoudtype	Eenpersoonshuishouden (base)				
	Paar zonder kinderen	-0,0092*** [0,0017]	-0,0150*** [0,0018]	-0,0099*** [0,0023]	-0,0160*** [0,0018]
	Paar met kinderen	-0,0059*** [0,0016]	-0,0180*** [0,0016]	-0,0050** [0,0022]	-0,0111*** [0,0017]
	Eenouderhuishouden	0,0085*** [0,0022]	0,0041* [0,0023]	-0,0130*** [0,0024]	-0,0136*** [0,0020]

Plaats in huishouden	Thuiswonend kind (base)				
	Overig	-0,0057**	-0,0084***	0,0555***	0,0206***
		[0,0027]	[0,0027]	[0,0054]	[0,0037]
Soort werk	Zelfstandig ondernemer (base)				
	Uitzendkracht	-0,0066	-0,0394	0,1158***	0,0680***
		[0,0326]	[0,0305]	[0,0129]	[0,0093]
	Oproepkracht	-0,0008	-0,0183	0,0969***	0,0564***
		[0,0334]	[0,0324]	[0,0124]	[0,0089]
	Werknemer tijdelijk contract	-0,0066	-0,0327	0,0740***	0,0506***
		[0,0326]	[0,0311]	[0,0111]	[0,0084]
	Werknemer vast contract	-0,0022	-0,0305	0,0622***	0,0246***
		[0,0332]	[0,0313]	[0,0107]	[0,0070]
Arbeidsverleden (laatste 5 jaar)	Geen (base)				
	1 jaar arbeidsverleden	0,0013	0,0083***	-0,0143***	-0,0054*
		[0,0027]	[0,0025]	[0,0044]	[0,0033]
	2 jaar arbeidsverleden	0,0057**	0,0130***	-0,0289***	-0,0136***
		[0,0028]	[0,0025]	[0,0043]	[0,0032]
	3 jaar arbeidsverleden	0,0048*	0,0171***	-0,0381***	-0,0220***
		[0,0027]	[0,0026]	[0,0042]	[0,0031]
	4 jaar arbeidsverleden	0,0085***	0,0170***	-0,0368***	-0,0219***
		[0,0027]	[0,0025]	[0,0042]	[0,0031]
	5 jaar arbeidsverleden	0,0021	0,0188***	-0,0562***	-0,0358***
		[0,0024]	[0,0021]	[0,0038]	[0,0028]
Uurloon	Geen werk als werknemer (base)				
	1ste kwartiel uurloon	0,0050	0,0154	0,0601	0,0589*
		[0,0323]	[0,0281]	[0,0419]	[0,0319]
	2de kwartiel uurloon	0,0089**	0,0038	-0,0412***	-0,0164***
		[0,0036]	[0,0039]	[0,0051]	[0,0034]
	3de kwartiel uurloon	0,0026	-0,0047	-0,0601***	-0,0274***
		[0,0033]	[0,0038]	[0,0055]	[0,0036]
	4de kwartiel uurloon	-0,0090***	-0,0161***	-0,0745***	-0,0358***
		[0,0035]	[0,0041]	[0,0060]	[0,0039]
Mate van stedelijkheid	Zeer sterk stedelijk (base)				
	Sterk stedelijk	-0,0016	-0,0058***	-0,0026	-0,0038**
		[0,0016]	[0,0016]	[0,0020]	[0,0016]
	Matig stedelijk	-0,0030	-0,0065***	-0,0063***	-0,0058***
		[0,0019]	[0,0019]	[0,0024]	[0,0019]
	Weinig stedelijk	-0,0015	-0,0040*	-0,0090***	-0,0093***
		[0,0022]	[0,0022]	[0,0027]	[0,0021]
	Niet stedelijk	-0,0026	-0,0022	-0,0091***	-0,0116***
		[0,0023]	[0,0024]	[0,0029]	[0,0022]
	Onbekend	0,0009	-0,0075**	0,0033	0,0012
		[0,0040]	[0,0038]	[0,0053]	[0,0040]
Gebied	Randstad (base)				

	Intermediaire zonde	-0,0042***	-0,0029**	-0,0021	-0,0038***
		[0,0014]	[0,0015]	[0,0019]	[0,0014]
	Periferie	0,0022	-0,0021	0,0033	0,0017
		[0,0017]	[0,0017]	[0,0022]	[0,0017]
Scheiding	Nee (base)				
	Ja	0,0037	0,0333***	0,0025	-0,0015
		[0,0042]	[0,0052]	[0,0053]	[0,0038]
Geslacht	Man (base)				
	Vrouw	-0,0002	0,0021*	0,0209***	-0,0074***
		[0,0013]	[0,0013]	[0,0016]	[0,0012]
Schok zorgkosten	Nee (base)				
	Ja	0,0070*	-0,0021	0,0416***	0,0192***
		[0,0039]	[0,0034]	[0,0046]	[0,0035]
Schok zorgkosten in huishouden	Nee (base)				
	Ja	-0,0016	-0,0038	0,0091***	0,0013
		[0,0023]	[0,0024]	[0,0032]	[0,0023]
Opleiding afgerond	Nee (base)				
	Ja	-0,0075***	-0,0039	-0,0118***	-0,0023
		[0,0026]	[0,0027]	[0,0033]	[0,0026]
Partner vindt werk	Nee (base)				
	Ja	-0,0119***	0,0000	0,0005	-0,0103***
		[0,0029]	[0,0035]	[0,0045]	[0,0028]
Kind vindt werk	Nee (base)				
	Ja	-0,0179***	-0,0139***	-0,0056	-0,0166***
		[0,0047]	[0,0051]	[0,0083]	[0,0049]
Ander lid huishouden vindt werk	Nee (base)				
	Ja	-0,0112***	-0,0065	0,0051	-0,0161***
		[0,0041]	[0,0045]	[0,0062]	[0,0037]
Partner verliest werk	Nee (base)				
	Ja	0,0020	0,0050	0,0018	-0,0001
		[0,0036]	[0,0037]	[0,0047]	[0,0036]
Ander lid huishouden verliest werk	Nee (base)				
	Ja	-0,0044	-0,0037	-0,0188***	-0,0139***
		[0,0051]	[0,0054]	[0,0057]	[0,0043]
Aantal observaties		126,535	126,535	126,535	126,535

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR

Tabel III.6 Gemiddelde marginale kansen voor werkenden die de risicogroep verlaten

Kenmerken	Categorieën	Werkend (niet in risicogroep)	1 jaar werkend arm verder werkend (niet in risicogroep)	Vooraf werkend arm	1 jaar werk daarna geen werk	Vooraf geen werk
Leeftijd	<20	77%	7%	8%	3%	5%
	20-30	78%	7%	6%	3%	7%
	30-40	74%	6%	8%	4%	10%
	40-50	72%	6%	8%	4%	10%
	50-60	69%	5%	9%	4%	12%
	>60	47%	4%	7%	13%	28%
Opleidingsniveau	Laag	69%	6%	9%	4%	12%
	Middel	73%	6%	7%	4%	10%
	Hoog	76%	6%	7%	3%	8%
	Onbekend	74%	6%	8%	4%	8%
Zorgkosten	Eerste kwartiel	77%	6%	9%	3%	6%
	Tweede kwartiel	75%	6%	8%	3%	8%
	Derde kwartiel	72%	6%	7%	4%	11%
	Vierde kwartiel	64%	5%	7%	7%	17%
Herkomst	Nederlandse herkomst	74%	6%	7%	4%	9%
	Eerste generatie migrant	70%	6%	9%	4%	11%
	Tweede generatie migrant	70%	6%	8%	5%	11%
Problematische schulden	Nee	74%	6%	8%	4%	9%
	Ja	68%	6%	8%	5%	13%
Huishoudtype	Eenpersoonshuishouden	70%	7%	8%	4%	11%
	Paar zonder kinderen	76%	4%	6%	4%	9%
	Paar met kinderen	75%	5%	7%	4%	10%
	Eenouderhuishouden	69%	8%	10%	3%	9%
Plaats in huishouden	Thuiswonend kind	71%	4%	5%	6%	14%
	Overig	73%	6%	8%	4%	10%
Soort werk	Zelfstandig ondernemer	58%	11%	27%	2%	3%
	Uitzendkracht	67%	5%	5%	5%	18%
	Oproepkracht	67%	6%	7%	4%	15%
	Werknemer tijdelijk contract	71%	5%	6%	4%	14%
	Werknemer vast contract	74%	5%	6%	4%	11%
Arbeidsverleden	Geen	70%	4%	6%	6%	14%
(laatste 5 jaar)	1 jaar arbeidsverleden	69%	5%	7%	5%	14%
	2 jaar arbeidsverleden	71%	6%	7%	4%	12%
	3 jaar arbeidsverleden	71%	6%	8%	4%	11%
	4 jaar arbeidsverleden	72%	6%	8%	4%	10%
	5 jaar arbeidsverleden	74%	6%	8%	4%	8%
Uurloon	Geen werk als werknemer	57%	4%	4%	5%	31%
	1ste kwartiel uurloon	62%	7%	11%	4%	16%
	2de kwartiel uurloon	66%	7%	12%	4%	11%
	3de kwartiel uurloon	72%	6%	10%	4%	8%

	4de kwartiel uurloon	78%	5%	7%	3%	6%
Mate van stedelijkheid	Zeer sterk stedelijk	71%	6%	8%	4%	11%
	Sterk stedelijk	72%	6%	8%	4%	10%
	Matig stedelijk	73%	6%	7%	4%	10%
	Weinig stedelijk	74%	6%	7%	4%	9%
	Niet stedelijk	74%	6%	7%	4%	9%
	Onbekend	73%	6%	7%	4%	11%
Gebied	Randstad	72%	6%	8%	4%	10%
	Intermediaire zonde	73%	6%	8%	4%	10%
	Periferie	72%	6%	8%	4%	10%
Scheiding	Nee	73%	6%	8%	4%	10%
	Ja	65%	9%	12%	3%	11%
Geslacht	Man	74%	6%	8%	4%	10%
	Vrouw	71%	6%	8%	4%	10%
Scheiding x Geslacht	Man, geen scheiding	74%	6%	7%	4%	10%
	Vrouw, geen scheiding	72%	6%	8%	4%	10%
	Man, scheiding	68%	9%	10%	3%	9%
	Vrouw, scheiding	61%	10%	14%	3%	12%
Schok zorgkosten	Nee	73%	6%	8%	4%	10%
	Ja	68%	5%	7%	5%	14%
Schok zorgkosten in huishouden	Nee	73%	6%	8%	4%	10%
	Ja	72%	6%	7%	4%	11%
Opleiding afgerond	Nee	72%	6%	8%	4%	10%
	Ja	75%	5%	7%	4%	10%
Partner vindt werk	Nee	72%	6%	8%	4%	10%
	Ja	75%	6%	7%	4%	9%
Kind vindt werk	Nee	72%	6%	8%	4%	10%
	Ja	74%	6%	6%	4%	9%
Ander lid huishouden vindt werk	Nee	72%	6%	8%	4%	10%
	Ja	76%	5%	6%	4%	9%
Partner verliest werk	Nee	73%	6%	8%	4%	10%
	Ja	70%	7%	9%	5%	10%
Ander lid huishouden verliest werk	Nee	72%	6%	8%	4%	10%
	Ja	74%	6%	6%	5%	9%

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR

Tabel III.7 **Gemiddelde marginale kansen voor werkenden die diepe armoede verlaten**

Kenmerken	Categorieën	Enkel werkend zonder armoede	Vooral werkend zonder armoede	Via risico naar werkend zonder armoede	Via ondiepe armoede naar werkend zonder armoede	Vooral in risicogroe p soms terugval in werkend armoede	Vooral werkend in ondiepe armoede	Terugval in werkend (diepe) armoede	Via geen werk (met armoede) naar werk (met armoede)	Vooral niet werkend met armoede	Vooral niet werkend zonder armoede
Leeftijd	<20	44%	14%	7%	7%	4%	5%	5%	2%	5%	5%
	20-30	53%	13%	5%	5%	4%	4%	4%	1%	4%	6%
	30-40	45%	13%	4%	4%	5%	7%	5%	2%	8%	7%
	40-50	42%	12%	5%	4%	5%	8%	5%	2%	9%	8%
	50-60	37%	12%	4%	4%	5%	9%	6%	2%	11%	9%
	>60	19%	11%	3%	2%	5%	8%	4%	1%	14%	33%
Opleidings- niveau	Laag	38%	13%	5%	4%	5%	8%	5%	2%	9%	10%
	Middel	43%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	9%
	Hoog	50%	13%	5%	4%	4%	6%	4%	1%	6%	7%
	Onbekend	48%	13%	5%	4%	4%	6%	5%	1%	6%	7%
Zorgkosten	Eerste kwartiel	48%	12%	5%	5%	5%	8%	5%	2%	6%	5%
	Tweede kwartiel	47%	13%	5%	5%	5%	7%	5%	2%	6%	6%
	Derde kwartiel	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%	9%
	Vierde kwartiel	38%	14%	3%	3%	4%	6%	4%	2%	11%	14%
Herkomst	Nederlandse herkomst	48%	13%	5%	4%	4%	7%	4%	1%	6%	8%
	Eerste generatie migrant	40%	13%	5%	4%	5%	8%	6%	2%	8%	9%
	Tweede gen. migrant	41%	14%	4%	4%	5%	7%	5%	2%	9%	9%
Problematisch e schulden	Nee	47%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	1%	6%	8%
	Ja	37%	15%	5%	4%	5%	7%	6%	2%	11%	9%
Huishoudtype	Eenpersoonshuishouden	42%	13%	5%	4%	5%	7%	6%	2%	9%	8%
	Paar zonder kinderen	51%	14%	4%	3%	4%	5%	4%	1%	6%	8%
	Paar met kinderen	46%	13%	5%	4%	5%	7%	4%	1%	7%	8%
	Eenouderhuishouden	36%	12%	6%	6%	6%	10%	5%	2%	8%	8%
Plaats in huishouden	Thuiswonend kind	45%	15%	2%	2%	3%	4%	5%	1%	10%	12%
	Overig	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	8%
Soort werk	Zelfstandig ondernemer	50%	13%	4%	7%	4%	6%	5%	2%	4%	5%
	Uitzendkracht	38%	14%	4%	3%	4%	5%	4%	2%	13%	14%
	Oproepkracht	37%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	12%	11%
	Werknemer tijd. contract	42%	12%	5%	3%	5%	7%	4%	2%	10%	11%
	Werknemer vast contract	44%	11%	5%	4%	5%	9%	4%	1%	8%	10%
Arbeids- verleden	Geen	43%	11%	4%	4%	5%	7%	4%	2%	11%	11%
(laatste 5 jaar)	1 jaar arbeidsverleden	42%	12%	5%	4%	4%	7%	4%	2%	10%	10%
	2 jaar arbeidsverleden	43%	12%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	9%	9%
	3 jaar arbeidsverleden	42%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%	9%
	4 jaar arbeidsverleden	43%	14%	4%	4%	5%	7%	5%	2%	8%	9%
	5 jaar arbeidsverleden	47%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	1%	6%	7%
Uurloon	Geen werk als werknemer	36%	14%	4%	2%	5%	5%	6%	2%	14%	13%
	1ste kwartiel uurloon	42%	11%	5%	6%	4%	7%	4%	2%	8%	10%
	2de kwartiel uurloon	42%	13%	5%	6%	5%	9%	4%	2%	7%	8%

	3de kwartiel uurloon	47%	12%	5%	6%	5%	8%	4%	1%	5%	7%
	4de kwartiel uurloon	56%	11%	4%	6%	3%	5%	3%	1%	4%	6%
Mate van stedelijkheid	Zeer sterk stedelijk	42%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%	9%
	Sterk stedelijk	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	1%	8%	8%
	Matig stedelijk	46%	13%	5%	4%	5%	7%	4%	2%	7%	8%
	Weinig stedelijk	47%	13%	4%	4%	4%	6%	5%	1%	7%	8%
	Niet stedelijk	48%	13%	4%	4%	4%	6%	5%	1%	7%	8%
	Onbekend	46%	13%	4%	4%	4%	7%	4%	2%	7%	8%
Gebied	Randstad	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%	8%
	Intermediaire zonde	45%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	1%	7%	8%
	Periferie	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%	9%
Scheiding	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	8%
	Ja	48%	13%	5%	4%	5%	5%	4%	2%	7%	8%
Geslacht	Man	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%	7%
	Vrouw	45%	13%	4%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	9%
Scheiding x	Man, geen scheiding	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%	7%
	Vrouw, geen scheiding	45%	13%	4%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	9%
geslacht	Man, scheiding	49%	14%	4%	4%	4%	5%	5%	2%	7%	6%
	Vrouw, scheiding	47%	12%	5%	4%	5%	5%	4%	1%	7%	10%
Schok zorgkosten	Nee	45%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	8%
	Ja	41%	13%	4%	4%	5%	6%	4%	2%	10%	11%
Schok zorgkosten in huishouden	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	8%
	Ja	47%	13%	4%	4%	4%	7%	4%	1%	7%	9%
Opleiding afgerond	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	8%
	Ja	52%	12%	4%	3%	4%	6%	4%	1%	6%	7%
Partner vindt werk	Nee	45%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	8%
	Ja	43%	14%	5%	4%	6%	7%	5%	2%	7%	9%
Kind vindt werk	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	8%
	Ja	55%	14%	3%	2%	3%	3%	3%	1%	6%	9%
Ander lid huishouden vindt werk	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	8%
	Ja	48%	15%	3%	4%	4%	4%	4%	1%	7%	9%
Partner verliest werk	Nee	45%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	8%
	Ja	40%	13%	5%	5%	5%	7%	6%	2%	9%	9%
Ander lid huishouden verliest werk	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%	8%
	Ja	47%	15%	4%	4%	4%	5%	5%	2%	7%	8%

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR

Tabel III.8 Gemiddelde marginale kansen voor werkenden die ondiepe armoede verlaten

Kenmerken	Categorieën	Enkel werkend zonder armoede	Vooral werkend zonder armoede	Via risico naar werkend zonder armoede	Via ondiepe armoede naar werkend zonder armoede	Vooral in risicogroe p soms terugval in werkend armoede	Vooral werkend in ondiepe armoede	Terugval in werkend (diepe) armoede	Via geen werk (met armoede) naar werk (met armoede)	Vooral niet werkend met armoede
Leeftijd	<20	44%	14%	7%	7%	4%	5%	5%	2%	5%
	20-30	53%	13%	5%	5%	4%	4%	4%	1%	4%
	30-40	45%	13%	4%	4%	5%	7%	5%	2%	8%
	40-50	42%	12%	5%	4%	5%	8%	5%	2%	9%
	50-60	37%	12%	4%	4%	5%	9%	6%	2%	11%
	>60	19%	11%	3%	2%	5%	8%	4%	1%	14%
Opleidings- niveau	Laag	38%	13%	5%	4%	5%	8%	5%	2%	9%
	Middel	43%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Hoog	50%	13%	5%	4%	4%	6%	4%	1%	6%
	Onbekend	48%	13%	5%	4%	4%	6%	5%	1%	6%
Zorgkosten	Eerste kwartiel	48%	12%	5%	5%	5%	8%	5%	2%	6%
	Tweede kwartiel	47%	13%	5%	5%	5%	7%	5%	2%	6%
	Derde kwartiel	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%
	Vierde kwartiel	38%	14%	3%	3%	4%	6%	4%	2%	11%
Herkomst	Nederlandse herkomst	48%	13%	5%	4%	4%	7%	4%	1%	6%
	Eerste generatie migrant	40%	13%	5%	4%	5%	8%	6%	2%	8%
	Tweede generatie migrant	41%	14%	4%	4%	5%	7%	5%	2%	9%
Problematisch e schulden	Nee	47%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	1%	6%
	Ja	37%	15%	5%	4%	5%	7%	6%	2%	11%
Huishoudtype	Eenpersoonshuishouden	42%	13%	5%	4%	5%	7%	6%	2%	9%
	Paar zonder kinderen	51%	14%	4%	3%	4%	5%	4%	1%	6%
	Paar met kinderen	46%	13%	5%	4%	5%	7%	4%	1%	7%
	Eenouderhuishouden	36%	12%	6%	6%	6%	10%	5%	2%	8%
Plaats in huishouden	Tuiswonend kind	45%	15%	2%	2%	3%	4%	5%	1%	10%
	Overig	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
Soort werk	Zelfstandig ondernemer	50%	13%	4%	7%	4%	6%	5%	2%	4%
	Uitzendkracht	38%	14%	4%	3%	4%	5%	4%	2%	13%
	Oproepkracht	37%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	12%
	Werknemer tijdelijk contract	42%	12%	5%	3%	5%	7%	4%	2%	10%
	Werknemer vast contract	44%	11%	5%	4%	5%	9%	4%	1%	8%
Arbeids- verleden	Geen	43%	11%	4%	4%	5%	7%	4%	2%	11%
(laatste 5 jaar)	1 jaar arbeidsverleden	42%	12%	5%	4%	4%	7%	4%	2%	10%
	2 jaar arbeidsverleden	43%	12%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	9%
	3 jaar arbeidsverleden	42%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%
	4 jaar arbeidsverleden	43%	14%	4%	4%	5%	7%	5%	2%	8%
	5 jaar arbeidsverleden	47%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	1%	6%
Uurloon	Geen werk als werknemer	36%	14%	4%	2%	5%	5%	6%	2%	14%

	1ste kwartiel uurloon	42%	11%	5%	6%	4%	7%	4%	2%	8%
	2de kwartiel uurloon	42%	13%	5%	6%	5%	9%	4%	2%	7%
	3de kwartiel uurloon	47%	12%	5%	6%	5%	8%	4%	1%	5%
	4de kwartiel uurloon	56%	11%	4%	6%	3%	5%	3%	1%	4%
Mate van stedelijkheid	Zeer sterk stedelijk	42%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%
	Sterk stedelijk	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	1%	8%
	Matig stedelijk	46%	13%	5%	4%	5%	7%	4%	2%	7%
	Weinig stedelijk	47%	13%	4%	4%	4%	6%	5%	1%	7%
	Niet stedelijk	48%	13%	4%	4%	4%	6%	5%	1%	7%
	Onbekend	46%	13%	4%	4%	4%	7%	4%	2%	7%
Gebied	Randstad	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%
	Intermediaire zonde	45%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	1%	7%
	Periferie	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%
Scheiding	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Ja	48%	13%	5%	4%	5%	5%	4%	2%	7%
Geslacht	Man	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%
	Vrouw	45%	13%	4%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
Scheiding x geslacht	Man, geen scheiding	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	8%
	Vrouw, geen scheiding	45%	13%	4%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Man, scheiding	49%	14%	4%	4%	4%	5%	5%	2%	7%
	Vrouw, scheiding	47%	12%	5%	4%	5%	5%	4%	1%	7%
Schok zorgkosten	Nee	45%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Ja	41%	13%	4%	4%	5%	6%	4%	2%	10%
Schok zorgkosten in huishouden	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Ja	47%	13%	4%	4%	4%	7%	4%	1%	7%
Opleiding afgerond	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Ja	52%	12%	4%	3%	4%	6%	4%	1%	6%
Partner vindt werk	Nee	45%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Ja	43%	14%	5%	4%	6%	7%	5%	2%	7%
Kind vindt werk	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Ja	55%	14%	3%	2%	3%	3%	3%	1%	6%
Ander lid huishouden vindt werk	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Ja	48%	15%	3%	4%	4%	4%	4%	1%	7%
Partner verliest werk	Nee	45%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Ja	40%	13%	5%	5%	5%	7%	6%	2%	9%
Ander lid huishouden verliest werk	Nee	44%	13%	5%	4%	5%	7%	5%	2%	7%
	Ja	47%	15%	4%	4%	4%	5%	5%	2%	7%

Bron: CBS-microdata, bewerking SEOR

IV ADDITIONELE TABELLEN HOOFDSTUK 4

Tabel IV.1 Verdeling onderzoekspopulatie over de variabelen

Variabelen	%
Objectieve armoede (t-1 & t)	
armoede (<110) & armoede (<110)	1,8
armoede (<110) & 110-160	1,2
armoede (<110) & ruim(er) boven grens	1,0
110-160 & armoede (<110)	0,5
110-160 & 110-160	7,4
110-160 & ruim(er) boven grens	4,2
ruim(er) boven grens & armoede (<110)	0,5
ruim(er) boven grens & 110-160	1,6
ruim(er) boven grens & ruim(er) boven grens	81,8
Huishoudsamenstelling	
Alleenstaand	30,0
Paar	70,0
Aantal huishoudleden	
1	23,1
2	28,4
3	18,7
4	21,1
5 of meer	8,6
Aantal kinderen	
Geen	64,9
1	15,1
2	14,8
3 of meer	5,2
Leeftijd van de hoofdkostwinner	
tot 30 jaar	13,6
30 tot 45 jaar	36,3
45 tot 60 jaar	40,3
60 tot 75 jaar	9,8
Huiseigenaarschap	
Nee	27,8
Ja	72,2
Aantal personen in het buitenland geboren*	
0	87,7
1	5,5
2	6,8
Hoogste opleidingsniveau binnen het huishouden*	
Lager opgeleid	10,5

Middelbaar opgeleid	24,2
Hoger opgeleid	62,8
Onbekend	2,4
Provincie	
Groningen	3,3
Friesland	3,5
Drenthe	2,6
Overijssel	6,5
Gelderland	11,8
Flevoland	2,6
Utrecht	8,1
Noord-Holland	17,1
Zuid-Holland	21,5
Zeeland	2,0
Noord-Brabant	14,8
Limburg	6,1
Stedelijkheid	
zeer sterk stedelijk	22,6
sterk stedelijk	31,6
matig stedelijk	16,2
weinig stedelijk	21,9
niet stedelijk	7,8
Aantal werkenden	
1	41,3
2	52,4
3 of meer	6,2
Aantal zelfstandigen	
0	77,4
1	19,6
2 of meer	3,1
Intensiteit werk	
$\leq 0,5$	40,5
$> 0,5$ en $\leq 0,75$	28,4
$> 0,75$	31,1
Instabiliteit baan	
= 0	78,0
> 0 en $\leq 0,5$	14,2
$> 0,5$	7,8
Ervaren gezondheid	
Heel goed	22,0
Goed	57,9
Redelijk (noch goed noch slecht)	15,8
Slecht	2,0
Heel slecht	0,4
Onbekend	1,8
Beperkingen in activiteiten door gezondheidsproblemen	
Ernstig beperkt	1,6
Beperkt maar niet ernstig	18,2

Niet beperkt	76,1
Onbekend	4,0

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

* Kinderen niet meegerekend.

Tabel IV.2 Aandeel subjectief arm naar objectieve armoedecategorieën

	Subjectief arm, jaar t	Subjectief arm, jaar t+1
Objectieve armoede		
diepe armoede (<90)	20,9	25,5
armoede (90-100)	36,3	21,2
net boven grens (100-110)	29,3	22,8
110-120	28,4	21,2
120-130	20,8	15,5
130-140	17,2	16,0
140-150	15,1	9,5
150-160	14,8	12,4
160-170	8,0	8,0
170-180	9,2	7,2
180-190	6,1	6,3
190-200	4,3	2,2
ruim(er) boven grens (>200)	1,9	2,0
vermogen boven grens, inkomen onder grens	15,8	15,7
Totaal	4,7	4,7

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Tabel IV.3 Uitkomsten logistische regressie voor de kans op subjectieve armoede onder werkenden

	Coëfficiënten	Odds ratio's	Marginale effecten	Geschatte waarde
Objectieve armoede				
armoede (<110) & armoede (<110) (ref.)				0.1406 (0.025)
armoede (<110) & 110-160	0.1252 (0.309)	1.1334 (0.350)	0.0139 (0.034)	0.1545 (0.026)
armoede (<110) & ruim(er) boven grens	-1.1086*** (0.377)	0.3300*** (0.125)	-0.0841*** (0.029)	0.0565 (0.015)
110-160 & armoede (<110)	0.0813 (0.444)	1.0847 (0.482)	0.0089 (0.049)	0.1495 (0.045)
110-160 & 110-160	-0.5545** (0.266)	0.5744** (0.153)	-0.0501* (0.026)	0.0905 (0.012)
110-160 & ruim(er) boven grens	-1.1080*** (0.276)	0.3302*** (0.091)	-0.0841*** (0.026)	0.0565 (0.008)
ruim(er) boven grens & armoede (<110)	-0.1504 (0.605)	0.8604 (0.521)	-0.0154 (0.060)	0.1252 (0.048)
ruim(er) boven grens & 110-160	-0.3727 (0.312)	0.6889 (0.215)	-0.0356 (0.030)	0.1049 (0.018)
ruim(er) boven grens & ruim(er) boven grens	-1.9296*** (0.246)	0.1452*** (0.036)	-0.1137*** (0.025)	0.0269 (0.002)
Intensiteit van werk				
<= 0.5 (ref.)				0.0428

				(0.003)
> 0.5 en <= 0.75	0.1213	1.1289	0.0044	0.0472
	(0.185)	(0.209)	(0.007)	(0.006)
> 0.75 en <= 1	0.2969*	1.3457*	0.0115*	0.0543
	(0.153)	(0.206)	(0.006)	(0.005)
Instabiliteit van de baan				
= 0 (ref.)				0.0412
				(0.002)
> 0 en <= 0,5	0.2279	1.2559	0.0085	0.0497
	(0.170)	(0.213)	(0.007)	(0.007)
> 0,5 en <= 1	0.8172***	2.2640***	0.0379***	0.0791
	(0.158)	(0.358)	(0.009)	(0.009)
Ervaren gezondheid				
Heel goed (ref.)				0.0323
				(0.004)
Goed	0.2625*	1.3002*	0.0082*	0.0405
	(0.150)	(0.196)	(0.005)	(0.003)
Redelijk (niet goed of slecht)	0.8106***	2.2492***	0.0314***	0.0637
	(0.176)	(0.395)	(0.007)	(0.005)
Slecht	1.5816***	4.8629***	0.0822***	0.1145
	(0.259)	(1.260)	(0.018)	(0.018)
Heel slecht	2.1812***	8.8570***	0.1409***	0.1732
	(0.415)	(3.672)	(0.044)	(0.044)
Onbekend	0.3079	1.3606	0.0098	0.0421
	(0.435)	(0.591)	(0.015)	(0.015)
Beperkingen in activiteiten door gezondheidsproblemen				
Ernstig beperkt	0.5676**	1.7641**	0.0254*	0.0696
	(0.275)	(0.485)	(0.015)	(0.014)
Beperkt maar niet ernstig	-0.0478	0.9533	-0.0017	0.0425
	(0.130)	(0.124)	(0.005)	(0.004)
Niet beperkt				0.0442
				(0.003)
Onbekend	0.8340***	2.3025***	0.0410***	0.0852
	(0.223)	(0.513)	(0.014)	(0.013)
Aantal zelfstandigen				
0 (ref.)				0.0454
				(0.002)
1	0.1245	1.1326	0.0048	0.0502
	(0.143)	(0.162)	(0.006)	(0.005)
2 of meer	0.7144**	2.0430**	0.0337**	0.0791
	(0.295)	(0.603)	(0.017)	(0.017)
Aantal werkenden				
1 (ref.)				0.0587
				(0.004)
2	-0.7555***	0.4698***	-0.0277***	0.0310
	(0.171)	(0.080)	(0.006)	(0.003)
3 of meer	-0.6539**	0.5200**	-0.0248**	0.0338
	(0.318)	(0.166)	(0.011)	(0.008)

Huishoudsamenstelling				
Alleenstaand (ref.)				0.0526
				(0.005)
Paar	-0.2877	0.7500	-0.0110	0.0416
	(0.195)	(0.146)	(0.008)	(0.004)
Aantal huishoudleden				
1 (ref.)				0.0355
				(0.004)
2	0.3380	1.4021	0.0112	0.0466
	(0.209)	(0.292)	(0.007)	(0.005)
3	0.6386**	1.8939**	0.0235**	0.0589
	(0.260)	(0.493)	(0.010)	(0.007)
4	0.8500**	2.3396**	0.0337**	0.0691
	(0.332)	(0.777)	(0.014)	(0.012)
5 of meer	0.9045**	2.4706**	0.0365*	0.0720
	(0.406)	(1.002)	(0.019)	(0.016)
Aantal kinderen				
0 (ref.)				0.0464
				(0.003)
1	0.2107	1.2345	0.0085	0.0550
	(0.185)	(0.228)	(0.008)	(0.006)
2	-0.1395	0.8698	-0.0050	0.0414
	(0.255)	(0.222)	(0.009)	(0.007)
3 of meer	-0.0819	0.9214	-0.0030	0.0435
	(0.353)	(0.326)	(0.013)	(0.011)
Leeftijd hoofdkostwinner				
tot 30 jaar (ref.)				0.0334
				(0.006)
30 tot 45 jaar	0.4589*	1.5823*	0.0154**	0.0488
	(0.245)	(0.388)	(0.008)	(0.004)
45 tot 60 jaar	0.5024**	1.6527**	0.0171**	0.0506
	(0.231)	(0.383)	(0.007)	(0.003)
60 tot 75 jaar	0.4442*	1.5592*	0.0148*	0.0482
	(0.267)	(0.416)	(0.009)	(0.007)
Hoogste opleidingsniveau				
Onbekend (ref.)				0.0624
				(0.013)
Lager opgeleid	-0.0484	0.9528	-0.0024	0.0600
	(0.267)	(0.255)	(0.013)	(0.005)
Middelbaar opgeleid	-0.1583	0.8536	-0.0074	0.0549
	(0.276)	(0.236)	(0.013)	(0.004)
Hoger opgeleid	-0.6308**	0.5322**	-0.0252**	0.0372
	(0.263)	(0.140)	(0.013)	(0.003)
Huiseigenaar				
Nee (ref.)				0.0583
				(0.004)
Ja	-0.5551***	0.5740***	-0.0216***	0.0366
	(0.132)	(0.075)	(0.005)	(0.003)

Provincie				
Groningen (ref.)				0.0258
				(0.007)
Friesland	0.1685	1.1835	0.0041	0.0299
	(0.406)	(0.480)	(0.010)	(0.007)
Drenthe	0.8832**	2.4185**	0.0283*	0.0542
	(0.447)	(1.081)	(0.016)	(0.014)
Overijssel	0.4942	1.6392	0.0136	0.0394
	(0.376)	(0.616)	(0.010)	(0.007)
Gelderland	0.3236	1.3821	0.0083	0.0341
	(0.353)	(0.488)	(0.008)	(0.005)
Flevoland	1.0695***	2.9138***	0.0369**	0.0628
	(0.415)	(1.208)	(0.015)	(0.013)
Utrecht	0.5264	1.6928	0.0146	0.0405
	(0.364)	(0.616)	(0.009)	(0.006)
Noord-Holland	0.9956***	2.7064***	0.0334***	0.0592
	(0.341)	(0.922)	(0.009)	(0.006)
Zuid-Holland	0.9617***	2.6161***	0.0318***	0.0577
	(0.348)	(0.911)	(0.010)	(0.006)
Zeeland	0.7727*	2.1656*	0.0237*	0.0495
	(0.439)	(0.950)	(0.014)	(0.012)
Noord-Brabant	0.5710*	1.7700*	0.0162*	0.0420
	(0.341)	(0.604)	(0.008)	(0.004)
Limburg	0.2349	1.2648	0.0058	0.0317
	(0.384)	(0.486)	(0.009)	(0.006)
Jaar				
2019 (ref.)				0.0588
				(0.004)
2020	-0.2440**	0.7835**	-0.0104**	0.0484
	(0.120)	(0.094)	(0.005)	(0.004)
2021	-0.6716***	0.5109***	-0.0248***	0.0340
	(0.139)	(0.071)	(0.005)	(0.003)
2022	-0.2867*	0.7507*	-0.0120*	0.0468
	(0.152)	(0.114)	(0.006)	(0.005)
2023	-0.2712	0.7625	-0.0114	0.0474
	(0.175)	(0.133)	(0.007)	(0.006)
Constante	-2.4770***	0.0840***		
	(0.489)	(0.041)		
Waarnemingen				
	30,563	30,563	30,563	30,563

Bron: CBS-microdata (EU-SILC, Nederlandse module, 2019-2023), bewerking SEOR

Dit rapport doet verslag van onderzoek dat wordt gefinancierd door Instituut Gak.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij SEOR BV. Het gebruik van het materiaal in dit rapport is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm dan ook is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van SEOR BV.

Het onderzoek is uitgevoerd door SEOR BV.